Modern Klasikler Dizisi - 186

LEWIS CARROLL

AYNANIN İÇİNDEN

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
HÜSEYİN GÜNDOĞDU

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

LEWIS CARROLL
AYNANIN İÇİNDEN

ÖZGÜN ADI
THROUGH THE LOOKING-GLASS

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2020
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
DAMLA GÖL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
EDA OKUYUCU

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM KASIM 2021, İSTANBUL

ISBN 978-625-405-757-1

BASKI: DÖRTEL MATBAACILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Zafer Mah. 147. Sokak 9-13A Esenyurt İstanbul
Tel. (0212) 565 11 66 Sertifika No: 40970

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: HÜSEYİN GÜNDOĞDU

Darüşşafaka Lisesi'nde eğitim gördükten sonra üniversite yıllarında gazeteciliğe başladı. *Tercüman, Meydan, Güneş, Akşam* ve *Hürriyet* gazetelerinde çalıştıktan sonra sürekli basın kartı sahibi olarak emekli oldu. Dış haberler editörü olarak başladığı mesleğinde yazı işleri editörlüğü ve yazı işleri müdürlüğü (*Hürriyet* Bölge Ekleri / *Eskişehir* gazetesi) gibi görevlerde bulundu, sinema ve müzik konularında eleştiri ve röportajlar yazdı. Emeklilik döneminde de *Dünya* ve *Habertürk* gazetelerinde yazı işleri editörü olarak çalıştı. Çevirdiği kitaplar arasında *Ayakkabı Gurusu* (Phil Knight), *Liderlik* (Alex Ferguson), *Kirli Savaşlar* (Jeremy Scahill) bulunmaktadır.

Modern
Klasikler
Dizisi - 186

Lewis Carroll

Aynanın İçinden

İngilizce aslından
çeviren: Hüseyin Gündoğdu

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

İçindekiler

Yazarın Önsözü ix
Çevirmenin Notu xi

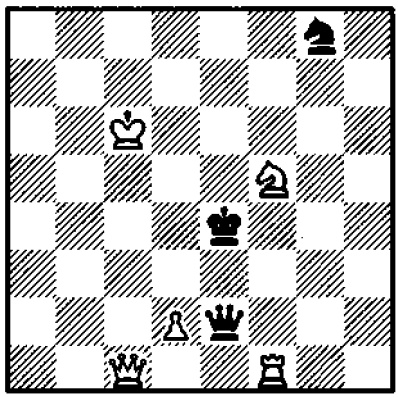
I. Bölüm: Aynadaki Ev 1
II. Bölüm: Konuşan Çiçekler Bahçesi 11
III. Bölüm: Aynadaki Böcekler 21
IV. Bölüm: Aksican ile Aksicem 31
V. Bölüm: Yün ve Su 43
VI. Bölüm: Yumurta Adam 53
VII. Bölüm: Aslan ile Tekboynuz 67
VIII. Bölüm: "Kendi İcadım Bu" 77
IX. Bölüm: Kraliçe Alice 91
X. Bölüm: Silkeleme 107
XI. Bölüm: Uyanma 109
XII. Bölüm: Hangisi Gördü Bu Rüyayı? 111

OYUNDAKİ KARAKTERLER

(*Oyunun başlamasından önceki pozisyonları*)

BEYAZLAR		KIZILLAR	
TAŞLAR	PİYONLAR	PİYONLAR	TAŞLAR
Aksicem	Papatya	Papatya	Yumurta Adam
Tekboynuz	Mavşan	Ulak	Marangoz
Koyun	İstiridye	İstiridye	Mors
Beyaz Kraliçe	"Lili"	Pars Zambağı	Kızıl Kraliçe
Beyaz Kral	Yavru Ceylan	Gül	Kızıl Kral
İhtiyar Adam	İstiridye	İstiridye	Karga
Beyaz Şövalye	Mapkacı	Kurbağa	Kızıl Şövalye
Aksican	Papatya	Papatya	Aslan

KIZIL

BEYAZ

Beyaz Piyon (Alice) oynar ve on bir hamlede kazanır.

	SAYFA
1. Alice, Kızıl Kraliçe ile karşılaşır	(15)
2. Alice, Kraliçe'nin 3. karesine gelir (trenle)	(22)
ve oradan 4. kareye geçer (Aksicem ve Aksican ile)	(24)
3. Alice, Beyaz Kraliçe (şalı olan) ile karşılaşır	(43)
4. Alice, Kraliçe'nin 5. karesine ilerler (dükkân, dere, dükkân)	(48)
5. Alice, Kraliçe'nin 6. karesine ilerler (Yumurta Adam)	(52)
6. Alice, Kraliçe'nin 7. karesine ilerler (orman)	(75)
7. Beyaz Şövalye, Kızıl Şövalye'yi alır	(78)
8. Alice, Kraliçe'nin 8. karesine gelir (taç giyme töreni)	(90)
9. Alice Kraliçe olur	(97)
10. Alice rok yapar (ziyafet)	(100)
11. Alice, Kızıl Kraliçe'yi alır ve oyunu kazanır	(107)

	SAYFA
1. Kızıl Kraliçe, Kral tarafındaki Kale'nin 4. karesine gelir	(20)
2. Beyaz Kraliçe, Kraliçe'nin Piskoposu'nun 4. karesine ilerler (şaldan sonra)	(43)
3. Beyaz Kraliçe, Kraliçe'nin Piskoposu'nun 5. karesine ilerler (koyun olur)	(48)
4. Beyaz Kraliçe, Kral'ın Piskopos'unun 8. karesine ilerler (rafa yumurta bırakır)	(52)
5. Beyaz Kraliçe, Kraliçe'nin Piskoposu'nun 8. karesine ilerler (Kızıl Şövalye'den kaçarak)	(72)
6. Kızıl Şövalye, Kral'ın 2. karesine gelir (şah çeker)	(77)
7. Beyaz Şövalye, Kral tarafındaki Piskopos'un 5. karesine ilerler	(90)
8. Kızıl Kraliçe, Kral'ın karesine gelir (sınav)	(91)
9. Kraliçe rok yapar	(98)
10. Beyaz Kraliçe, Kraliçe tarafındaki Kale'nin 6. karesine ilerler (çorba)	(103)

Yazarın Önsözü

Bir önceki sayfada verilen satranç problemi bazı okuyucularının kafasını karıştırdığı için, hamleler dikkate alındığı müddetçe problemin çözülmesinin mümkün olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Kızıl ile Beyaz'ın hamlelerini sırayla yapma kuralına belki gerektiği kadar katı şekilde uyulmamış olabilir ve üç Kraliçe'nin "rok yapması" onların saraya girdiklerini söylemenin bir yoludur; ama altıncı hamlede Beyaz Kral'a şah çekilmesi, yedinci hamlede Kızıl Şövalye'nin alınması ve Kızıl Kral'ın finalde "mat edilmesi" hamlelerine bakıldığında, taşları yerleştirme ve hamleleri tarif edildiği gibi oynama zahmetine girecek herkes tarafından oyunun kurallarına tam olarak uyulduğu görülecektir.

Noel, 1896

Çevirmenin Notu

Bildiğimiz satranç oyununda taş takımları siyah ve beyaz olarak tanımlanırken bu öyküde yazar kızıl ve beyaz olarak tanımlamış. İngilizcede Şah için *King* (Kral), Vezir için de *Queen* (Kraliçe) ifadeleri kullanılıyor. Öyküde "Kral ve Kraliçe" diye anılanlar, masalın kahramanlarından Kral ve Kraliçe oldukları için Şah ve Vezir olarak Türkçeye çevrilemiyor. Yine satrançta Türkçe olarak At diye tanımladığımız taş için İngilizcede *Knight* (Şövalye) ifadesi kullanılıyor. "Şövalye" de öykü içindeki şövalye karakterini temsil ettiği için "At" diye çeviremiyoruz. Aynı şekilde *Bishop* (Piskopos) ise oyundaki Fil taşının karşılığı. Okuyucular, öyküdeki *kral, kraliçe, şövalye* ve *piskopos* kelimelerini gözlerinde bir saray hayatının karakterleri olarak canlandırırken satranç oyunu söz konusu olduğunda bunların *şah, vezir, at* ve *fil* olduklarını da unutmamalılar.

Saf ve temiz, zihni berrak bir çocuksun sen,
ve ufka dalmış o meraklı gözlerin!
Akıp gitse zaman, sen ve ben
ayrı kalsak da yarı ömür birbirimizden,
Bir peri masalını, gönülden armağan edilen
Eminim karşılayacaksın o sevimli tebessümünle sen.

Ne güneşli yüzünü gördüm senin
Ne de o pırıl pırıl gülüşünü:
Gencecik ömrünün bundan sonrasında
Hiç bana yer olmayacak aklında senin
Ama şimdi anlatacağım peri masalımı dinlemeyi
kaçırmayacaksın ya, işte bu yeterli.

Bir masal başladı o günlerde,
Yaz güneşleri pırıl pırıl parlarken
Basit bir çan sesi, zamanı imlerken
Ahenkle kürek çekmemizin
Yankıları hâlâ dün gibi aklımda,
"Unut" dese de o kıskanç yıllar!

Gel o zaman, duy o dehşetli sesi,
Getirdiği tatsız haberleri,
Çağıracak, gitmek istemediği yatağına,
Ruhu sıkılmış bir matmazeli!
Yaşlı çocuklardan başka neyiz canım, biz de,
Üzülen, yatma zamanı yaklaştı diye.

Dışarıda, ayaz, göz açtırmayan tipi,
Esip gürleyen huysuz bir fırtına, sanki deli...
İçeride, şömine ateşinin kor alevi,
Ve çocukluğun mutlu yuvası.
Sihirli sözler sayesinde sağlam kalacaksın:
Çılgın savrulmalara aldırmayacaksın.

Ve hep özlemle iç çekişin gölgesi
Alsa da etkisi altına hikâyeyi,
Geçip gittiğinden o "mutlu yaz günleri,"*
Ve kaybolup gittiğinden yazın görkemi...
Peri masalımızın keyfine
Yine de düşüremeyecektir gölge.

* *Alice Harikalar Diyarında*'nın son cümlesine gönderme: "...geçirdiği mutlu yaz günlerini anımsayarak..." (e.n.)

I. Bölüm

Aynadaki Ev

Kesin olan bir şey vardı ki, *beyaz* yavru kedinin bu işle hiçbir ilgisi yoktu: Tamamen siyah yavru kedinin kabahatiydi. Çünkü son on beş dakikadır beyaz kedi yavrusunun yüzü büyük kedi tarafından yıkanmaktaydı (ve düşününce, buna iyi dayanıyordu); bu yüzden de belli ki yaramazlıkta herhangi bir payı *olamazdı*.

Dinah'nın çocuklarının yüzünü yıkama yöntemi şöyleydi: Önce zavallıyı bir patisiyle kulağından bastırıyor, sonra diğer patisiyle, burnundan başlayarak ters yöne doğru, yüzünü tamamen ovalıyordu. Ve şimdi tam da söylediğim gibi beyaz olanla zorlu bir uğraşı içindeydi, yavru ise kımıldamadan yatmış mırlamaya çalışıyordu; hiç kuşkusuz bunun, kendi iyiliği için yapıldığının farkındaydı.

Ama siyah yavrunun temizliği ikindi vakti erkenden bitmişti ve Alice büyük koltuğun bir köşesine kıvrılmış, bir yandan kendi kendine konuşup bir yandan uyuklayarak otururken, yavru kedi de Alice'in sarmak için epey uğraştığı yün yumağı ile büyük bir boğuşma oyununa girişmiş, tamamen çözülünceye kadar yumağı bir aşağı bir yukarı yuvarlamıştı. Düğümlenip iyice karışmış vaziyetteki yünler şimdi halının üzerinde duruyor, yavru da ortada kendi kuyruğunu kovalıyordu.

"Of, seni küçük şeytan!" diye bağırdı Alice ve kediyi yakaladı, bunu ayıplamak için yaptığını anlayacağı şekilde onu öptü. Büyük kediye kınayan gözlerle bakıp olabildiğince aksi bir tavırla, "Dinah seni daha iyi terbiye etmiş olmalıydı aslında! Evet öyle yapmalıydın Dinah, yapman gerektiğini biliyorsun!" dedi; sonra yavruyu ve yumağı alarak koltuğa çıkıp yumağı yeniden sarmaya başladı. Fakat bazen kediyle bazen de kendi kendine sürekli konuştuğundan çok hızlı saramıyordu. Yavru kedi, yumağın sarılışını izliyormuş numarası yaparak uslu uslu kızın dizinde oturuyor, sanki yardım edebilse mutlu olacakmış gibi arada sırada patisini yumağa doğru uzatıyordu.

"Yarın günlerden ne, biliyor musun Pisicik?" diyerek konuşmaya başladı Alice. "Sen de benimle pencereye gelseydin tahmin ederdin ama Dinah seni temizliyordu, bu yüzden gelemedin. Şenlik ateşi için odun toplayan oğlanları izliyordum ve çok fazla dal parçası gerekiyor, Pisicik! Ama hava çok soğudu ve çok kar yağıyordu, o yüzden işi bırakmak zorunda kaldılar. Olsun Pisicik, yarın gider şenlik ateşini seyrederiz."* Bu sırada Alice, sırf nasıl durduğunu görmek için yün ipini iki üç kez yavru kedinin boynuna doladı; bu da kedinin çırpınmasına yol açtı ve yumak yere yuvarlanarak yeniden metrelerce çözülüp gitti.

"Sana çok kızdığımı biliyorsun değil mi, Pisicik?" dedi Alice, tekrar rahat yerlerine yerleştiklerinde. "Yaptığın bütün o yaramazlıkları gördüğümde neredeyse pencereyi açıp seni karların içine atacaktım! Bunu hak ederdin seni küçük sevimli yaramaz! Kendini savunmak için bir diyeceğin var mı? Şimdi rahat dur da işimi yapayım!" Sonra bir parmağını havaya kaldırarak devam etti: "Sana bütün kabahatlerini söyleyeceğim. Birincisi: Dinah bu sabah yüzünü yıkarken iki

---

* Şenlik ateşi için toplanan odunlar, ertesi günün "Guy Fawkes Günü" olarak kutlanan 5 Kasım olduğunu ima ediyor. Alice, bu hikâyelere ilham veren Alice Liddell'in doğum günü olan 4 Mayıs'ta Harikalar Diyarı'na gitmişti. Buna göre Alice'in ilk yolculuğunun üzerinden tam altı ay geçmiş. (e.n.)

kez ciyakladın. Bunu inkâr edemezsin Pisicik, seni duydum! Buna bir şey diyor musun?" (Sanki kedi konuşuyormuş gibi yaparak...) "Patisi gözüne mi girdi? İyi ama gözlerini açık bıraktığın için bu *senin* hatan. Onları sıkıca kapatsaydın böyle olmazdı. Daha fazla bahane uydurma da beni dinle! İkincisi: Tam ben Kartanesi'nin önüne süt kabını koyarken onu kuyruğundan çektin! Ne, susamış mıydın? Onun da susamadığını nereden biliyorsun? Ve şimdi üçüncüsü: Ben başka tarafa bakarken yün yumağının hepsini çözdün!

Kabahatlerin üç oldu, Pisicik ve henüz hiçbirinin cezasını çekmedin. Biliyorsun bütün cezalarını gelecek çarşambaya saklıyorum. Farz et ki *benim* bütün cezalarımı biriktirdiler!" diye devam etti, kedi yavrusundan daha çok kendi kendine konuşarak. "Bir yılın sonunda ne yapacaklar? Sanırım günü gelince hapse atarlar. Ya da... Bir düşüneyim... Her ceza bir akşam yemek yememeyi gerektiriyorsa... O zaman, o berbat gün geldiğinde, bir defada elli yemek birden yememe cezasına çarptırılabilirim. Aman, *o kadar da* dert etmiyorum! Elli yemeği birden yemektense hiç yememeyi tercih ederim!

Pencere camlarına vuran karın sesini duyuyor musun, Pisicik? Nasıl güzel ve yumuşacık geliyor kulağa! Tıpkı biri dışarıdan pencereyi baştan aşağı öpüyor gibi... Kar, ağaçları ve çayırları çok *seviyor* da ondan mı onları o kadar nazik öpüyor merak ediyorum. Sonra da üzerlerini beyaz bir yorganla sıcacık örtüyor ve belki de, 'Hadi uyuyun canlarım, yaz tekrar gelinceye kadar,' mı diyor? Sonra yaz gelip de uyandıkları zaman, Pisicik, baştan aşağı yeşiller kuşanıyor ve her rüzgâr estiğinde etrafta dans ediyorlar... Ah, bu çok güzel!" diye bağırdı Alice ve ellerini çırpmak için yün yumağı bırakınca yere düşürdü. "Bunun doğru olmasını öyle *isterdim* ki! Eminim sonbaharda yapraklar sararmaya başlayınca ağaçlar uykulu görünürlerdi.

Pisicik, sen satranç oynayabiliyor musun? Gülme canım, ciddi soruyorum. Çünkü demin biz oynarken, sanki anlıyormuşsun gibi baktın ve ben 'Şah!' dediğim zaman mırladın!

E tabii, iyi bir şah çekme hamlesiydi ve o pis Şövalye taşlarının arasına dalmasaydı, gerçekten kazanabilirdim. Pisicik, güzelim, gel oynuyormuş gibi yapalım..." Ah, keşke burada Alice'in söylediği "...mış gibi yapalım"la biten cümlelerin yarısını size anlatabilseydim. Daha bir gün önce, sırf Alice "Gel krallar ve kraliçelermişiz gibi yapalım," diye hayal kurmaya başladığı ve gerçekçi olmayı seven ablası da bunu yapamayacaklarını çünkü sadece iki kişi olduklarını söylediği için ablasıyla uzun bir tartışma yaşamıştı. Alice sonunda "Peki, o zaman *sen* bir tanesi ol ve geri kalanların hepsi *ben* olurum," diyerek geri adım atmıştı. Bir defasında da yaşlı dadısını kulağının dibinde aniden "Dadı! Hadi ben aç bir sırtlanmışım sen de kemikmişsin gibi yapalım!" diye bağırarak korkutmuştu.

Ama bu bizi Alice'in kedi yavrusuyla yaptığı konuşmadan uzaklaştırıyor. "Sen Kızıl Kraliçe'ymişsin gibi yapalım, Pisicik! Biliyor musun oturup kollarını birbirine kavuşturursan bence tıpkı ona benzerdin. Hadi dene bakalım, canım!" Böylece Alice Kızıl Kraliçe'yi satranç masasından aldı, taklit etmesi için model olsun diye kedinin önüne koydu. Ancak Alice'in söylediğine bakılırsa bu pek işe yaramadı, çünkü yavru kedi kollarını doğru düzgün kavuşturamıyordu. Bu yüzden kediyi cezalandırmak için onu aynaya doğru kaldırdı ki ne kadar suratsız olduğunu görsün. "Ve rahat durmazsan," dedi, "seni Aynadaki Ev'in içine bırakırım. Bunu yapmamı ister miydin?

Şimdi Pisicik, sadece bana kulak verir ve çok konuşmazsan, Aynadaki Ev'le ilgili bütün fikirlerimi sana anlatırım. İlk önce, aynanın içinden gördüğün oda var... Bu tıpkı bizim oturma odamız gibi, sadece her şey ters tarafta. Sandalyeye çıktığımda tamamını görebiliyorum, şöminenin arkasındaki kısım hariç her şeyi. Ah, o kısmı da görebilmeyi çok isterdim! Kışın ateş yakıyorlar mı bilmek isterdim; bundan emin olamıyorum çünkü bizim ateş yanıyorsa o odaya da

duman geliyor. Ama bu numaradan olabilir, ateş yakmışlar gibi görünsün diye. Kitapları da bizimkiler gibi, ama sadece kelimeleri ters; bunu biliyorum çünkü kitaplarımızdan birini aynaya tuttum, onlar da öteki odada bir kitabı aynaya tuttu.

Aynadaki Ev'de yaşamak ister miydin, Pisicik? Acaba sana süt verirler miydi orada? Belki de Ayna sütü içilebilecek kadar güzel değildir... Ah Pisicik, bir de koridor var! Eğer oturma odamızın kapısını sonuna kadar açarsak Aynadaki Ev'in koridorunun az bir bölümünü görebiliyorsun; görebildiğimiz kadarı bizim koridora çok benziyor, ama arka tarafı çok değişik olabilir. Ah be Pisicik! Aynadaki Ev'in içine geçebilsek ne güzel olurdu! Eminim içeride çok güzel şeyler vardır! Bir şekilde oraya geçmenin bir yolu varmış gibi yapalım, Pisicik. Cam, ince bir tül gibi yumuşacıkmış mesela, o zaman diğer tarafa geçebiliriz. Ayy baksana, bir çeşit sise dönüşüyor şimdi! İçinden geçmek çok kolay olacaktır..." Bunu söylerken şömine rafının üzerindeydi, ama oraya nasıl çıktığını hiç bilmiyordu. Cam gerçekten de eriyip yok olmaya başlıyordu, tıpkı parlak gri bir sis gibi.

Bir de ne görelim, Alice aynanın içinden geçip Aynadaki Oda'nın içine usulca atlayıvermiş. İlk işi şöminede ateş yanıyor mu diye bakmak oldu ve orada da tıpkı geride bıraktığı gibi parlak alevleri olan gerçek bir şömine gördüğüne çok sevindi. "Öyleyse burada da eski odadaki kadar ısınacağım," diye düşündü Alice; "hatta daha fazla ısınacağım, çünkü burada kimse ateşten uzak durmam için beni azarlamayacak. Ah ne eğlenceli olacak, beni burada camın arkasında görüp de bana ulaşamadıklarında!"

Sonra etrafa bakınmaya başladı ve eski odadan görülebilenlerin hayli sıradan ve sıkıcı, fakat geri kalanların son derece değişik olduğunu fark etti. Örneğin şöminenin bulunduğu duvardaki resimler capcanlı görünüyordu ve şömine rafındaki saat (biliyorsunuz aynadan sadece arkası görülebiliyordu) ihtiyar bir adamın yüzü gibiydi ve ona kocaman gülümsüyordu.

"Bu odayı diğeri kadar derli toplu tutmuyorlar," diye düşündü Alice kendi kendine, çünkü şöminedeki küllerin arasında birkaç satranç taşı görmüştü; ama bir an sonra "Ayy!" diye küçük bir şaşkınlık nidasıyla elleri ve dizleri üstüne çöküp onları izlemeye başladı. Satranç taşları ikişer ikişer etrafta dolaşıyordu!

"İşte Kızıl Kral ve Kızıl Kraliçe," dedi Alice (onları korkutmamak için fısıldayarak), "şurada, küreğin kenarında oturanlar da Beyaz Kral ve Beyaz Kraliçe... Şuradaysa kol kola yürüyen iki kale var, beni duyamıyorlar galiba," dedi, başını iyice aşağıya eğerek, "ve beni göremediklerine de emin gibiyim. Bilmem neden, kendimi görünmezmişim gibi hissediyorum..."

O sırada Alice'in arkasındaki masada bir şey ciyaklamaya başladı ve tam zamanında başını çeviren Alice, Beyaz Piyonlardan birinin devrilip tekmeler savurmaya başladığını gördü; ne olacağını görmek için onu büyük bir merakla izlemeye başladı.

"Bu benim yavrumun sesi!" diye haykıran Beyaz Kraliçe, Kral'ın yanından öyle bir hışımla geçti ki onu küllerin içine deviriverdi. "Benim kıymetli Lili'm! Benim asil minnağım!" diyerek şöminenin demir korkuluğunun kenarından yukarıya çılgın gibi tırmanmaya başladı.

"Hay asil canını senin!" dedi Kral, düşünce incinen burnunu ovarak. Baştan aşağı kül içinde kaldığı için Kraliçe'ye *birazcık* kızmaya hakkı vardı.

Alice işe yaramaya çok hevesliydi ve zavallı küçük Lili neredeyse kriz geçirir gibi çığlıklar atarken hızla Kraliçe'yi alıp masanın üzerine, gürültücü küçük kızının yanına yerleştirdi.

Kraliçe zorlukla soluyarak oturup kaldı; havada hızla yol alması nefesini kesmişti ve bir iki dakika başka hiçbir şey

yapmadan sessizce küçük Lili'yi kucakladı. Nefesini biraz toplar toplamaz, küllerin içinde somurtarak oturan Beyaz Kral'a seslendi: "Volkana dikkat et!"

"Ne volkanı?" dedi Kral, bir volkanın bulunabileceği en uygun yer olduğunu düşünmüş gibi, endişeyle ateşin içine bakarak.

Hâlâ nefes nefese olan Kraliçe, "Havaya... uçurdu... beni," diye kesik kesik konuştu. "Yukarıya... normal yoldan... gelmeye dikkat et... uçurmasın seni de!"

Alice, Beyaz Kral'ın demirlere asıla asıla yavaşça yukarı tırmanmasını izledi ve sonunda dedi ki: "Ama bu hızla masaya çıkmanız saatler sürer. Ben size yardım etsem daha iyi olmaz mı?" Fakat Kral bu soruyu hiç dikkate almadı; onu duymadığı gibi görmediği de çok belliydi.

Bunun üzerine Alice onu dikkatle eline aldı ve Kraliçe'yi havaya kaldırdığından daha yavaş hareket ettirdi ki nefesini kesmesin; fakat onu masaya koymadan önce biraz silkelemesi de gerektiğini düşündü, çünkü her yanı küllerle kaplıydı.

Görünmez bir elin kendisini havaya kaldırıp küllerini temizlediğini fark edince Kral'ın yüzünde oluşan ifade gibisini hayatında hiç görmediğini anlatacaktı Alice daha sonra. Kral o kadar şaşırmıştı ki bağıramadı bile, ama gözleri ve ağzı gittikçe büyüdü, yusyuvarlak oldular; sonunda Alice'in gülmekten elleri titreyince az kalsın Kral'ı yere düşürecekti.

"Ah, yüzünü şekilden şekle sokmasana canım!" diye bağırdı Alice, Kral'ın onu duyamadığını hepten unutarak. "Beni öyle güldürüyorsun ki seni zor tutuyorum! Ağzını da bu kadar kocaman açma! Bütün küller içine girecek... tamam artık yeterince temizlendin!" dedi, saçlarını düzeltip onu masanın üzerindeki Kraliçe'nin yanına koydu.

Kral anında sırtüstü devrilip tamamen hareketsiz kalıverdi. Alice biraz panikledi ve üzerine serpecek su bulmak için odaya bakınmaya başladı. Ancak bir şişe mürekkepten başka bir şey bulamadı, mürekkep şişesiyle geri geldiğinde onun kendine geldiğini ve Kraliçe ile korku içinde fısıldaşarak konuştuklarını gördü; öyle alçak sesle konuşuyorlardı ki Alice ne söylediklerini zar zor duyabiliyordu.

"Sana yemin ederim hayatım, sakallarımın ucuna kadar buz kestim," diyordu Kral.

Kraliçe buna karşılık şu cevabı verdi: "Senin hiç sakalın yok ki..."

"O an yaşadığım korkuyu," dedi Kral, "asla ve *asla* unutmayacağım!"

"Unutacaksın tabii," dedi Kraliçe, "eğer not almazsan."

Kral cebinden kocaman bir not defteri çıkarıp yazmaya başlayınca Alice büyük bir ilgiyle izledi. Aklına gelen ani bir düşünceyle, Kral'ın boyundan büyük kalemi tutarak onun yerine yazmaya koyuldu.

Zavallı Kral şaşkın ve mutsuz görünüyordu, bir süre hiçbir şey söylemeden kalemle cebelleşti, ama Alice ondan çok daha güçlüydü; sonunda Kral nefes nefese kalarak, "Hayatım! Kesinlikle daha ince bir kalem *almalıyım.* Buna hiçbir şekilde hâkim olamıyorum, benim isteğim dışında her tür şeyi yazıyor..." dedi.

"Ne tür şeyler?" dedi Kraliçe, deftere doğru bakarak. ("Beyaz Şövalye şömine maşasından aşağı kayıyor. Dengesini hiç iyi tutturamıyor" diye yazmıştı Alice.) "Bu not senin hissettiklerinle ilgili değil ki!"

Alice'in yakınında, masanın üzerinde bir kitap duruyordu; (onun hakkında hâlâ endişelendiği ve tekrar bayılırsa üzerine dökmek üzere mürekkebi hazır tuttuğu için) Kral'ı seyreden Alice, kitabın sayfalarını çevirip okuyabileceği bir şeyler aradı, "...ama bu hiç anlamadığım bir dilde," dedi kendi kendine.

Şöyle bir şeydi:

ZIRVAKUŞU

Pişiring zamanıydı ve kaypırdak portenkeleler
Fırdönüyor ve kalburluyordu otçemberde;
Salkımsaçaklar hassefildi tepeden tırnağa kadar,
Ve höykürdü evzak domlar tepelerde.

Önce bir süre bunu çözmek için uğraştı Alice, fakat sonunda aklına parlak bir fikir geldi. "Tabii yahu, bu bir Ayna kitabı! Onu aynaya tutarsam kelimeler yine doğru yönde görünür."

Alice'in okuduğu şiir işte buydu:

ZIRVAKUŞU

Pişiring zamanıydı ve kaypırdak portenkeleler
Fırdönüyor ve kalburluyordu otçemberde;
Salkımsaçaklar hassefildi tepeden tırnağa kadar,
Ve höykürdü evzak domlar tepelerde.

"Kolla kendini, oğlum Zırvakuşu'ndan!
Keskin dişlerinden, çelik gibi pençelerinden!
Uzak dur ve sakın Safsatakuşundan
Kellekapan ejderinin öfkesinden!"

Heybetli Karabela kılıcını eline aldı:
Uzun zamandır aradığı ceberut düşmanı...
Tamtam ağacının dibinde yatmış bekliyordu,
Ve bir süre düşündü düşündü durdu.

Dik dik baktı, kaşlarını çattı, dikildi,
Gözlerinden alev fışkıra fışkıra,
Zırvakuşu çıkıp geldi tıslaya tıslaya
Kara ormandan ve gelirken kükredi!

Bir-ki! Bir-ki! Ve bir daha ve bir daha
İndi Karabela, lime lime etti!
Öldürüp bıraktı ve kellesiyle birlikte
Lambur lumbur geri gitti.

"Ve sen, Zırvakuşu'nu geberttin mi?
Bahtiyar oğlum benim, gel kollarıma!
Ne harika bir gün! Yaşasın! Hurra!"
Zevkten kahkahaya boğuldu şimdi.

Pişiring zamanıydı ve kaypırdak portenkeleler
Fırdönüyor ve kalburluyordu otçemberde;
Salkımsaçaklar hassefildi tepeden tırnağa kadar,
Ve höykürdü evzak domlar tepelerde.

Bitirdiği zaman "Çok hoş görünüyor," dedi Alice, "fakat anlaşılması *epey* zor!" (Görüyorsunuz ya, tek kelimesini bile anlamadığını kendisine dahi itiraf etmek istemiyor.) "Nasıl olduysa kafamın içini bazı düşüncelerle doldurdu, ama ne olduklarını tam olarak bilemiyorum! Ama *birisi, bir şeyi* öldürmüş: en azından bu kesin."

"Amanın!" diye düşünerek birden yerinden sıçradı Alice. "Acele etmezsem, evin geri kalanının neye benzediğini göremeden aynanın içinden geri dönmek zorunda kalacağım! Önce bahçeye bir bakalım!" Hemen odadan çıktı ve merdivenlerden aşağı koştu... ya da Alice'in kendi deyimiyle, tam olarak koşmak değil de basamaklardan aşağı daha çabuk ve kolay inmek için bulduğu yeni bir yöntemdi. Parmak uçlarını tırabzanın üstüne koydu ve basamaklara ayaklarını bile değdirmeden aşağı doğru tüy gibi kaydı; sonra koridordan kayarak geçti ve eğer kapı sövesine tutunmasaydı aynı şekilde doğruca kapının dışında buluverecekti kendini. Havada süzülüp durmaktan biraz sersemlemişti ve kendini tekrar normal şekilde yürürken bulduğuna çok sevinmişti.

II. Bölüm

Konuşan Çiçekler Bahçesi

"Şu tepenin doruğuna çıkabilirsem," dedi Alice kendi kendine, "bahçeyi çok daha iyi görürüm. İşte doğruca oraya çıkan bir patika... yok hayır, oraya çıkmıyormuş..." (patika boyunca birkaç metre yürüdükten ve birkaç keskin virajı döndükten sonra), "fakat sanırım sonunda oraya varacak. Fakat ne kadar ilginç dönüyor yol! Patikadan çok tirbuşona benziyor! Tamam, *bu* virajdan sonrası tepeye çıkıyor herhalde... hayır, çıkmıyor! Bu doğruca eve geri dönüyor! İyi o zaman, ben de diğer yolu denerim."

Öyle de yaptı: Bir yukarı bir aşağı gidip geliyor, dönemeç üstüne dönemeç deniyor, fakat ne yaparsa yapsın her defasında eve geri dönüyordu. Hatta bir defasında bir köşeyi her zamankinden daha hızlı dönünce kendisini durduramayıp eve tosladı.

"Bu konuda konuşmanın faydası yok," dedi Alice eve doğru bakarak ve ev sanki kendisiyle tartışıyormuş gibi yaparak. "Henüz içeri girmeyeceğim. Evet biliyorum, tekrar aynanın içinden geçip eski odaya geri gitmem gerek ama bu serüvenimin sonu olur!"

Böylece hiç duraksamadan eve sırtını dönerek, tepeye varana kadar dümdüz devam etme kararlılığıyla tekrar

patikadan ilerlemeye koyuldu. Birkaç dakika boyunca her şey yolunda gitti ama tam da "Bu sefer gerçekten *başaracağım*..." derken (sonradan anlattığı üzere) patika aniden kıvrılıp kendini silkeledi ve Alice bir anda kendini yine kapıdan içeri girmek üzere buldu.

"Of, bu çok kötü!" diye haykırdı. "Böyle insanın ayağına dolanan bir ev hiç görmedim! Hem de hiç!"

Ancak tepe tüm heybetiyle karşısında duruyordu ve yeniden yola koyulmaktan başka yapılacak bir şey yoktu. Bu defa papatyalarla çevrili ve ortasında bir söğüt ağacı yükselen geniş bir çiçek bahçesi çıktı karşısına.

"Hey Pars Zambağı," diye seslendi Alice, rüzgârda zarifçe salınan bir çiçeğe. "*Keşke* konuşabilseydiniz."

"Biz *konuşabiliyoruz*," dedi Pars Zambağı; "konuşmaya değer birisi olduğunda."

Alice öyle afallamıştı ki bir süre konuşamadı, nefesi tamamen kesilmiş gibiydi. Karşısında Pars Zambağı salınmaya devam ederken, Alice nihayet ürkek bir sesle, neredeyse fısıldayarak konuştu. "Yani *bütün* çiçekler konuşabiliyor mu?"

"*Sizin* konuşabildiğiniz kadar iyi," dedi Pars Zambağı. "Hem de çok daha yüksek sesle."

"Eh, önce bizim söze girmemiz uygun düşmezdi," dedi Gül, "senin ne zaman konuşmaya başlayacağını gerçekten merak ediyordum! Kendi kendime dedim ki 'Yüzünde çok zekice olmasa da anlamlı bir ifade var!' Yine de rengin iyi ve epeyce dayanır."

"Benim için renk önemli değil," dedi Pars Zambağı. "Ah, yaprakları birazcık daha yukarı kıvrılmış olsaydı çok güzel bir kız olurdu."

Eleştirilmek Alice'in hoşuna gitmedi ve kendisi sorular sormaya başladı. "Sizler hiç buraya dikilmiş olmaktan korkmuyor musunuz, size bakacak kimsenin bulunmadığı bir yere?"

"Ortada ağaç var," dedi Gül, "başka ne işe yarar ki?"

"Fakat bir tehlike durumunda ne yapabilir ki?" diye sordu Alice.

"Bağırıyor," dedi Gül.

"'Dal-dallah!' diyor," diye çığlık attı bir Papatya; "bu yüzden kollarına dal deniyor!"

"*Bunu* bilmiyor muydun?" diye haykırdı bir başka Papatya ve bu sırada hepsi birden bağırmaya başlayınca ortalığı tamamen küçük tiz sesler kapladı. "Hepiniz susun!" diye haykırdı Pars Zambağı, gövdesini hırsla iki yana sallayıp heyecandan titreyerek. "Onlara ulaşamayacağımı biliyorlar," dedi nefesi kesilerek ve titreyen başını Alice'e doğru eğerek, "yoksa böyle yapmaya cesaret edemezler."

"Aldırma sen!" dedi Alice, yatıştıran bir sesle; sonra tekrar çığlıklarına başlamak üzere olan papatyalara doğru eğilerek, "Çenenizi tutmazsanız, sizi yolarım!" diye fısıldadı.

Bir an sessizlik oldu ve pembe papatyalardan bazıları bembeyaz kesildi.

"İşte bu!" dedi Pars Zambağı. "En kötüleri papatyalar. Biri konuştuğunda hepsi birden başlarlar ve böyle hiç durmadan devam etmeleri bir çiçeği soldurmaya yeter!"

"Nasıl oluyor da bu kadar güzel konuşabiliyorsunuz?" dedi Alice, iltifat ederek onun gerginliğini hafifletebileceği umuduyla. "Daha önce birçok bahçede bulundum ama çiçeklerin hiçbiri konuşamıyordu."

"Elini yere koy ve toprağı hisset," dedi Pars Zambağı. "O zaman anlarsın nedenini."

Alice öyle yaptı. "Çok sert," dedi, "ama bununla ne ilgisi olduğunu anlamadım."

"Birçok bahçede," dedi Pars Zambağı, "yatakları çok yumuşak yapıyorlar, bu yüzden çiçekler sürekli uyuyor."

Bu çok mantıklı bir neden gibi geldi ve Alice bunu öğrendiğine çok sevindi. "Daha önce bunu hiç düşünmemiştim!" dedi.

"*Bence* sen *hiç* düşünmüyorsun zaten," dedi Gül epey sert bir ses tonuyla.

"Bundan daha aptal görünen birini hiç görmedim," dedi bir Menekşe ansızın; öyle ki Alice sıçradı, çünkü o daha önce konuşmamıştı.

"Diline hâkim ol!" diye bağırdı Pars Zambağı. "Sanki hayatında birini görmüşlüğün var! Kafanı yaprakların altına sokuyorsun ve orada horlayıp duruyorsun. Bir tomurcuk olsaydın da dünyada olup bitenlerden ancak bu kadar haberin olurdu!"

"Bahçede benden başka insan var mı?" dedi Alice, Gül'ün son sözlerini dikkate almamayı seçerek.

"Bahçede, senin gibi etrafta dolaşabilen bir başka çiçek daha var," dedi Gül. "Bunu nasıl yaptığınızı merak ediyorum..." ("Sen de hep merak ediyorsun," dedi Pars Zambağı.) "Ama onun çalıları seninkinden daha gür."

"Bana mı benziyor?" diye sordu Alice merakla, çünkü aklından şu düşünce geçiyordu: "Bahçede bir yerlerde, küçük bir kız daha var!"

"Yani onun da senin gibi tuhaf bir şekli var," dedi Gül, "ama o daha kızıl ve taç yaprakları daha kısa sanırım."

"Taç yaprakları, tıpkı bir yıldızçiçeği gibi birbirinin içine geçmiş," diye araya girdi Pars Zambağı; "nedense seninki gibi aşağı sarkık değil."

"Ama bu *senin* suçun değil," diye nazikçe devam etti Gül. "Sen solmaya başlamışsın ya, öyle olunca taç yapraklarının biraz dağınık olmasına da engel olamazsın."

Bu sözler Alice'in hiç hoşuna gitmemişti, o da konuyu değiştirmek için "O hiç buraya geliyor mu?" diye sordu.

"Birazdan onu göreceksin bence," dedi Gül. "Dikenli bir türdür kendisi."

"Dikenleri neresinde?" diye sordu Alice merak içinde.

"Başının çevresinde elbette," diye yanıtladı Gül. "*Senin* neden yok merak ettim. Bunun genel bir kural olduğunu sanıyordum."

"Geliyor!" diye bağırdı Hezaren Çiçeği. "Ayak seslerini duyuyorum çakıllı yol boyunca, pat, pat, pat!"

Alice merakla dönüp baktı ve gelenin Kızıl Kraliçe olduğunu gördü. İlk sözü "Epey büyümüş!" oldu. Gerçekten çok fazla büyümüştü: Alice onu küllerin içinde ilk bulduğunda yedi sekiz santim boyunda bir şeydi... ve şimdi Alice'in boyunu bile geçmişti!

"Temiz havadan oluyor," dedi Gül, "buranın havası gerçekten çok güzel."

"Gidip onunla tanışayım," dedi Alice; çünkü çiçekler yeterince ilginç olsa da gerçek bir Kraliçe ile konuşmanın çok daha muhteşem olacağını düşünüyordu.

"Bunu yapman imkânsız," dedi Gül; "ters yöne doğru yürümeni tavsiye ederim."

Bu Alice'e çok saçma geldi, o yüzden bir şey söylemek yerine hiç vakit kaybetmeden Kızıl Kraliçe'ye doğru yürümeye başladı. Ama işe bakın ki anında onu gözden kaybetti ve kendini yine ön kapıdan girerken buldu.

Biraz öfkelenerek geri çekildi ve Kraliçe'yi her yerde aradıktan (ve çok uzaklarda bir yerde olduğunu gördükten) sonra, bu defa ters yönde yürüme planını denemeye karar verdi.

Bu yöntem epey başarılı oldu. Daha bir dakika bile yürümeden kendini Kraliçe'yle karşı karşıya buldu ve çoktandır hedeflediği tepe tam önünde duruyordu.

"Nereden geliyorsun?" dedi Kızıl Kraliçe. "Ve nereye gidiyorsun? Başını kaldır, güzelce konuş ve parmaklarını sürekli oynatıp durma."

Alice bu talimatların hepsine uydu ve yolunu kaybettiğini açıklamaya çalıştı.

"*Yolum* derken ne kastettiğini anlamıyorum," dedi Kraliçe; "buradaki bütün yollar *bana* aittir, hem sen zaten neden buraya geldin ki?" diye devam etti daha kibar bir ses tonuyla. "Ne söyleyeceğini düşünürken reverans yap, bu zaman kazandırır."

Alice buna biraz şaşırdı, ama inanmazlık edemeyecek kadar korkmuştu Kraliçe'den. "Akşam yemeğine geç kaldığım bir gün," diye düşündü kendi kendine, "bu yöntemi evde deneyeceğim."

"Şimdi cevap verme zamanı," dedi Kraliçe, saatine bakarak; "konuşurken ağzını *biraz daha* açmalısın ve her zaman 'Majesteleri' demelisin."

"Ben sadece bahçenin nasıl bir yer olduğunu merak etmiştim, Majesteleri..."

"Pekâlâ," dedi Kraliçe, Alice'in başını okşayarak ki Alice bundan hiç hoşlanmazdı, "gerçi buraya 'bahçe' diyorsun da *ben* ne bahçeler gördüm, burası onların yanında yabani kalır."

Alice bu konuyu tartışmaya niyetlenmeden devam etti: "...bir de şu tepenin doruğuna nasıl çıkacağını bulmaya çalışıyordum..."

"Sen buna 'tepe' diyorsan," diye sözünü kesti Kraliçe, "*ben* sana öyle tepeler gösterebilirim ki onların yanında buna vadi dersin."

"Hayır demem," dedi Alice, nihayet onunla ters düştüğüne kendi de şaşırarak. "Bir tepe vadi *olamaz* tabii ki. Saçmalık bu..."

Kızıl Kraliçe başını salladı, "İstersen buna 'saçmalık' diyebilirsin," dedi; "ama *ben* öyle saçmalıklar gördüm ki, bu onlarla karşılaştırıldığında bir sözlük kadar mantıklı olur!"

Alice tekrar reverans yaptı, çünkü Kraliçe'nin ses tonundan *biraz* kızdığı korkusuna kapılmıştı; tepenin doruğuna varana dek ikisi de sessizlik içinde yürüdüler.

Birkaç dakika boyunca Alice hiç konuşmadan durup arazinin dört bir yanına baktı, ne kadar da ilginç bir yerdi burası. Bir uçtan diğer uca boydan boya akan küçücük dereler vardı ve aralarındaki toprak, dereleri birleştiren küçük yeşil çitlerle kare kare bölünmüştü.

"Belli ki burası devasa bir satranç tahtası gibi hazırlanmış!" dedi Alice sonunda. "Bir yerlerde hamle yapan bazı

insanlar da olmalı... Ah işte oradalar!" diye keyifle ekledi ve konuşmaya devam ettikçe kalbi heyecandan hızlı hızlı atmaya başladı. "Kocaman bir satranç oyunu oynanıyor... hem de tüm dünyada... tabii burası dünya *ise.* Ah, ne kadar zevkli! İçlerinden biri olmayı ne kadar çok *isterdim.* Piyon olmaya bile razıyım, yeter ki katılayım... ama elbette Kraliçe *olsam* daha iyi."

Bunu söylerken gerçek Kraliçe'ye biraz utanarak baktı, ama yol arkadaşı memnuniyetle gülümsemekle yetindi ve "O iş kolay. İstersen Beyaz Kraliçe'nin Piyonu olabilirsin çünkü Lili oynamak için çok küçük, İkinci Kare'den oyuna başlıyorsun: Sekizinci Kare'ye vardığında Kraliçe olursun..." dedi. Tam bu sırada nedendir bilinmez ikisi de koşmaya başladı.

Alice daha sonra bu olayı tekrar düşündüğünde nasıl başladıklarını asla tam olarak çözemedi: Hatırlayabildiği kadarıyla el ele koşuyorlardı ve Kraliçe öyle hızlı koşuyordu ki ona ayak uydurabilmek için elinden geleni yapıyordu. Buna rağmen Kraliçe "Daha hızlı! Daha hızlı!" diye bağırıp duruyordu, ne var ki Alice daha hızlı *gidemediğini* anladı ama bunu söyleyecek nefesi de kalmamıştı.

İşin en ilginç yanı, etraflarındaki ağaçların ve başka şeylerin yerleri hiç değişmemişti; ne kadar hızlı giderlerse gitsinler hiçbir şeyi geçmemişlerdi. "Acaba bütün her şey bizimle birlikte mi hareket etti?" diye düşündü zavallı şaşkın Alice. Kraliçe'yse onun düşüncelerini okumuş gibi bağırdı: "Daha hızlı! Konuşmaya çalışma!"

Alice'in öyle *yapmak* gibi bir düşüncesi yoktu. Bir daha asla konuşamayacak gibi hissediyordu kendini, gitgide daha nefessiz kalıyordu ve Kraliçe "Daha hızlı! Daha hızlı!" diye bağırmaya devam ederek onu sürüklüyordu. "Daha gelmedik mi?" diye soluk soluğa sormayı başardı Alice sonunda.

"Daha gelmedik!" diye tekrarladı Kraliçe. "Biliyor musun, orayı on dakika önce geçtik! Daha hızlı!" Bir süre daha

sessizce koştular; rüzgâr Alice'in kulaklarında ıslık çalıyordu ve saçlarının başından uçup gideceğini sandı.

"Hadi! Hadi!" diye bağırıyordu Kraliçe. "Daha hızlı! Daha hızlı!" Derken öyle hızlı gitmeye başladılar ki havada uçuyor gibiydiler, ayakları neredeyse yere değmiyordu bile. Alice tamamen tükenmenin eşiğine gelmişti ki o anda aniden durdular. Alice kendini yerde otururken buldu; nefes nefese ve sersemlemiş.

Kraliçe onu bir ağaca yasladı ve nazikçe, "Şimdi biraz dinlenebilirsin," dedi.

Alice büyük şaşkınlıkla etrafına baktı. "Ama bence biz hep bu ağacın altındaydık! Her şey olduğu gibi duruyor!"

"Elbette öyle," dedi Kraliçe. "Sen ne bekliyordun?"

"Yani, *bizim ülkemizde*," dedi Alice, hâlâ biraz soluk soluğa, "bizim yaptığımız gibi uzun bir süre çok hızlı koşarsanız genellikle başka bir yere varırsınız."

"Yavaş bir ülkeymiş!" dedi Kraliçe. "Gördüğün gibi *burada*, aynı yerde kalabilmen için gücün yettiğince koşman gerekiyor. Başka bir yere varmak istiyorsan bunun iki misli hızlı koşmalısın!"

"Ben denemesem daha iyi olur, n'olursunuz..." dedi Alice. "Ben burada kalmaktan çok memnunum, yalnız ben çok sıcakladım ve susadım!"

"*Senin hoşuna gidecek* şeyi biliyorum!" dedi Kraliçe sevecen bir şekilde ve cebinden bir kutu çıkardı. "Bisküvi ister misin?"

İstediği şey asla bu değildi ama Alice "hayır" demenin kabalık olacağını düşündü. Bu yüzden aldı, yiyebildiği kadar yedi ama çok kuruydu ve hayatı boyunca hiçbir şeyin boğazını bu kadar tıkamamış olduğunu düşündü.

"Sen kendini toparlayana kadar," dedi Kraliçe, "ben ölçüleri alıvereyim." Cebinden santimlere bölünmüş bir kurdele çıkardı ve yeri ölçerek şuraya buraya küçük kazıklar çakmaya başladı.

"İki metrenin sonunda," dedi, mesafeyi işaretlemek için kazığı yere çakarken, "sana talimatları vereceğim... bir bisküvi daha?"

"Hayır, teşekkürler," dedi Alice, "Bir tanesi *fazlasıyla* yeterli."

"Susuzluğun geçmiştir umarım?" dedi Kraliçe.

Alice buna ne cevap vereceğini şaşırdı ama şansına Kraliçe cevabı beklemeden devam etti. "Üç metrenin sonunda bunları tekrarlayacağım, unutursan diye. *Dördüncünün* sonunda, hoşça kal diyeceğim. *Beşincinin* sonundaysa gideceğim!"

Bu arada bütün kazıkları yerlerine çakmıştı, ağaca geri dönüp sırayı takip ederek usul usul yürümeye başladığında Alice onu büyük bir merakla izledi.

İki metre kazığına geldiğinde yüzünü ona döndü ve "İlk hamlesinde piyon iki kare ilerler biliyorsun. Böylece Üçüncü Kare'ye *çok* hızlı ulaşacaksın –sanırım trenle– ve göz açıp kapayıncaya kadar Dördüncü Kare'ye varmış olacaksın. Hah, işte *o kare* Aksican ile Aksicem'e aittir... Beşinci daha çok sudan ibarettir. Altıncı ise Yumurta Adam'a aittir. Ama sen hiçbir şey demedin?"

"Be-ben, bir şey demeli miydim, bi-bilmiyordum," diye kekeledi Alice.

"*Demeliydin* ki 'Bütün bunları bana anlattığınız için çok çok teşekkür ederim' –ama yine de söylenmiş kabul edeceğiz– Yedinci Kare tamamen ormanlık –ama burada Şövalyelerden biri sana yolu gösterecek– ve Sekizinci Kare'de ikimiz de Kraliçe olacağız, bu pek şenlikli ve eğlenceli!" Alice ayağa kalkıp reverans yaptı ve tekrar yerine oturdu.

Bir sonraki kazıkta Kraliçe tekrar döndü ve bu defa şöyle dedi: "Bir şeyin İngilizcesi aklına gelmezse Fransızca konuş... yürürken ayak parmaklarını kaldır... ve kim olduğunu hatırla!" Bu defa Alice'in reverans yapmasını beklemedi ve hızla bir sonraki kazığa yürüdü, bir an dönüp "Hoşça kal," dedi ve sonuncuya doğru seğirtti.

Nasıl olduğunu Alice hiç anlamadı ama son kazığa gelir gelmez gitmişti. Havada yok mu olmuştu, hızla ormana mı dalmıştı ("Üstelik çok hızlı koşabiliyor!" diye düşündü Alice), tahmin etmek mümkün değildi, ama gitmişti işte ve Alice kendisinin bir Piyon olduğunu ve harekete geçme zamanının geldiğini hatırladı yavaş yavaş.

III. Bölüm

Aynadaki Böcekler

Elbette ilk yapılması gereken, seyahat edeceği ülkeyle ilgili kapsamlı bir araştırma yapmaktı. "Coğrafya öğrenmeye çok benziyor bu," diye düşündü Alice, biraz daha ileriyi görebilme umuduyla parmaklarının ucunda yükselirken. "Başlıca nehirler... hiç yok. Başlıca dağlar... bir tek benim üstünde bulunduğum var ama bir adı olduğunu sanmıyorum. Başlıca şehirler... aaa, o da ne, şu aşağıda bal yapan yaratıklar nedir? Arı olamazlar, kimse bir kilometre ötedeki arıyı göremez ki..." Bir süre durup çiçekler arasında koşturan, iğnesini onlara batıran bir tanesini izledi, "tıpkı bildiğimiz arı gibi," diye düşündü Alice.

Oysaki bu bildiğimiz arıdan başka her şeydi: Aslına bakılırsa, Alice'in de çok geçmeden fark edeceği gibi bir fildi, gerçi bu düşünce ilk başta soluğunu kesmişti. Bundan sonra düşündüğü şeyse, "Bunlar ne kadar kocaman çiçekler!" oldu. "Damları sökülüp saplar takılmış kulübelere benziyorlar, kim bilir ne kadar çok bal yapıyorlardır! Sanırım aşağı inip bakacağım, yok yok *henüz* inmeyeceğim." Tam tepeden aşağı inmeye başlamışken kendini durdurdu ve bu ani vazgeçişine bir bahane bulmaya çalıştı. "Onları kovalamak için epeyce uzun bir dal olmadan yanlarına inmek iyi

olmaz, hem ileride yürüyüşümden keyif alıp almadığını sorduklarında çok eğlenceli olacak. 'Ah çok keyif aldım...' (ve işte burada en sevdiği hareketi yapıp başını arkaya atarak saçlarını savurdu), 'ama çok tozlu ve sıcaktı, filler de bana sataştı!' diyeceğim."

"Sanırım öteki yoldan aşağı ineceğim," dedi biraz duraksadıktan sonra, "ve belki filleri daha sonra ziyaret ederim. Hem ben Üçüncü Kare'ye geçmek istiyorum!"

İşte bu bahaneyle yokuş aşağı koştu ve altı dereden ilkinin üzerinden atladı.

* * * * *

"Biletler, lütfen!" dedi Kondüktör, pencereden içeri başını uzatarak. Bir anda herkes ellerindeki bileti uzattı: Biletler insanlarla aynı boydaydı ve vagonun içini doldurmuş gibiydiler.

"Hadi bakalım! Biletini göster, çocuk!" diye konuşmaya devam etti Kondüktör, Alice'e ters ters bakarak. Hemen ardından birçok ses aynı anda ("bir koronun şarkı söylemesi gibi," diye düşündü Alice), "Adamı bekletme çocuk! Çünkü onun zamanı, dakikada bin papel değerinde!" diye haykırdı.

"Ne yazık ki biletim yok," dedi Alice korku dolu bir sesle: "Geldiğim yerde bilet gişesi yoktu." Koro yine devam etti: "Geldiği tarafta bir kişilik bile yokmuş yer. Oradaki toprakların santimi bin papel!"

"Mazeret istemem," dedi Kondüktör: "Makinistten bir bilet almalıydın." O anda koro bir kez daha konuşmaya başladı: "Treni süren makinisttir. Dumanın bir pufu bile bin papeldir!"

Alice kendi kendine düşündü, "Öyleyse konuşmanın yararı yok," diye. Konuşmadığı için, sesler bu defa lafa karışmadı ama koro halinde *düşünerek* (Umarım *koro halinde düşünmek* ne demektir anlamışsınızdır, çünkü itiraf etme-

liyim ki *ben* anlamıyorum) Alice'i çok şaşırttılar: "En iyisi söyleme hiçbir şey. Dilin her kelimesi bin papel!"

"Bu gece bin papeli rüyamda göreceğim, kesin göreceğim!" diye düşündü Alice.

Tüm bu zaman zarfında Kondüktör ona bakıyordu; önce teleskopla, sonra mikroskopla, sonra da opera dürbünüyle. Sonunda "Ters yöne seyahat ediyorsun," diyerek pencereyi kapattı ve oradan uzaklaştı.

"Bu kadar küçük bir çocuk," dedi karşısında oturan beyefendi (beyaz kâğıtlardan kıyafeti vardı), "kendi adını bilmese de hangi yöne gittiğini bilmeli!"

Beyazlı beyefendinin yanında oturan bir Keçi, gözlerini kapatıp yüksek sesle şöyle dedi: "Alfabesini bilmese bile bilet gişesinin yolunu bilmeli!"

Keçi'nin yanında bir Kınkanatlı Böcek oturuyordu (bir vagon dolusu tuhaf yolcu bir aradaydı) ve sanki sırayla bir şeyler söylemeleri kuralmış gibi, "Buradan geriye bagaj olarak gitmek zorunda kalacak!" diye devam etti *o da.*

Alice, Kınkanatlı'nın öbür yanında kimin oturduğunu göremiyordu ama kısık bir ses duyuldu. "Lokomotifleri değiştirin..." dedi ve sesi boğulunca durmak zorunda kaldı.

"Kısrak gibiydi sesi," diye düşündü içinden Alice. Kulağının dibinde minicik bir ses, "Bu konuda bir espri yapılabilir, 'kısrak' ve 'kısık' gibi yani," deyiverdi hemen ardından.

Sonra biraz uzaktan çok kibar bir ses, "Onu 'Dikkat! Çıtkırıldım!' diye etiketleyecekler, değil mi?" dedi.

Bundan sonra da sesler devam etti ("Kaç kişi var ki bu vagonda?" diye düşündü Alice): "Üstünde başı olduğu için postayla gitmeli..."* "Telgrafla gönderilmeli..." "Yolun geri kalanında treni kendi çekmeli..." falan filan.

Ama beyaz kâğıt kıyafetli beyefendi öne doğru eğilerek kulağına şunu fısıldadı: "Onlar ne derse desin, aldırma canım, ama tren her durduğunda bir gidiş-dönüş bileti al sen."

---

* Victoria döneminde Kraliçe'nin yüzünün yer aldığı posta pullarına bir gönderme. Alice'in kendisi de Kraliçe olmak istediği için uygun düşüyor. (e.n.)

"Almayacağım ki," dedi Alice biraz sabırsızca. "Ben aslında bu tren yolculuğuna ait değilim, daha demin bir ormandaydım ve oraya geri gitmek istiyorum."

"Bunun üzerine bir espri yapabilirsin," dedi kulağının dibindeki küçük ses: "'Elinden gelse alır gelirdin,' gibi yani."

"Böyle dalga geçme," dedi Alice, sesin nereden geldiğini boşuna arayarak; "şaka yapılmasını çok istiyorsan neden kendin bir tane yapmıyorsun?"

Küçük ses derinden iç çekti. *Çok* mutsuz olduğu belliydi ve Alice onu teselli etmek için merhametli bir söz söyleyebilirdi, "tabii o da diğer insanlar gibi iç çekmiş olsaydı," diye düşündü. Ama bu o kadar güzel, yumuşacık bir iç çekişti ki kulağının *dibinde* olmasa hiç duymazdı bile. Bunun sonucunda kulağı öyle bir gıdıklandı ki zavallı küçük yaratığın mutsuzluğu aklından çıkıp gitti.

"Senin dost olduğunu biliyorum," diye devam etti küçük ses; "bir sevgili dost, bir eski dost. Bir *böcek* olmama rağmen beni incitmezsin de."

"Ne tür bir böcek?" diye sordu Alice korkuyla. Sokan bir böcek miydi acaba, asıl bunu bilmek istiyordu ama bunun kibar bir soru olmayacağını düşündü.

"Aaa, o zaman sen..." diye konuşmaya başladığı anda lokomotiften gelen acı bir çığlıkla boğuldu küçük ses. Herkes korkuyla yerlerinden hopladı, Alice de diğerleriyle birlikte tabii.

Başını camdan dışarı çıkarmış olan At, sessizce içeri döndü ve "Sadece üzerinden atlamamız gereken bir dere," dedi. Herkes bu cevapla rahatlamış görünüyordu ama Alice trenlerin atlaması fikrinden bile huzursuz olmuştu. "Bir yandan da tren bizi Dördüncü Kare'ye götürüyor, en azından bu biraz rahatlatıcı," dedi içinden. Bir başka seferinde vagonun dimdik havaya kalktığını hissetti ve korkusundan eline en yakın yere tutundu ki bu Keçi'nin sakalıydı.

* * * * *

Ama dokununca sakal sanki eridi ve Alice kendini bir ağaç altında sessizce otururken buldu; bu arada Tatarcık (çünkü konuştuğu böcek buydu) tam başının üzerindeki bir dala asılmış, kanatlarıyla onu yelpazeliyordu.

Kesinlikle *çok* büyük bir tatarcıktı: "Bir tavuk kadar," diye düşündü Alice. Ama yine de ondan irkilmiyordu çünkü o kadar zaman konuşmuşlardı.

"...sen *her* böceği sevmiyorsun?" diye devam etti Tatarcık hiçbir şey olmamış gibi sessizce.

"Konuşabildikleri zaman onları seviyorum," dedi Alice. "*Benim geldiğim yerde* hiçbiri konuşmuyor."

"*Geldiğin* yerde ne tür böceklerden hoşlanıyorsun?" diye sordu Tatarcık.

"Ben böceklerden hiç *hoşlanmam*," dedi Alice, "çünkü aslında onlardan korkarım, en azından büyük olanlarından. Ama sana onlardan bazılarının isimlerini sayabilirim."

"Tabii ki isimleriyle seslenince bakıyorlardır, değil mi?" diye düşünmeden konuştu Tatarcık.

"Bunu yaptıklarını asla görmedim."

"Bakmıyorlarsa isimleri olmasının yararı ne?" dedi Tatarcık.

"*Onlar* için yararı yok," dedi Alice; "ama onlara isim veren insanlara yararı var, sanıyorum. Yoksa neden her şeyin ismi olsun?"

"Bilemem," diye yanıtladı Tatarcık. "Ayrıca ilerideki ormanda kimsenin ismi yok; neyse, sen böcekleri sıralayacaktın, zamanını boşa harcama."

"Pekâlâ, Atsineği var," diye başladı Alice, böcek isimlerini parmaklarıyla saymaya.

"Tamam," dedi Tatarcık. "Şu çalılığın ortasına bakarsan bir Atlıkarıncasineği göreceksin. Tamamen ağaçtan yapılmış ve kendisini daldan dala sallayarak ilerliyor."

"Ne yiyor peki?" diye büyük merakla sordu Alice.

"Talaş ve reçine," dedi Tatarcık. "Listeye devam et."

Alice, Atlıkarıncasineğine büyük bir ilgiyle baktı ve yeni boyanmış olduğuna kanaat getirdi, çok parlak ve yapış yapış görünüyordu; sonra devam etti.

"Bir de Yusufçuk var."

"Başının üstündeki dala bak," dedi Tatarcık, "orada bir Havadakapan-Yusufçuk göreceksin. Gövdesi erik muhallebisinden, kanatları çobanpüskülü yapraklarından, başı da brendide yanan kuru üzümden yapılmıştır."

"Peki o ne yiyor?" diye sordu Alice yine.

"Buğday lapası ve kuru meyveli turta," diye yanıtladı Tatarcık; "yuvasını da bir Noel paketinin içine yapıyor."

Başı alevler içindeki böceğe dikkatle baktıktan ve kendi kendine, "Acaba böcekler Havadakapan-Yusufçuklara dönüşmek için mi kandillerin içine dalmaktan o kadar hoşlanıyorlar," diye düşündükten sonra "ve bir de Kelebek var," diye saymaya devam etti Alice.

"Bak işte ayağında," dedi Tatarcık (Alice biraz korkarak ayağını geri çekti), "bir Yağlı-ekmek Kelebeği var. Kanatları tereyağlı incecik ekmek dilimleri, gövdesi kıtır ekmek, başı da şeker topağından yapılmıştır."

"O neyle besleniyor, peki?"

"Kremalı açık çay."

Alice'in aklına yeni bir zorluk gelmişti. "Ya bulamazsa?" dedi.

"O zaman ölür tabii."

"Bu çok sık oluyor herhalde," dedi Alice düşünceli düşünceli.

"Bu hep oluyor," dedi Tatarcık.

Bundan sonra Alice bir iki dakika kara kara düşünerek sessizce durdu. Bu esnada Tatarcık başının üzerinde vızır vızır dönerek kendince eğleniyordu; sonunda tekrar durdu ve "Herhalde ismini kaybetmek istemiyorsun?" dedi.

"Hayır tabii ki," dedi Alice, biraz endişelenerek.

"Yine de bilemeyeceğim," diye devam etti Tatarcık, kayıtsızca; "bir düşünsene, eve isimsiz dönmeyi başarırsan

ne kadar işine yarayacak! Örneğin mürebbiyen seni derse çağırmak isterse, 'Gel buraya...' diye seslenecek ama seni çağıracak bir isim bulamadığı için öyle kalıverecek, sen de gitmek zorunda olmayacaksın."

"Asla böyle bir şey olmayacağından eminim," dedi Alice; "mürebbiyem bu nedenle dersten kaytarmama izin vermez. Adımı hatırlayamazsa, hizmetçilerin yaptığı gibi 'Küçükhanım!' diye seslenir bana."

"Ama o sana 'Küçükhanım' der ve başka bir şey demezse," diye karşılık verdi Tatarcık, "elbette küçülürsün ve seni göremez, dersten de kurtulursun. Bu bir şaka... Keşke *sen* yapmış olsaydın bu şakayı."

"Neden keşke *ben* yapmış olsaydım ki?" diye sordu Alice. "Çok kötü bir şaka bu."

Ama Tatarcık sadece derin bir iç çekti ve yanaklarından aşağı iki kocaman gözyaşı aktı.

"Seni bu kadar mutsuz ediyorsa," dedi Alice, "şaka yapmamalısın."

Sonra o efkârlı küçük iç çekişlerden biri daha geldi ve bu defa zavallı Tatarcık gerçekten iç çekerek uçurmuştu kendini oradan; çünkü Alice yukarı baktığında dalda hiçbir şey görünmüyordu, kendisi de bu kadar çok oturmaktan üşümeye başlamıştı, ayağa kalkıp yürümeye devam etti.

Çok geçmeden, karşı tarafında orman bulunan açık bir araziye geldi; deminki ormandan daha karanlık gibiydi ve Alice içine girmeye *biraz* ürktü. Ancak biraz daha düşününce devam etmeye karar verdi: "Kesinlikle geriye dönmeyeceğim." Hem zaten Sekizinci Kare'ye giden tek yol buydu.

"Burası," diye aklından geçirdi, "nesnelerin isimlerinin olmadığı orman herhalde. Acaba içeri girdiğimde *benim* ismime ne olacak? Asla kaybetmek istemem onu... çünkü bana başka bir isim vermek zorunda kalırlar ve o da kesinlikle çirkin bir isim olur. Ama o zaman da benim eski ismimi alan yaratığı aramak eğlenceli olacak! Tıpkı şu ilanlar gibi,

hani insanlar köpeklerini kaybettiklerinde –*'Atıl' diye seslendiğiniz zaman bakar, pirinçten tasması vardır'*– verilen. Karşınıza çıkan her şeye 'Alice' diye seslendiğinizi düşünün, biri size cevap verene kadar! Ancak akılları varsa hiç cevap vermezler."

Böyle karışık düşüncelerle yürüye yürüye ormana varmıştı, etraf soğuk ve karanlık görünüyordu. Ağaçların altına girer girmez, "Ne olursa olsun büyük ferahlık," dedi, "o kadar sıcaktan sonra şeye girmek... *neye* girmekti yahu?" Kelimeyi bulamadığına şaşırarak devam etti, "yani şeyin altına... neyin altına... şunun yahu işte!" Elini ağacın gövdesine koydu. "Kendisine *ne* diyor bu acaba? Sanıyorum bir ismi yok, aaa elbette yok!"

Bir an sessiz durup düşündü ve sonra aniden konuşmaya başladı yine. "Öyleyse *gerçekten* oldu demek! Peki şimdi ben kimim? Yapabilirsem *hatırlayacağım*! Buna kararlıyım!" Ama kararlı olmanın pek bir yararı yoktu ve bir hayli kafa yorduktan sonra tek söyleyebildiği şu oldu: "L, *biliyorum* L ile başlıyor!"

O sırada bir Yavru Ceylan gezinerek yanına geldi: Kocaman tatlı gözleriyle Alice'e bakıyordu, ama hiç korkmuş görünmüyordu. "Gel bakalım! Gel bakalım!" diyerek elini uzatıp sevmeye çalıştı onu Alice; ama Ceylan birazcık geri çekildi ve yeniden Alice'e bakmaya başladı.

"Sen kendine ne diyorsun?" dedi Yavru Ceylan sonunda. Ne kadar yumuşak, tatlı bir sesi vardı!

"Keşke bilseydim!" diye düşündü zavallı Alice. "Şu an hiçbir şey," diye cevap verdi üzgün üzgün.

"Bir daha düşün," dedi Ceylan, "böyle olmaz."

Alice düşündü, ama hiçbir şey gelmedi aklına. "Ya *sen* kendine ne diyorsun, lütfen söyler misin?" dedi çekine çekine. "Belki bu işe yarar."

"Biraz daha ilerlersen, sana söylerim," dedi Yavru Ceylan. "*Burada* hatırlayamıyorum."

Böylece Alice kollarını Yavru Ceylan'ın yumuşak boynuna şefkatle sardı ve bir açıklığa gelene kadar ormanda birlikte yürüdüler. Yavru Ceylan açıklıkta birden havaya sıçradı ve kendini Alice'in kolları arasından kurtardı. "Ben Yavru Ceylan'ım!" diye bağırdı neşeyle. "Amanın! Sen de bir insan çocuğusun!" Yavru Ceylan'ın kahverengi güzel gözlerine aniden korku doldu ve bir anda şimşek gibi fırlayıp kaçtı.

Alice arkasından bakakaldı; sevimli küçük yol arkadaşını aniden kaybetmiş olmanın sinirinden neredeyse ağlayacaktı. "Öte yandan artık ismimi biliyorum," dedi, "bu da bir teselli *sayılır*. Alice... Alice... Bir daha unutmayacağım. Peki şimdi, bu yol işaretlerinden hangisini takip etmeliyim acaba?"

Cevabı çok zor değildi bu sorunun çünkü ormanın içinden giden sadece bir tane yol vardı ve iki tabela da orayı gösteriyordu. "Yol ikiye ayrılıp da işaretler farklı yönleri gösterdiği zaman," dedi Alice kendi kendine, "düşünürüm bunu."

Ancak böyle bir şey ihtimal dahilinde görünmüyordu. Çok uzun bir süre yürüdü de yürüdü ama yol nerede ikiye ayrılsa iki tabela da hep aynı yönü gösteriyordu: Birinde "AKSİCAN'IN EVİNE GİDER", diğerinde "AKSİCEM'İN EVİNE GİDER" yazılıydı.

En sonunda "Sanıyorum ki," dedi Alice, "ikisi de aynı evde yaşıyor! Daha önce bunu niye düşünemedim ki? Ama orada uzun süre kalamam. Uğrayıp sadece 'Nasılsınız?' diyeceğim ve ormandan çıkış yolunu soracağım onlara. Hava kararmadan Sekizinci Kare'ye bir varabilsem!" Böylece kendi kendine konuşa konuşa yola devam ederken keskin bir virajı döner dönmez iki küçük şişman adamla karşı karşıya geldi, bu öyle ani olmuştu ki korkuyla geri sıçramaktan kendini alamadı, ama hemen ardından kendini toparladı çünkü çok emindi ki bunlar olmalıydı...

IV. Bölüm

Aksican ile Aksicem.

Her ikisi de kolunu diğerinin boynuna dolamış, bir ağacın altında duruyorlardı ve Alice hangisinin hangisi olduğunu hemen anladı çünkü birinin yakasına CAN, diğerinin yakasına da CEM isimleri işlenmişti. "İkisinin de yakasının arkasında AKSİ yazıyordur sanırım," dedi Alice kendi kendine.

Öyle hareketsiz duruyorlardı ki onların canlı olduklarını unuttu ve yakalarının arkasında "AKSİ" yazıyor mu diye bakmak için tam etraflarından dolanacaktı ki yakasına "CAN" yazılı olanından gelen sesle irkildi.

"Bizim balmumu heykeller olduğumuzu düşünüyorsan," dedi, "para ödemek zorundasın, biliyorsun. Balmumu heykeller bedava izlensinler diye yapılmamıştır, katiyen!"

"Bilakis," diye ekledi yakasında "CEM" ismi işlenmiş olanı, "canlı olduğumuzu düşünüyorsan da konuşmalısın."

"Kesinlikle çok üzgünüm," diyebildi Alice sadece; çünkü eski bir şarkının sözleri tıpkı bir saatin tik takları gibi kafasının içinde çınlıyordu ve Alice o sözleri yüksek sesle söylemekten kendini alamadı:

"Aksican ile Aksicem
Kararlaştırdılar birbirleriyle dövüşmeyi;
Çünkü Aksican'a göre, Aksicem
Kırmıştı onun gıcır gıcır çıngırağını.

Tam o sırada tepelerinden kocaman bir karga uçtu
Katran fıçısı kadar karaydı;
Kahramanların ikisini de korkuttu
Böylece unutuverdiler kendi kavgalarını."

"Ne düşündüğünü biliyorum," dedi Aksican, "ama öyle değil, katiyen."

"Bilakis," diye devam etti Aksicem, "öyleydiyse, öyle olabilir ve öyle olduysa, öyle olacaktır; ama öyle olmadığından dolayı, öyle değildir. İşte mantığı bu."

"Ben düşünüyordum ki," dedi Alice çok kibarca, "bu ormandan en kolay nasıl çıkarım... Hava iyice kararıyor. Lütfen bana yolu söyler misiniz?"

Ama bu küçük, tıknaz adamlar sadece birbirlerine bakıp sırıttılar.

İki kocaman okul çocuğuna öyle benziyorlardı ki Alice Aksican'ı parmağıyla göstererek "Önce sen!" demekten kendini alamadı.

"Katiyen," diye haykırdı Aksican ve hemen ağzını kapatıverdi.

"Sıra sende!" dedi Alice, Aksicem'e dönerek, ama yalnızca "Bilakis!" diye haykıracağından çok emindi ve o da öyle yaptı.

"Sen yanlış yaptın," dedi Aksican. "Bir ziyaret esnasında yapılacak ilk şey, 'Nasılsınız?' deyip tokalaşmaktır!" Bunun üzerine iki kardeş birbirlerine sarılıp boşta kalan ellerini de Alice ile tokalaşmak için uzattılar.

Alice bir diğerinin kalbi kırılabilir korkusuyla hiçbirinin elini önce sıkmayı istemedi ve bu sorunu aşmanın en iyi yolu olarak ikisinin elini de aynı anda tuttu; hemen ardından üçü halka olmuş dans ediyorlardı. Bu durum Alice'e çok doğal gelmişti (sonradan öyle hatırladı), müzik çaldığını duymasına bile şaşırmamıştı; sanki bu müzik, altında dans ettikleri ağaçtan geliyor gibiydi ve (anladığı kadarıyla) dalların

birbirine sürtünmesiyle icra ediliyordu, tıpkı keman yayının kemana sürtünmesi gibi.

"Ama kendimi, '*İşte dönüyoruz dutluğun etrafında*' diye şarkı söylerken bulmak kesinlikle çok eğlenceliydi," (dedi Alice, daha sonra tüm bu olan biteni ablasına aktarırken). "Şarkıya ne zaman başladığını bilmiyorum ama nasıl olduysa çok çok uzun bir süre şarkı söylemişim gibi hissettim!"

Diğer iki dansçı şişman olunca, çok geçmeden nefesleri kesildi. "Dört tur dönmek bir dans için yeterli," dedi Aksican nefes nefese ve dansı tıpkı başladıkları gibi aniden bıraktılar, aynı anda müzik de durdu.

Sonra Alice'in ellerini bıraktılar ve bir an durup öylece ona baktılar; biraz tuhaf bir duraksama oldu çünkü Alice daha demin dans ettiği kişilerle nasıl sohbete başlayacağını bilemiyordu. "*Artık* 'Nasılsınız?' demek olmaz," dedi kendi kendine, "bunun ötesine geçmiş durumdayız, öyle ya da böyle."

"Umarım çok fazla yorulmadınız?" dedi Alice sonunda.

"Katiyen. Sorduğun için de çok teşekkür ederiz," dedi Aksican.

"Çok müteşekkiriz," diye ekledi Aksicem. "Şiir sever misin?"

"E-evet, çok severim... yani *bazı* şiirleri," dedi Alice tereddütle. "Hangi yolun beni ormandan çıkaracağını söyleyebilir misiniz bana?"

"Ona hangi şiiri okuyayım?" dedi Aksicem, Alice'in sorusuna hiç aldırış etmeden, büyük bir ciddiyetle Aksican'a bakarak.

"En uzun olanı, 'Mors ile Marangoz,'" diye cevap verdi Aksican, kardeşine sevgiyle sarılarak.

Aksicem, hemen başladı:

"Parlıyordu güneş..."

Tam burada Alice onun sözünü kesmeye niyetlendi. "Eğer çok uzunsa," dedi elinden geldiğince kibarca, "lütfen önce bana söyler misiniz, hangi yol..." Aksicem tatlı tatlı gülümsedi ve yeniden başladı:

"Parlıyordu güneş deniz üstünde,
Parlıyordu olanca gücüyle:
Dalgalar çarşaf gibi, ışıltılı olsun diye,
Elinden geleni yapıyordu
Ama bu garipti, çünkü vakit
Gecenin bir yarısı olmuştu.

Parlıyordu ay suratsızca,
Çünkü o da, güneşin orada
Gün bittikten sonra,
İşi olmadığını düşünüyordu.
Dedi ki ay, 'Bu yaptığı kabalıktır,
Gelip keyfimizi bozmaktadır!'

Islaktı deniz, olabildiğince ıslak,
Ama kumlar olabildiğince kupkuru.
Bir bulut bile göremezdiniz,
Çünkü gökte hiç bulut yoktu:
Üstümüzde kuş uçmuyordu...
Çünkü uçacak kuş yoktu.

Mors ile Marangoz
Yan yana yürüdüler;
Görünce öbek öbek kumları,
Hüngür hüngür ağladılar:
Dediler, 'Ah ne harika olurdu,
Temizlense bir bunlar!'

'Yedi hizmetçi yedi süpürgeyle
Altı ay boyunca süpürse,
Sence...' dedi Mors,

'Temizleyebilirler mi burayı?'
'Sanmam,' dedi Marangoz,
Ve acı acı döktü gözyaşlarını.

'Ey İstiridyeler, gelin yürüyün bizimle!'
Diye yalvardı Mors,
"Katılın bu çok keyifli yürüyüşe, sohbete,
Tuzlu sahil boyunca hep birlikte:
Elimizi uzatabiliriz,
En fazla dört tanenize.'

En yaşlı İstiridye ona baktı.
Ama etmedi tek kelime bile:
Göz kırptı en yaşlı İstiridye,
Ve koca kafasını salladı akabinde...
İstiridye yatağını terk etmeye
Niyetli olmadığını göstersin diye.

Ama dört genç İstiridye fırladı,
Hepsi de bu davete dünden hevesli:
Ceketleri fırçalanmış, yüzleri yıkanmış,
Ayakkabıları temiz ve cilalıymış...
Ama aslında bu pek garipti,
Çünkü onların yoktur ayakları.

Onları izledi dört İstiridye daha,
Ve bir dört tane daha;
Ve sonunda geldiler birbirlerinin ardı sıra,
Ve daha fazlası, daha fazlası ve daha fazlası...
Hepsi de köpüklü dalgalar arasından seke seke,
Ve kıyıya sürüne sürüne.

Mors ile Marangoz
Bir iki kilometre yürüdüler
Sonra boylarına uygun
Bir kayanın üstünde dinlendiler:

Ve bütün küçük İstiridyeler durdular,
Birlikte hizaya dizilip beklediler.

'Zamanı geldi,' dedi Mors,
'Birçok şeyden söz etmenin:
Pabuçlardan... ve gemilerden... ve mühür mumundan...
Lahanalardan... ve Krallardan...
Ve deniz suyunun neden fokur fokur kaynadığından...
Ve domuzların kanatları olup olmadığından.'

'Ama,' diye haykırdı İstiridyeler,
'Bazılarımız nefes nefese kaldığı
Ve hepimiz şişko olduğumuz için,
Sohbetimize başlamadan, bekleyelim biraz!'
'Acelemiz yok,' dedi Marangoz.
Bunun için ona çok teşekkür ettiler.

'Tek ihtiyacımız,' dedi Mors,
'Bir somun ekmek:
Yanında biber ve sirke
Çok iyi gider elbette...
Ve hazırsanız sevgili İstiridyeler,
Başlayabiliriz şimdi yemeye.'

'Bizi mi?' diye çığlığı bastı İstiridyeler
Mosmor kesiliverdiler,
'Bu kadar nezaketten sonra
Bunun yapılması ne fena!'
'Gece çok güzel,' dedi Mors,
'Manzaranın keyfine varsanız?'

'Geldiğiniz için çok minnettarım size!
Ve ne kadar da hoşsunuz böyle!'
Marangoz'sa demedi şundan başka:
'Hadi kes bir dilim daha bize:
Keşke bu kadar sağır olmasaydın...
Aynı şeyi iki kez söylemek zorunda kaldım!'

'Biraz ayıp ettik onlara,' dedi Mors
'Böyle tuzak kurmakla,
Onları bu kadar uzak bir yere
Koştura koştura getirdikten sonra!'
Marangoz'sa demedi şundan başka:
'Tereyağı sürülmüş ama biraz fazla!'

Mors dedi, 'Sizin için ağlıyorum,
Halinizi çok iyi anlıyorum.'
Gözyaşları ve hıçkırıklarla seçti içlerinden
En büyükçe olanlarını.
Sonra da cebinden mendilini çıkarıp
Sildi akan gözyaşlarını.

'Ey İstiridyeler,' dedi Marangoz,
'Ne güzel bir koşu yaptınız!
Eve dönelim mi koşa koşa artık?'
Ama onlardan hiç cevap gelmedi...
Bu pek de tuhaf değildi,
Çünkü her birini çoktan yemişlerdi."

"En çok Mors'u sevdim," dedi Alice: "çünkü zavallı istiridyelere *biraz olsun* üzüldü."

"Ama Marangoz'dan daha fazla o yedi," dedi Aksicem. "Bilakis mendilini önünde tuttu ki Marangoz onun kaç tane aldığını görmesin."

"Bu alçakça!" dedi Alice kızgınlıkla. "Öyleyse Marangoz'u daha çok sevdim... Mors kadar çok yemediyse."

"Fakat o da yiyebildiği kadar yedi," dedi Aksican.

Bu çok kafa karıştırıcı bir şeydi. Bir anlık sessizliğin ardından Alice konuşmaya başladı: "Eh yani! Demek onların *her ikisi de* kötü karakterliydi..." O anda yakındaki ormandan gelen ve ona kocaman bir lokomotifin çuf çuf sesini hatırlatan fakat daha ziyade vahşi bir yaratık olmasından korktuğu bir sesle irkildi. "Buralarda aslan veya kaplan mı var?" diye sordu ürkekçe.

"O sadece Kızıl Kral'ın horultusu," dedi Aksican.

"Gel bak ona!" diye bağırdı iki kardeş ve her biri Alice'in bir elinden tutarak onu Kral'ın uyuduğu yere götürdüler.

"Çok *sevimli* görünüyor, değil mi?" dedi Aksicem.

Dürüst olması gerekirse, Alice öyle olduğunu söyleyemezdi. Kral'ın ucunda ponponu olan uzun, kırmızı bir kukuletası vardı, buruş buruş bir yığın halinde kıvrılmış yatıyordu ve yüksek sesle, hatta Aksican'ın dediği gibi, "avazı çıktığı kadar" horluyordu.

"Islak çimenlerde yattığı için korkarım ki üşütecek," dedi çok düşünceli bir kız olan Alice.

"Şu an rüya görüyor," dedi Aksicem. "Rüyasında ne görüyor dersin?"

"Kimse bilemez ki bunu," dedi Alice.

"Tabii ki *seni* görüyor!" dedi Aksicem, ellerini gururla çırparak. "Seni rüyasında görmeyi bıraksa şimdi nerede olurdun sence?"

"Elbette, şu an bulunduğum yerde," dedi Alice.

"Sen öyle san!" diye karşılık verdi Aksicem böbürlenerek. "Hiçbir yerde olmazdın. Çünkü sen sadece onun rüyasındaki bir şeysin!"

"Kral bir uyansa," dedi Aksican, "sen püf diye sönerdin, tıpkı bir mum gibi!"

"Hiç de bile sönmezdim!" dedi Alice sinirlenerek. "Hem ben sadece onun rüyasındaki bir şeysem, *siz* nesiniz, söyleyin bakalım?"

"Aynen biz de öyleyiz," dedi Aksican.

"Aynen aynen," diye bağırdı Aksicem.

O kadar yüksek sesle bağırdı ki, "Şişşt! Bu kadar gürültü yaparsan, korkarım onu uyandıracaksın," demekten kendini alamadı Alice.

"*Senin* onu uyandırmaktan bahsetmenin bir manası yok ki," dedi Aksican, "çünkü sen onun rüyasındaki şeylerden sadece birisin. Gerçek olmadığını çok iyi biliyorsun."

"Ben *gerçeğim*!" dedi Alice ve başladı ağlamaya.

"Ağlayarak kendini bir parça bile gerçek yapamazsın," dedi Aksicem, "ağlayacak bir şey yok."

"Gerçek olmasaydım," dedi Alice –hem ağlayıp hem gülüyordu, her şey çok saçma geliyordu ona– "ağlayabilmem mümkün olmazdı."

"Umarım bunların gerçek gözyaşı olduğunu düşünmüyorsun?" diye araya girdi Aksican büyük bir kibirle.

"Bu adamların saçmaladıklarını biliyorum," diye düşündü Alice kendi kendine, "ve bunun için ağlamak aptalca." Bunun üzerine gözyaşlarını sildi ve elinden geldiği kadar neşeyle devam etti. "Neyse, sonuçta bu ormandan çıkmalıyım, çünkü gerçekten hava çok kararıyor. Sizce yağmur mu yağacak?"

Aksican kardeşiyle kendisinin üzerine kocaman bir şemsiye açtı ve başını yukarı kaldırıp baktı. "Hayır, sanmıyorum," dedi, "en azından... *bunun altında* değil. Katiyen."

"Ama *dışarıda* yağabilir, öyle mi?"

"Yağabilir... eğer isterse," dedi Aksicem, "bir itirazımız yok. Bilakis."

"Bencil şeyler!" diye düşündü Alice ve tam onlara "İyi geceler," deyip yanlarından ayrılacaktı ki Aksican şemsiyenin altından fırlayıp onu bileğinden tuttu.

"Şunu görüyor musun?" dedi heyecandan kısılmış bir sesle. Bir anda fal taşı gibi açılan gözleri sarardı ve titreyen parmağıyla ağacın altında yatan küçük beyaz bir şeyi gösterdi.

"Bu sadece bir çıngırak," dedi Alice, beyaz şeyi dikkatle inceledikten sonra. "Çıngıraklıyılan değil yani," diye hemen ekledi, onun korktuğunu düşünerek; "sadece eski bir çıngırak – çok eskimiş ve kırılmış."

"Öyle olduğunu biliyordum!" diye bağırdı Aksican; çılgınca tepinerek saçlarını yolmaya başladı. "Elbette bozulmuş!" Dönüp Aksicem'e baktı, o da hemen yere çökmüş, kendini şemsiyenin altına saklamaya çalışıyordu.

Alice elini Aksican'ın koluna koyup "Eski bir çıngırak için bu kadar kızman gerekmez," dedi rahatlatan bir ses tonuyla.

"Ama o eski değil!" diye bağırdı Aksican, öncekinden daha büyük bir öfkeyle. "Yeni o... daha dün almıştım... benim cici GICIR GICIR ÇINGIRAĞIM!" Resmen çığlık atarak konuşuyordu artık.

Bütün bunlar olurken Aksicem, içinde kendisiyle birlikte şemsiyeyi kapatmaya uğraşıyordu; bu öyle sıra dışı bir uğraştı ki Alice'in dikkati öfkeli kardeşten ziyade ona yöneldi. Fakat Aksicem pek başarılı olamadı ve bu girişimi yalnızca kafası dışarıda kalacak şekilde şemsiyenin içine sıkışıp devrilmesiyle sonuçlandı; ağzını ve kocaman gözlerini açıp kapatarak yerde öylece uzanıp kaldı, "Nasıl da balığa benziyor," diye düşündü Alice.

"Dövüşmeyi kabul ediyorsun tabii, değil mi?" dedi Aksican daha sakin bir sesle.

"Öyle sanıyorum," diye cevap verdi suratsızca diğeri, şemsiyenin altından sürünerek çıkarken. "Tabii *bu kız* bizim giyinmemize yardım ederse..."

Bunun üzerine iki kardeş el ele ormana girdiler ve bir dakika sonra elleri kolları yastıklar, battaniyeler, şömine önü halıları, masa örtüleri, tencere kapakları ve kömür kovaları gibi bir sürü şeyle dolu halde döndüler. "Umarım ipleri geçirmek ve bağlamakta iyisindir," dedi Aksican. "Bu şeylerin hepsi, öyle ya da böyle kullanılmalı."

Alice daha sonraları herhangi bir şey için bu kadar yaygara koparıldığını hayatında hiç görmediğini söyleyecekti: bu ikisinin oraya buraya koşuşturması, üstlerine giydikleri onca şey, ipleri bağlamak ve düğmeleri iliklemek konusunda kendisine verdikleri zahmet... "Hazır olduklarında, bu ikisi her şeyden çok eski elbise yığınlarına benzeyecek!" dedi kendi kendine. Bir yandan da Aksicem'in boynuna kendi

deyimiyle "kafasının koparılması önlemek için" bir yastık sarıyordu.

"Sen de biliyorsundur," diye ciddi ciddi ekledi Aksicem, "bir dövüşte insanın başına gelebilecek en kötü şey kafasının kopmasıdır."

Alice bir kahkaha patlattı, ama onun duygularını incitme korkusuyla bunu bir öksürüğe dönüştürmeyi başardı.

"Çok solgun mu görünüyorum?" dedi Aksican, miğferini taktırmaya gelince. (Buna miğfer *diyordu* ama kesinlikle bir tencereye daha çok benziyordu.)

"Eee... evet... *biraz*," diye yanıtladı Alice kibarca.

"Genelde çok cesurumdur," diye devam etti Aksican alçak sesle, "yalnız bugün başım ağrıyor."

Bu konuşmayı duyan Aksicem ise, "*Benim de* dişim ağrıyor!" dedi. "Ben senden çok daha kötüyüm!"

"Öyleyse bugün dövüşmeseniz daha iyi," dedi Alice, onları barıştırmak için bunun iyi bir fırsat olduğunu düşünerek.

"Biraz dövüşmek *zorundayız*, ama pek uzatmayı düşünmüyorum," dedi Aksican. "Saat kaç şimdi?"

Aksicem saatine baktı ve "Dört buçuk," dedi.

"Altıya kadar dövüşelim ve sonra akşam yemeği yiyelim," dedi Aksican.

"Pekâlâ," dedi diğeri biraz da üzülerek. "Ve *bu kız* da bizi izleyebilir... Ama çok yakınımıza gelmesen iyi olur," diye ekledi. "Genellikle ben görebildiğim her şeye vururum, gerçekten heyecanlandığım zaman."

"*Ben de* erişebildiğim her şeye vururum," dedi Aksican, "ister göreyim ister görmeyeyim!"

Alice güldü. "*Ağaçlara* çok sık vuruyorsunuzdur herhalde," dedi.

Aksican halinden memnun bir gülümsemeyle etrafına baktı. "Biz bu dövüşü bitirene kadar etrafta yıkılmayan tek bir ağaç kalmayacak bence!"

"Ve bütün bunlar bir çıngırak yüzünden!" dedi Alice, böyle önemsiz bir şey uğruna dövüştükleri için onları *biraz olsun* utandırmayı umuyordu hâlâ.

"Bu kadar önemsemezdim," dedi Aksican, "çıngırak yeni olmasaydı."

"Keşke o kocaman karga gelse şimdi!" diye düşündü Alice.

"Sadece tek bir kılıç var, biliyorsun," dedi Aksican kardeşine, "ama sen de şemsiyeyi alabilirsin, epey keskindir. Yalnız hemen başlamalıyız. Gittikçe kararıyor hava."

"Ve daha da kararıyor," dedi Aksicem.

Öyle aniden kararmıştı ki hava, Alice bir fırtına geliyor olmalı diye düşündü. "Ne kadar kocaman ve kara bir bulut!" dedi. "Hem de nasıl hızlı geliyor! Bakın, bence kanatları da var!"

"Bu, karga!" diye korku dolu tiz bir çığlık attı Aksican; iki kardeş tabanları yağlayıp anında gözden kayboldular.

Alice ormanın biraz içlerine doğru koştu ve büyük bir ağacın altında durdu. "*Burada* bana asla dokunamaz," diye düşündü; "ağaçların arasından geçemeyecek kadar büyük. Keşke kanatlarını da böyle çırpmasa... Ormanda resmen kasırga estiriyor... İşte birinin şalı rüzgâra kapılmış geliyor!"

V. Bölüm

Yün ve Su

Alice bir yandan konuşurken bir yandan şalı yakaladı ve etrafta şalın sahibini aramaya başladı. Bir an sonra Beyaz Kraliçe iki kolunu uçar gibi iki yana açmış, çılgın gibi koşarak ormanın içinden geldi, Alice de şalla birlikte gayet kibar bir tavırla yanına gitti.

"İyi ki yoluna ben çıkmışım," dedi Alice, şalı yeniden Kraliçe'nin omuzlarına koymaya yardım ederken.

Beyaz Kraliçe ona korkmuş bir halde, çaresizce baktı sadece ve kulağa "yağlı ekmek, yağlı ekmek" gibi gelen bir fısıltıyla kendi kendine bir şeyler tekrarlayıp durdu. Alice ise bir sohbet olacaksa bunu kendisinin başlatması gerektiğini düşündü. Böylece biraz da çekinerek söze girdi: "Beyaz Kraliçe'yle mi konuşma şerefine eriştim acaba?"

"Evet, ama tabii buna kuşanma denirse," dedi Kraliçe. "Bu şey hiç *benim* tarzım değil, kesinlikle."

Alice daha sohbetin başında tartışmanın hiç anlamı olmadığını düşündü ve gülümseyerek şöyle dedi: "Eğer Majesteleri bana doğrusunun nasıl yapılacağını söylerse, elimden gelenin en iyisini yaparım."

"Ama ben hiç istemiyorum bunun yapılmasını!" diye sızlandı zavallı Kraliçe. "Son iki saattir ben kendim giyinip kuşanıyorum zaten."

Alice'in gördüğü kadarıyla onu başkasının giydirmesi çok daha iyi olacaktı, korkunç derecede dağınık bir haldeydi. "Her bir şeyi eğri büğrü," diye düşündü Alice, "ve her yanında iğneler var! – Şalınızı düzelteyim mi?" diye yüksek sesle devam etti.

"Onun nesi var bilemiyorum!" dedi Kraliçe üzgün bir sesle. "Asabı bozuk, sanırım. Buraya iğneledim, oraya iğneledim ama hiçbirini beğendiremedim!"

"Hep bir tarafa iğnelerseniz düzgün durmaz," dedi Alice, kibarca şalı düzeltirken. "Olur şey değil, peki saçınızın hali nedir böyle!"

"Fırça içinde takılıp kaldı!" dedi Kraliçe iç çekerek. "Tarağımı da dün kaybettim."

Alice fırçayı dikkatle çıkardı ve saçları düzeltmek için elinden geleni yaptı. İğnelerin çoğunun yerini değiştirdikten sonra, "Bakın şimdi çok daha iyi görünüyorsunuz!" dedi. "Ama kesinlikle bir oda hizmetçisine ihtiyacınız var."

"Elbette *seni* memnuniyetle işe alabilirim!" dedi Kraliçe. "Haftada iki peni ve gün aşırı reçel."

Alice gülmekten kendini alamadı ve şöyle yanıt verdi: "*Beni* işe almanızı istemiyorum... reçel de umurumda değil."

"Çok güzel bir reçel," dedi Kraliçe.

"Olsun, ne olursa olsun *bugün* istemiyorum."

"İstesen de *bugün* alamazsın," dedi Kraliçe. "Kural şöyle: *yarın* reçel, *dün* reçel... ama *bugün* yok reçel.

"Ama en nihayetinde '*bugün reçel*'e de sıra gelmeli," diye itiraz etti Alice.

"Hayır, gelemez," dedi Kraliçe, "Reçel gün *aşırı* verilir, ama bugünü *aşmadık* daha."

"Sizi anlamıyorum," dedi Alice. "Fena halde kafa karıştırıcı!"

"Geriye doğru yaşamanın sonucu bu," dedi Kraliçe nazikçe; "ilk başta insanı hep sersemletir biraz..."

"Geriye doğru yaşamak!" diye tekrarladı Alice büyük şaşkınlık içinde. "Hiç böyle bir şey duymadım!"

"...ama bunun çok büyük bir avantajı var; insanın hafızası her iki yönde de çalışıyor."

"Eminim, *benimki* sadece bir yönde çalışıyor," dedi Alice. "Olayları gerçekleşmeden önce hatırlayamam."

"Sadece geriye doğru çalışan bir hafıza zayıf bir hafızadır," dedi Kraliçe.

"Peki *siz* ne gibi şeyleri en iyi hatırlıyorsunuz?" diye sormaya cüret etti Alice.

"Ha, en iyi hatırladığım gelecek haftadan sonraki hafta olanlar," dedi Kraliçe pervasızca. "Örneğin şimdi," diye devam etti, konuşurken kocaman bir yarabandını parmağına yapıştırarak. "Kral'ın bir Ulak'ı var. Şimdi hapiste, cezasını çekiyor ve mahkeme gelecek çarşambaya kadar başlamıyor bile... ve tabii ki suç en sona kalıyor."

"Ya suçu hiç işlemezse?" dedi Alice.

"Bu daha iyi olurdu, değil mi?" dedi Kraliçe, bandı bir parça kurdeleyle parmağına sabitlerken.

Alice *bunda* itiraz edilecek bir şey olmadığını düşündü. "Elbette en iyisi bu olurdu," dedi; "ama cezalandırılması hiç de iyi değil."

"Ne olursa olsun yanlış düşünüyorsun *bunda*," dedi Kraliçe. "Sen hiç cezalandırıldın mı?"

"Sadece hata yaptığımda," dedi Alice.

"Bu sayede çok daha iyi oldun!" dedi Kraliçe zafer edasıyla.

"Evet ama cezalandırılmamı gerektiren şeyler *yapmıştım* o zaman," dedi Alice, "bu ikisi arasında epey fark var."

"Fakat onları yapmamış olsaydın," dedi Kraliçe, "çok daha iyi olacaktı; daha iyi, daha da iyi, daha daha iyi!" Her "daha iyi" ile sesi daha da yükseldi, ta ki sonunda tam bir ciyaklamaya dönüşene kadar.

Alice tam, "Bir yerlerde bir yanlışlık var..." diye konuşmaya başlamışken Kraliçe öyle bir çığlık attı ki cümleyi yarım bırakmak zorunda kaldı. Sanki elini koparıp atmak istercesine sallayarak, "Ay, ay, ay!" diye bağırıyordu Kraliçe. "Parmağım kanıyor! Ay, ay, ay, ay!"

Çığlıkları bir lokomotifin düdüğüne tıpatıp benziyordu ve Alice bu yüzden iki eliyle kulaklarını kapatmak zorunda kaldı.

"Sorun nedir?" dedi sesini duyurabildiği ilk anda. "İğne mi battı parmağınıza?"

"Henüz batırmadım," dedi Kraliçe, "fakat birazdan yapacağım... Ay, ay, ay!"

"Ne zaman yapmayı düşünüyorsunuz?" diye sordu Alice, gülmeye fazlaca kendini hazırlayarak.

"Şalımı tekrar tuttururken," dedi zavallı Kraliçe sızlanarak. "Broş kendiliğinden açılacak. Ay, ay!" Bu sözler ağzından çıkarken broş açıldı, Kraliçe onu hoyratça kavradı ve yeniden takmaya çalıştı.

"Dikkat edin!" diye bağırdı Alice. "Ters tutuyorsunuz!" Broşu yakaladı ama çok geçti: İğne kaymış ve Kraliçe'nin parmağını yaralamıştı.

"İşte kanamanın nedeni buydu," dedi Alice'e gülümseyerek. "Şimdi burada işler ne şekilde yürüyor anladın mı?"

"Ama şimdi niye çığlık atmıyorsunuz?" diye sordu Alice, yeniden kulaklarını elleriyle kapatmaya hazırlanarak.

"Ee, zaten çığlık attım bitti," dedi Kraliçe. "Yeniden bunu yapmak neye yarayacak ki?"

Bu arada ortalık aydınlanıyordu. "Karga uçup gitmiştir herhalde," dedi Alice. "Gittiğine çok sevindim. Gece çöküyor sanmıştım."

"Keşke *ben de* sevinebilseydim!" dedi Kraliçe. "Ama ne var ki kuralı bir türlü hatırlayamıyorum. Sen bu ormanda yaşamaktan ve istediğin zaman sevinebilmekten dolayı çok mutlu olmalısın!"

"Ama burası çok ıssız!" dedi Alice hüzünlü bir ses tonuyla; yalnızlığını düşünmek yanaklarından iki koca damla gözyaşı süzülmesine yol açtı.

"Ah, yapma böyle!" diye feryat etti zavallı Kraliçe, ellerini çaresizlik içinde ovuşturarak. "Ne kadar mükemmel bir kız olduğunu düşün. Bugün ne kadar uzun bir yol kat ettiğini düşün. Saatin kaç olduğunu düşün. Herhangi bir şeyi düşün, ama ağlama!"

Alice gözyaşlarının arasında bile buna gülmekten kendini alamadı. "*Siz* bir şeyleri düşünerek ağlamanızı engelleyebiliyor musunuz?" diye sordu.

"Bu iş böyle oluyor zaten," dedi Kraliçe büyük bir kararlılıkla. "Hiç kimse iki işi aynı anda yapamaz, bilirsin. Gel önce yaşını ele alarak başlayalım... Kaç yaşındasın?"

"Tam yedi buçuk yaşındayım."

"Tam olduğunu söylemene gerek yok," dedi Kraliçe: "Bunu söylemesen de inanabilirim. Şimdi *sana* inanman için bir şey söyleyeceğim. Ben tam yüz bir yıl, beş ay ve bir günlüğüm."

"*Buna* inanamam!" dedi Alice.

"İnanamaz mısın?" dedi Kraliçe ona acıyarak. "Tekrar dene: Derin bir nefes al ve gözlerini kapat."

Alice güldü. "Denemenin bir faydası yok," dedi; "insanın mümkün olmayan şeylere inanması *imkânsız*."

"Sanıyorum bunun üzerine yeterince çalışmamışsın," dedi Kraliçe. "Ben senin yaşındayken bunu her gün yarım saat yapardım. Bazen daha kahvaltı bile etmeden altı tane imkânsız şeye inanmışlığım olurdu. Ay, şal yine uçtu!"

Kraliçe konuşurken broş açılmış ve aniden kuvvetli bir rüzgâr şalını derenin karşısına uçurmuştu. Kraliçe yeniden kollarını açıp uçarak onun peşinden gitti ve bu defa şalını kendisi yakalamayı başardı. "Yakaladım işte!" diyerek muzaffer bir çığlık attı. Şimdi göreceksin ki onu kendim, tek başıma iğneleyeceğim!"

"Öyleyse, parmağınız şimdi daha iyi sanıyorum?" dedi Alice nazikçe ve o da Kraliçe'nin ardından dereyi geçti.

* * * * *

"Ah, çok daha iyi!" diye bağırdı Kraliçe, sesi gittikçe tizleşerek. "Çok daha iyiyim! Daha iyiyim been! İyiyim beenh! Beeeh!" Son kelimesi uzun bir meleme şeklinde bitti, koyun sesine öyle benziyordu ki Alice irkildi.

Birdenbire kendini yünlere sarmış gibi görünen Kraliçe'ye baktı. Gözlerini ovalayıp yeniden baktı. Ne olduğunu bir türlü anlayamadı. Bir dükkâna mı girmişti? Tezgâhın öbür tarafında oturan... gerçekten de bir koyun muydu? Gözlerini ovuşturup dursa da olup bitenleri anlayamıyordu: Küçük karanlık bir dükkânda, dirseklerini tezgâha dayamıştı ve karşısında yaşlı bir Koyun koltuğa oturmuş örgü örüyor, arada bir bırakıp kocaman gözlüğünün arkasından ona bakıyordu.

"Buyurun, ne alacaktınız?" dedi Koyun sonunda, örmeyi bırakıp ona bakarak.

"Henüz *tam* bilmiyorum," dedi Alice çok kibarca. "Önce, mümkünse her yanıma bir bakmak isterim."

"Önünüze ve her iki yanınıza bakabilirsiniz isterseniz," dedi Koyun, "fakat *her* yanınıza bakamazsınız, eğer başınızın arkasında gözleriniz yoksa."

Pek tabii ki Alice'in başının arkasında gözleri yoktu; bu yüzden kendisi raflara yaklaşınca arkasını dönüp bakmakla yetindi.

Dükkân envaiçeşit ilginç şeyle doluydu; fakat en tuhafı, üstünde tam olarak ne olduğunu görmek için ne zaman bir rafa dikkatle baksa, o raf daima bomboş duruyor ama etrafındaki diğer rafların hepsi tıka basa dolu oluyordu.

Bazen bir oyuncak bebeğe bazen de bir alet çantasına benzeyen ve her seferinde baktığı rafın bir üstündeki rafta duran büyük parlak bir şeyi izlemeye çalışarak boşu boşuna

birkaç dakikasını harcadıktan sonra, "Burada her şey akıp gidiyor!" dedi Alice. "En sinir bozucu olan da şu şey... ama ne yapacağımı buldum!" dedi aklına aniden bir fikir gelince. "Onu en üstteki rafa kadar izleyeceğim. Böylece aklı karışır, tavandan geçmeye çalışır!"

Ancak bu plan bile işe yaramadı: O "şey" tavanın içinden olabildiğince sessiz geçip gitti, buna çok alışıkmış gibi.

"Sen bir çocuk musun yoksa topaç mı?" dedi Koyun, yeni bir çift şiş alırken eline. "Eğer böyle dönüp durmaya devam edersen birazdan başımı döndüreceksin." Şimdi aynı anda on dört çift şişle birden çalışıyordu ve Alice büyük bir şaşkınlıkla ona bakmaktan kendini alamadı.

"Bu kadar çok şişle nasıl örebiliyor ki?" diye düşündü kendi kendine, hayretler içindeki çocuk. "Giderek daha çok bir kirpiye benziyor."

"Kürek çekebilir misin?" diye sordu Koyun, ona da bir çift örgü şişi uzatarak.

"Evet, biraz... fakat karada değil, örgü şişleriyle de değil..." diyecek oldu Alice, ama şişler onun elinde birdenbire küreklere dönüştü ve bir de baktı ki bir kayığın içinde, iki kıyı arasında süzülüp gidiyorlar; artık elinden geleni yapmaktan başka çaresi kalmamıştı.

"Kanat!" diye bağırdı Koyun, yeni bir çift şiş alırken eline.

Bu, cevap verilmesi gereken bir söz gibi gelmedi ve Alice bir şey söylemeyip kürek çekmeye devam etti. Suyla ilgili tuhaf bir şey var diye düşündü Alice çünkü arada bir kürekler suya hızlı giriyor ama zar zor geri çıkıyordu.

"Kanat! Kanadını çek!" diye bağırdı yine Koyun, eline daha fazla şiş alırken. "Bir yengeci bizzat yakalamak üzeresin."

"Sevimli küçük bir yengeç," diye düşündü Alice. "İsterdim yakalamayı."

"'Kanat' diye seslendiğimi duymadın mı?" diye öfkeyle bağırdı Koyun, bir yandan bir deste daha şiş alırken.

"Duydum aslında," dedi Alice; "söyleyip duruyorsunuz... hem de bağıra bağıra. Peki yengeçler *nerede*, lütfen söyler misiniz?"

"Suyun içindeler tabii!" dedi Koyun, elleri dolu olduğu için şişlerden bazılarını saçına takarak. "Kanat, diyorum!"

"*Neden* 'Kanat' deyip duruyorsunuz?" diye sordu Alice sonunda, biraz da sinirlenerek. "Ben kuş değilim!"

"Kuşsun," dedi Koyun. "Sen küçük bir kazsın."

Alice buna biraz gücendi, dolayısıyla bir iki dakika kadar hiç konuşmadılar, kayık da bu arada zarifçe süzülüp gidiyordu, bazen (küreklerin suya her zamankinden daha beter saplanmasına neden olan) yosun yatakları arasından ve bazen ağaçların altından, ama sürekli aynı yüksek dere kıyıları onlara tepelerinden düşmanca bakarken.

"Ay, lütfen! Burada güzel kokulu hasırotları var!" diye haykırdı Alice ansızın sevinçle kendinden geçerek. "Buradalar sahiden... ve ne de güzeller!"

"Bana onlar için 'lütfen' demene gerek yok," dedi Koyun, başını örgüsünden kaldırmadan: "Onları ben koymadım oraya ve oradan alacak da değilim."

"Yok, ben demek istedim ki... Lütfen durup biraz toplayabilir miyiz?" diye yalvardı Alice. "Kayığı bir dakika durdurmayı kabul ederseniz..."

"*Ben* onu nasıl durduracağım ki?" dedi Koyun. "Sen kürek çekmeyi bırakırsan, kendisi durur."

Böylece kayık, rüzgârda salınan hasırotlarının içine süzülüp gidene dek kendi halinde suyun akışına bırakıldı. Küçük kız kollarını dikkatle sıvadı, uzun hasırotlarını zarar vermeden koparabilmek için küçük kolları dirseğine kadar suya girdi; o an için Koyun'u ve örgüsünü unutmuş, dağınık saçlarının uçları suya değene kadar kayığın bir yanına doğru eğilmişti, gözleri hevesle parlayarak birbiri ardına koparıyordu güzelim sazları.

"Umarım kayık devrilmez!" dedi kendi kendine. "Ay şuradaki ne şekermiş! Ama yetişemiyorum." Kesinlikle bi-

raz da kışkırtıcı görünüyordu bu durum; ("neredeyse kasten yapılıyormuş gibi" diye düşündü Alice) kayık süzülüp giderken bol miktarda güzel çiçek toplayabilmiş olsa da her zaman erişemediği daha güzel bir tane oluyordu.

"En güzelleri hep en uzaktalar!" dedi sonunda, çok uzakta yükselen hasırotlarının inatçılığı karşısında iç çekerek. Yanakları kızarmıştı, saçlarından ve ellerinden sular damlıyordu; yerine geçip yeni bulduğu hazinelerini düzenlemeye başladı.

Hasırotlarının daha onları ilk kopardığı andan itibaren solmaya, bütün koku ve güzelliklerini kaybetmeye başlaması Alice için neden önemli olsundu ki? Gerçek kokulu hasırotlarının bile kokusu çok kısa süre dayanır; oysa bu rüya sazları, ayağının dibinde öbek öbek durdukları yerde kar gibi eridi ama Alice bunun pek farkına varmadı, çünkü kafa yoracak çok daha acayip şeyler vardı.

Fazla uzağa gitmemişlerdi ki küreklerden birinin ucu suya daldı ve bir türlü dışarı çıkmadı (Alice daha sonra böyle açıklamıştı); bunun sonucunda küreğin sapı onu çenesinin altından yakaladı, zavallı Alice peş peşe "Ay, ay, ay!" diye küçük çığlıklar atarken onu oturduğu yerden çekip hasırotu yığınının arasına fırlattı.

Neyse ki yaralanmamıştı ve hemen yukarı çıktı. Koyun bu arada hiçbir şey olmamış gibi örmeye devam ediyordu. Alice kendisini yeniden kayığın içinde bulmaktan memnun bir halde tekrar yerine otururken, "Çok güzel bir yengeçti yakaladığın," dedi Koyun.

"Öyle miydi? Onu görmedim ben," dedi Alice, kayığın kenarından dikkatle karanlık sulara bakarak. "Keşke kaçıp gitmeseydi... Küçük bir yengeci de yanımda eve götürmeyi çok isterdim!" Ancak Koyun sadece alaycı alaycı gülerek örgüsüne devam etti.

"Buralarda çok yengeç var mı?" dedi Alice.

"Yengeçler ve her çeşit şey var," dedi Koyun. "Bir hayli seçenek var, yeter ki sen kararını ver. Evet, ne satın almak *istiyorsun*?"

"Satın almak mı?" diye tekrarladı Alice yarı şaşkın yarı korkmuş bir ses tonuyla; çünkü kürekler, kayık ve dere, hepsi bir anda kaybolmuştu ve Alice tekrar o küçük karanlık dükkânın içindeydi.

"Bir yumurta alabilir miyim, lütfen," dedi çekinerek. "Kaça satıyorsunuz?"

"Tanesi beş peni, iki tanesi iki peni," diye karşılık verdi Koyun.

"Çifti bir taneden daha ucuz, öyle mi?" dedi Alice şaşırarak ve cüzdanını çıkardı.

"Çift alırsan ikisini de yemek *zorundasın* ama," dedi Koyun.

"Öyleyse *bir tane* alayım lütfen," dedi Alice, parayı tezgâhın üzerine koyarak. "Belki de hiç iyi değillerdir, kim bilir," diye düşünmüştü çünkü.

Koyun parayı alıp bir kutuya koydu ve sonra "İnsanların ellerine asla bir şey veremem... olacak iş değil. Sen kendin almalısın." Böyle diyerek dükkânın diğer ucuna gitti ve yumurtayı bir rafa dik koydu.

"*Neden* olacak iş değilmiş acaba?" diye düşündü Alice, masa ve sandalyelerin arasından elleriyle kendine yol açarken; çünkü dükkânın dip tarafı çok karanlıktı. "Ben ona doğru yürüdükçe yumurta daha da uzaklaşıyor gibi. Dur bakayım, bu bir sandalye midir? Ay inanmıyorum, bunun dalları var, yemin ederim! Burada ağaçların büyüdüğünü görmek ne garip! Şurada da gerçekten bir dere akıyor! Bu hayatımda gördüğüm en acayip dükkân yahu!"

* * * * *

Böylece her adımda biraz daha şaşırarak yoluna devam etti, çünkü her şey yanına varır varmaz ağaca dönüşüyordu ve yumurtanın da büyük ihtimalle aynı şeyi yapmasını bekliyordu.

VI. Bölüm

Yumurta Adam

Ne var ki yumurta gittikçe büyüyor ve giderek daha çok insana benziyordu: Bir iki metre yakınına geldiğinde gözleri, burnu ve ağzı olduğunu gördü; iyice yakınına geldiğindeyse bunun YUMURTA ADAM'ın ta kendisi olduğunu çok net gördü. "Başka biri olamaz!" dedi kendi kendine. "Sanki suratında boydan boya adı yazılıymış gibi eminim bundan."

O kocaman surata yüzlerce kez rahatlıkla yazılabilirdi adı. Yumurta Adam yüksek bir duvarın tepesinde Türkler gibi bağdaş kurmuş oturuyordu –öyle ince bir duvardı ki dengesini nasıl sağladığını çok merak etti Alice– ve gözleri sabit bir şekilde ters yöne bakarken onu hiç fark etmediği için, doldurulmuş bir figür olmalı bu herhalde, diye düşündü.

"Ne kadar da yumurta gibi bir adam!" dedi yüksek sesle, elleriyle onu yakalamaya hazır bekleyerek, çünkü her an düşecekmiş gibi görünüyordu.

"Çok sinir bozucu..." dedi Yumurta Adam uzun bir sessizlikten sonra, konuşurken Alice'e bakmıyordu, "...bir adama yumurta denmesi. Hem de ço*k*!"

"Yumurta demedim, yumurta *gibi* adam dedim, efendim," diye kibarca açıkladı Alice. "Bazı yumurtalar da çok

güzel olur hani," diye devam etti, söylediğini bir çeşit iltifata dönüştürebileceği umuduyla.

"Bazı insanların," dedi Yumurta Adam, her zamanki gibi gözlerini kaçırarak, "bir bebek kadar bile şuuru yok!"

Alice buna ne diyeceğini bilemedi, karşılıklı konuşuyor gibi değillerdi, çünkü Yumurta Adam hiçbir şeyi ona *hitaben* söylemiyordu; hatta son sözünü açıkça bir ağaca yöneltmişti. Alice de durup kendi kendine alçak sesle mırıldandı:

"Yumurta Adam bir duvarda oturuyormuş:
Sonra paldır küldür aşağı düşmüş.
Kralın bütün atlıları ve adamları gelmişler
Ne yapsalar da Yumurta Adam'ı bir türlü eski haline getirememişler."

"Bu son dize şiir için çok fazla uzun," diye ekledi, Yumurta Adam'ın onu duyacağını unutup neredeyse bağırarak.

"Orada öyle kendi kendine konuşup durma," dedi Yumurta Adam, ona ilk kez bakarak, "bana ismini ve ne iş yaptığını söyle."

"Benim *ismim* Alice, ama..."

"Yeterince aptal bir isim!" diye sabırsızca sözünü kesti Yumurta Adam. "Anlamı nedir?"

"Bir ismin anlamı olmak *zorunda mı*?" diye sordu Alice tereddütle.

"Elbette olmak zorunda," dedi Yumurta Adam kısa bir kahkaha atarak; "*benim* adım şeklimden geliyor, göze çok da hoş görünen bir şekil. Seninki gibi bir isimle, hemen hemen her şekilde olabilirsin."

"Neden orada yapayalnız oturuyorsun?" dedi, bir tartışmaya girmek istemeyen Alice.

"Eh, yanımda kimse yok da ondan!" diye bağırdı Yumurta Adam. "*Bunun* cevabını bilmiyor muyum sandın? Sor bir tane daha."

"Yerde daha güvende olacağını düşünmüyor musun?" diye devam etti Alice, yeni bir bilmece sunmak düşüncesiyle değil, sadece tuhaf yaratık için iyi niyetli bir endişeyle. "Bu duvar çok ince!"

"Ne kadar da kolay bilmeceler soruyorsun!" diye homurdandı Yumurta Adam. "Elbette ben öyle düşünmüyorum! Eğer ben düşecek *olsaydım*... hiç ihtimal yok ama... *eğer* düşseydim..." Bu esnada dudaklarını büzerek öyle ciddi bir bakış attı ki Alice gülmekten kendini alamadı. "*Eğer* düşecek olsaydım," diye devam etti, "*Kral bana* söz verdi... *kendi ağzıyla söz verdi ki*..."

"Bütün atlarını ve bütün adamlarını gönderecek," diye araya girdi Alice, biraz düşüncesizce.

"Ama şimdi söylemeliyim ki bu çok kötü!" diye bağırdı Yumurta Adam, aniden bir hırs patlaması yaşayarak. "Kapıları dinlemişsin... ağaçların arkasından ve baca deliklerinden dinlemişsin... yoksa bunu bilemezdin!"

"Dinlemedim, gerçekten!" dedi Alice büyük bir nezaketle. "Kitapta yazıyor bu."

"Oh, ne güzel! Böyle şeyleri *kitaplara* yazabilirler," dedi Yumurta Adam daha sakin bir sesle. "Buna İngiltere Tarihi deniyor, evet. Şimdi, bana iyi bak! Bir Kral ile konuşan kişi benim, evet, *o benim*; büyük ihtimalle bunu yapmış bir başkasını asla göremezsin ve kibirli olmadığımı göstermek için benimle el sıkışmanıza izin veriyorum." Ağzı kulaklarına varana kadar sırıttı ve öne eğilerek (ve böyle yaptığı için az kalsın duvardan düşecekken) Alice'e elini uzattı. Alice elini tutarken ona biraz endişeyle baktı. "Daha fazla sırıtırsa ağzının kenarları kafasının arkasında birleşecek," diye düşündü: "Sonra kafasına *ne olur* bilmiyorum! Korkarım ikiye ayrılır!"

"Evet, bütün atlarını ve adamlarını," diye devam etti Yumurta Adam. "Onlar beni bir dakika içinde yine yerden kaldırırdı, yapardı *onlar*! Ancak bu sohbet çok hızlı gidiyor, sondan bir önceki söze geri dönelim."

"Ne yazık ki onu pek hatırlamıyorum," dedi Alice kibarca.

"Bu durumda yeniden başlayalım," dedi Yumurta Adam, "ve konu seçme sırası bende..." ("Tıpkı bir oyunmuş gibi konuşuyor bunun hakkında!" diye düşündü Alice.) "Al işte sana bir soru. Kaç yaşında olduğunu söylemiştin?"

Alice küçük bir hesap yaptı ve "Yedi yıl, altı ay," dedi.

"Yanlış!" diye bağırdı muzaffer bir edayla Yumurta Adam. "Öyle bir şey hiç söylemedin."

"'Kaç *yaşındasın?*' demek istediğini sandım," diye açıkladı Alice.

"Öyle demek isteseydim, öyle söylerdim," dedi Yumurta Adam.

Alice yeni bir tartışmaya girmek istemiyordu, bu yüzden hiçbir şey söylemedi.

"Yedi yıl, altı ay!" diye tekrarladı Yumurta Adam düşünceli düşünceli. "Çok sıkıntılı bir yaş. Bak *benim* fikrimi soracak olursan, 'Yedide dur,' derdim... ama çok geç artık."

"Büyümekle ilgili tavsiye istemem," dedi Alice hışımla.

"Çok mu gururluyuz?" dedi diğeri.

Alice bu imaya daha da öfkelendi. "Demek istiyorum ki bir kişi büyümesine engel olamaz."

"*Bir kişi* olamaz belki," dedi Yumurta Adam, "ama iki kişi olabilir. Doğru yardımla, yedi yaşında durabilirdin."

"Ne güzel bir kemerin var!" dedi Alice aniden. (Yaş konusunu yeterince konuştuklarını düşündü ve eğer sırayla konu seçeceklerse, şimdi sıra *kendisindeydi.*) "En azından," diye kendisini düzeltti tekrar düşününce, "çok güzel bir boyunbağı demeliydim, kemer değil... Özür dilerim!" diye ekledi dehşete kapılarak, çünkü Yumurta Adam fazlaca gücenmiş görünüyordu ve keşke bu konuyu seçmeseydim diye düşünmeye başladı Alice. "Nereden bilecektim," diye düşündü kendi kendine, "neresinin beli, neresinin boynu olduğunu!"

Yumurta Adam'ın çok kızdığı belliydi, ama bir iki dakika boyunca hiçbir şey söylemedi. Tekrar konuştuğundaysa bu derin bir homurtu şeklinde oldu.

"İşte bu *en... sinir bozucu... şey*," dedi sonunda, "bir insan boyunbağıyla kemeri ayırt edemiyorsa!"

"Biliyorum, büyük cahillik ettim," dedi Alice, bunu öyle utanç dolu bir tavırla söyledi ki Yumurta Adam'ın yüreği yumuşadı.

"Bu bir boyunbağı, çocuk ve çok güzel bir boyunbağı, senin de dediğin gibi. Beyaz Kral ve Kraliçe'den hediye. Şimdi oldu işte!"

"Sahi mi?" dedi Alice, en sonunda güzel bir konu bulmuş olduğuna çok sevinerek.

"Onlar bunu bana," diye devam etti Yumurta Adam düşünceli bir halde, bir bacağını diğerinin üstüne atıp ellerini dizlerinin çevresinde kavuşturarak, "onlar bunu bana, doğum günü harici hediyesi olarak verdi."

"Affedersiniz?" dedi Alice, kafası karışmış bir halde.

"Kızmadım ki," dedi Yumurta Adam.

"Yani 'doğum günü harici hediyesi' nedir, demek istiyorum?"

"Tabii ki doğum günün olmadığı zaman verilen bir hediye."

Alice biraz düşündü. "Ben en çok doğum günü hediyelerini severim," dedi sonunda.

"Ne dediğinden haberin var mı senin?" diye bağırdı Yumurta Adam. "Bir yılda kaç gün vardır?"

"Üç yüz altmış beş," dedi Alice.

"Peki senin kaç tane doğum günün var?"

"Bir."

"Peki, üç yüz altmış beşten bir çıkarırsan geriye ne kalır?"

"Üç yüz altmış dört, tabii ki."

Yumurta Adam pek emin görünmüyordu. "Bunu kâğıt üzerinde görmeyi tercih ederim," dedi.

Alice not defterini çıkarıp hesabı onun için yaparken gülümsemekten kendini alamadı:

$$\begin{array}{r} 365 \\ 1 \\ \hline 364 \end{array}$$

Yumurta Adam defteri aldı ve dikkatle baktı. "Bu doğru hesaplanmış gibi görünüyor..." diye söze başladı.

"Ters tutuyorsunuz!" diye sözünü kesti Alice.

"Kesinlikle öyle yapıyordum," diye pişkince cevap verdi Yumurta Adam, Alice defteri onun için düzgün tarafına çevirirken. "Biraz tuhaf göründüğünü düşündüm. Söyledim işte, bu doğru hesaplanmış gibi *görünüyor* ama şu an onu uzun uzun inceleyecek zamanım yok... ve doğum günü harici hediyeleri alabileceğin üç yüz altmış dört gün olduğunu gösteriyor..."

"Kesinlikle," dedi Alice.

"Doğum günü hediyeleri içinse yalnızca *bir gün* var bildiğin gibi. Bu onur da senin olsun!"

"*Onur* ile neyi kastettiğinizi anlamıyorum," dedi Alice.

Yumurta Adam, küçümseyerek gülümsedi. "Tabii ki anlamazsın... ben sana anlatana kadar. 'Senin için kârlı bir alışveriş!' demek istedim.

"Ama onur, 'kârlı bir alışveriş' anlamına gelmiyor ki," diye itiraz etti Alice.

"*Ben* bir kelime kullandığımda," dedi Yumurta Adam, biraz kibirli bir edayla, "ben onun ne anlama gelmesini tercih ediyorsam o anlama gelir... ne eksik ne fazla."

"Önemli olan," dedi Alice, "sen çok farklı şeyler ifade eden kelimeler yapabiliyor musun?"

"Önemli olan," dedi Yumurta Adam, "asıl anlamın hangisi olacağı... hepsi bu kadar."

Alice'in kafası bir şey söyleyemeyecek kadar çok karışmıştı; bu yüzden bir dakika kadar sonra Yumurta Adam yeniden konuşmaya başladı. "Kelimelerin bir karakteri var, bazılarının... özellikle fiiller, en mağrur onlardır; sıfatlarla her istediğini yapabilirsin ama fiiller öyle değil... ben yine de tamamını *yönetebiliyorum*! Anlaşılmazlık! İşte bunu derim ben!"

"Lütfen söyler misiniz bana," dedi Alice, "bu ne demek?"

"İşte şimdi aklı başında bir çocuk gibi konuşmaya başladın," dedi Yumurta Adam, çok memnun görünerek. "*Anlaşılmazlık*tan kastım, bu konudan yeteri kadar bahsettiğimiz; bundan sonra ne yapmak istediğini söylersen daha iyi olur, çünkü sanırım hayatının geri kalanını burada geçirmek istemezsin."

"Bir kelimeyi anlamlı kılmak epeyce zahmetliymiş," dedi Alice düşünceli bir ifadeyle.

"Bir kelime yaptığım zaman bunun gibi birçok iş hallediyorum," dedi Yumurta Adam. "Her zaman ek ödeme yapıyorum."

"Ya!" dedi Alice. Başka bir yorum getiremeyecek kadar şaşkındı.

"Aman bir görseniz nasıl etrafıma toplandıklarını cumartesi geceleri," diye devam etti Yumurta Adam, başını ciddiyetle iki yana sallayarak, "ücretlerini alabilmek için yani."

(Alice, onlara neyle ödeme yaptığını sormaya cesaret edemedi, dolayısıyla *size* bunu söyleyemiyorum.)

"Kelimeleri açıklamada çok zeki görünüyorsunuz, efendim," dedi. "Bana 'Zırvakuşu' adlı şiirin anlamını söyler miydiniz acaba?"

"Önce bir duyayım," dedi Yumurta Adam. "Bugüne kadar yaratılmış bütün şiirleri ve henüz yaratılmamış şiirlerinse çoğunu açıklayabilirim."

Bu çok umut vericiydi ve Alice ilk kıtayı tekrarladı:

"Pişiring zamanıydı ve kaypırdak portenkeleler
Fırdönüyor ve kalburluyordu otçemberde;
Salkımsaçaklar hassefildi baştan aşağı,
ve höykürdü evzak domlar."

"Bu başlangıç için yeterli," diyerek araya girdi Yumurta Adam. "Burada epeyce zor kelime var. *Pişiring* öğleden sonra saat dört demek; akşam yemeği için bir şeyler *pişirmeye* başladığınız saat."

"Bu gayet iyi," dedi Alice; "ya *kaypırdak*?"

"Eh, *kaypırdak*, hem 'kıpırdak' hem de 'kaygan' anlamına geliyor. Kıpırdak da *hareketli* demek. Anlayacağın portmanto gibi... tek kelimede birleştirilmiş iki anlam."

"Anladım şimdi," diye cevap verdi Alice düşünceli düşünceli; "peki *portenkeleler* nedir?"

"Haa, *portenkeleler* porsuk türündendir; kertenkele gibi bir şeydirler ve aynı zamanda tirbuşona benzerler."

"Çok ilginç görünümlü yaratıklar olmalılar."

"Öyleler zaten," dedi Yumurta Adam; "ayrıca yuvalarını güneş saatlerinin altına yaparlar, bir de peynir yiyerek yaşarlar."

"Peki *fırdönmek* ve *kalburlamak* ne demek?"

"*Fırdönmek*, topaç gibi fırıl fırıl dönmek. *Kalburlamak* ise burgu burgu delikler açmaktır."

"Öyleyse *otçember* de güneş saatinin etrafındaki çimenlik oluyor sanırım?" dedi Alice kendi pratik zekâsına şaşırarak.

"Elbette öyle. *Otçember* deniliyor çünkü önünde çok uzun mesafeye uzanıyor, arkasında da çok uzun mesafeye..."

"Her iki yanda da uzun bir mesafeye uzanıyor," diye ekledi Alice.

"Aynen öyle. Sonracığıma *hassefil* de 'hassas ve sefil' demek (al sana bir portmanto daha). *Salkımsaçak* da her yanından tüyleri çıkan zayıf ve perişan görünümlü bir kuş... canlı paspas gibi bir şey."

"Peki *evzak domlar?*" dedi Alice. "Korkarım size çok sıkıntı veriyorum."

"Ah, *dom* bir çeşit yeşil domuzdur; fakat *evzak* konusunda emin değilim. Sanırım 'evden uzak' demenin kısa şekli; bu da evlerinin yolunu kaybetmişler demek, anlayacağın."

"Peki, *höykürmek* ne demek?"

"Ee, *höykürmek*, böğürmekle ötmek arasında bir şey, bir çeşit aksırıkla birlikte... zaten belki de bunun yapıldığını göreceksin –ilerideki ormanın içinde– ve bir kez duyduğun zaman *iyice* aklına yatacak. Bu kadar zor şeyleri kim sana okudu ki?"

"Bir kitapta okudum bunu," dedi Alice. "Ama bana okunan bir şiir var, bundan çok daha kolay, sanırım... Aksicem okumuştu."

"Şiir meselesine gelince..." dedi Yumurta Adam kocaman ellerinden birini uzatarak. "Şiiri ezberimden diğer insanlar kadar iyi okuyabilirim, bunu yapmak gerekirse..."

"Ah, hiç gerekmiyor!" dedi aceleyle Alice, onun şiir okumaya başlamasını engellemek için.

"Okuyacağım parça," diye devam etti Yumurta Adam, Alice'i hiç duymadan, "sırf seni eğlendirmek için yazılmıştır."

Alice bu durumda şiiri gerçekten dinlemek *zorunda* olduğunu hissetti, bu yüzden oturdu ve üzgün bir halde "Teşekkürler," dedi.

"Kış geldiğinde, kırlar bürününce beyaza,
Eğlendirmek için bu şarkıyı söylerim sana..."

"Ancak ben şarkı söylemiyorum tabii," diye açıklama yaptı.

"Söylemiyorsunuz, görüyorum," dedi Alice.

"Benim şarkı söyleyip söylemediğimi *görebiliyorsan*, herkesten daha keskin gözlerin vardır," dedi Yumurta Adam sertçe. Alice ses çıkarmadı.

"Ormanlar yeşillenirken, ilkbaharda
Anlatmak isterim meramımı sana."

"Çok teşekkür ederim," dedi Alice.

"Yazın, günler uzadığında
Belki bu şarkıyı anlarsın:

Sonbaharda yapraklar sarardığında
Kalem kâğıdı alıp yazarsın."

"Yazarım, o kadar uzun süre aklımda tutabilirsem," dedi Alice.

"Böyle yorumlar yapıp durmana gerek yok," dedi Yumurta Adam. "Mantıklı değiller ve dikkatimi dağıtıyorlar."

"Haber gönderdim balıklara:
'Budur istediğim,' dedim onlara.

Denizin küçük balıkları,
Cevap gönderdiler bana.

Şuydu küçük balıkların cevabı
'Yapamayız efendim, zira...'"

"Korkarım pek anlamıyorum," dedi Alice.

"Devamında kolaylaşıyor," diye yanıtladı Yumurta Adam.

"Tekrar haber gönderdim,
'İtaat etseniz iyi olacak,' dedim.

Balıklar sırıtarak cevap verdi,
'Sen de amma sinirlisin!' dedi.

Bir dedim, iki dedim olmadı:
Hiç laf dinlemiyorlardı.

Aldım büyük bir çaydanlık yeni,
Tam da yapacağım işe uygun idi.

Hopladı kalbim, gümledi kalbim;
Çaydanlığı tulumbadan doldurıverdim.

Sonra biri bana geldi,
'Küçük balıklar yatıyorlar,' dedi.

Ona açıkça söyledim,
'Madem öyle uyandır onları,' dedim.

Yüksek sesle ve net söyledim;
Gidip kulağının içine bağırdım."

Yumurta Adam, dizelerini okurken sesini çığlık atar gibi yükseltti ve Alice ürpererek şöyle düşündü: "Ben *hiçbir şey* için elçi olmazdım!"

"Ama çok gururlu ve aşırı ciddiydi;
'Bu kadar bağırmana gerek yok!' dedi.

Çok ciddi ve gururluydu, sorma;
Dedi ki, 'Gidip onları uyandırırım, ama...'

Raftan bir tirbuşon aldım:
Onları uyandırmaya kendim gittim.

Kapı kilitliydi, bir de baktım,
Tekme yumruk itip kaktım.

Kapı kapalıydı bir de baktım,
Kolu çevirmeye kalktım..."

Uzun bir sessizlik oldu.

"Hepsi bu mu?" diye çekinerek sordu Alice.

"Hepsi bu," dedi Yumurta Adam. "Güle güle."

Bu çok ani oldu, diye düşündü Alice; ama böyle *güçlü* bir işaretin ardından gitmeye mecbur olduğunu düşündü, burada kalmasının nezakete pek uymayacağını hissetti. Bundan dolayı ayağa kalkıp elini uzattı. "Hoşça kal, tekrar görüşene kadar," dedi elinden geldiğince neşeli bir tavırla.

"Tekrar görüşürsek seni tanıyamam ki," dedi Yumurta Adam, hoşnutsuz bir ses tonuyla ve tokalaşmak için ona bir parmağını uzattı. "Sen de tıpkı diğer insanlara benziyorsun."

"İnsan yüzünden tanınır, genellikle," diye açıkladı Alice düşünceli düşünceli.

"İşte ben de bundan yakınıyorum," dedi Yumurta Adam. "Senin yüzün herkesinkiyle aynı... iki göz böyle..." (başparmağıyla gözlerin yerlerini havada işaret ederek) "ortada burun, altta ağız. Hep aynı. Örneğin senin iki gözün de burnunun aynı tarafında ya da belki ağzın en üstte olsaydı, bu *biraz* işe yarardı."

"Güzel görünmezdi öyle," diye karşı çıktı Alice. Ama Yumurta Adam yalnızca gözlerini kapatıp, "Denemeden bilemezsin," dedi.

Alice, tekrar konuşacak mı diye bir dakika kadar bekledi ama bir daha gözlerini açmayınca ve onunla hiç ilgilen-

meyince, bir kez daha "Hoşça kal," dedi; buna da cevap alamayınca sessizce uzaklaştı, ama giderken kendi kendine şunu demeden de edemedi: "Hayatta tanıdığım bütün kifayetsiz..." (bunu yüksek sesle tekrarladı çünkü söyleyecek böyle tumturaklı bir kelimeye sahip olmak büyük bir avuntuydu) "...hayatta tanıdığım bütün kifayetsiz insanlar içinde..." Cümlesini bitiremedi, çünkü tam o anda büyük bir çatırtı ormanı boydan boya sarstı.

VII. Bölüm

Aslan ile Tekboynuz

Hemen ardından ormandan koşarak askerler gelmeye başladı, önce ikişerli üçerli, sonra onu yirmisi bir arada ve en sonunda öyle kalabalık geldiler ki sanki tüm ormanı kapladılar. Alice, ezilme korkusuyla bir ağacın arkasına saklandı ve geçip gitmelerini izledi.

Hayatı boyunca ayakları üzerinde bu kadar dengesiz duran askerler görmediğini düşündü: Sürekli şuraya buraya ayakları takılıyordu ve ne zaman biri düşse her seferinde birkaç kişi daha onun üzerine yuvarlanıyordu, böylece çok geçmeden her yeri küçük insan yığınları kapladı.

Sonra atlar geldi. Dört ayakları olduğundan bunlar yürümeyi piyade askerlerden daha iyi beceriyor gibiydiler ama *onlar* bile ara sıra tökezliyordu ve ne zaman bir at tökezlese, binicisinin düşmesi olmazsa olmaz bir kural gibiydi. Bu karmakarışık durum her dakika daha kötüye gidiyordu; Alice ormandan çıkıp açık araziye geldiği ve burada Beyaz Kral'ı yerde oturmuş not defterine harıl harıl bir şeyler yazarken bulduğu için çok mutluydu.

"Hepsini gönderdim!" diye haykırdı Kral büyük bir sevinçle, Alice'i gördüğünde. "Ormandan geçerken askerlerle karşılaştın mı, canım?"

"Evet, karşılaştım," dedi Alice, "birkaç bin tane vardılar sanırım."

"Dört bin iki yüz yedi, tam sayıları bu," dedi Kral, defterine bakarak. "Bütün atları gönderemedim, çünkü ikisi satranç oyununa lazım. İki Ulak var, onları da göndermedim. Bunlar da şehre indi. Yola doğru bakıver de onlardan birini görüyor musun söyle bana."

"Yolda hiç kimse yok," dedi Alice.

"Keşke *benim de* böyle gözlerim olsaydı," dedi Kral, huysuz huysuz. "Hiç Kimse'yi görebilmek! Üstelik de bu mesafeden! Bu ışıkta ancak gerçekten var olan insanları görebilirim ben!"

Hâlâ ellerini gözlerine siper ederek yola doğru bakmakta olan Alice için bütün bunlar bir anlam ifade etmedi. "Şimdi birini görüyorum!" diye bağırdı sonunda. "Ama çok yavaş geliyor... ve çok acayip hareketler yapıyor!" (Çünkü Ulak yolda seke seke ve bir yılanbalığı gibi kıvrıla kıvrıla geliyordu, kocaman ellerini de iki yana yelpaze gibi açmıştı.)

"Hiç de bile," dedi Kral. "O bir Anglosakson Ulak... ve bu hareketler Anglosakson davranışları. Bunları sadece mutlu olduğunda yapıyor. Adı da Mavşan."

Alice bunun üzerine bir tekerleme söylemekten kendini alamadı: "Sevdiğimi severim M ile, çünkü o Mutlu. Mızmızlanırım M ile, çünkü o Meymenetsiz. Onu... şeyle... neyle beslerim... hah... Marmelat ve Mısır Ekmeği. Onun adı Mavşan ve yaşadığı yer..."

Alice hâlâ M harfiyle başlayan bir yer adı düşünürken, oyuna katıldığını hiç fark etmeyen Kral "Yaşadığı yer Mutlutepe," deyiverdi. "Öteki ulağın adıysa Mapkacı. *İki* ulağım olması gerekiyor, gelmek ve gitmek için. Biri gelmesi için, biri de gitmesi için."

"Affedersiniz?" dedi Alice.

"Affedilecek bir şey yapmadın ki," dedi Kral.

"Ben sadece anlamadığımı söylemek istemiştim," dedi. "Neden biri gelmesi, biri de gitmesi için?"

"Söylemedim mi sana?" dedi Kral sinirlenerek. "*İki tane* lazım bana – biri gidip alacak, diğeri de getirecek."

O anda Ulak yanlarına geldi: Bir kelime dahi edemeyecek kadar nefes nefese kalmıştı ve yalnızca kollarını sallayıp zavallı Kral'a korkunç surat ifadeleri yapıyordu.

"Bu genç hanım seni M ile seviyormuş," dedi Kral, Ulak'ın dikkatini kendisinden uzaklaştırma umuduyla Alice'i tanıtarak. Ama bir işe yaramadı bu... Anglosakson hareketleri giderek daha da tuhaflaştı ve kocaman gözleri çıldırmış gibi sağa sola yuvarlanmaya başladı.

"Beni korkutuyorsun!" dedi Kral. "Açlıktan bayılacağım şimdi... Bana mantarlı bir sandviç ver!"

Bunun üzerine Ulak, omzuna asılı torbayı açtı ve Alice'i hayrete düşürerek içinden bir sandviç alıp Kral'a uzattı, o da büyük bir iştahla yedi.

"Bir sandviç daha!" dedi Kral.

"Maruldan başka bir şey kalmadı," dedi Ulak, torbanın içine bakarak.

"Marul ver öyleyse," diye mırıldandı Kral baygın bir fısıltıyla.

Alice bunun onu biraz kendine getirdiğini gördüğüne sevindi. "Bayıldığın zaman marul yemek gibisi yoktur," dedi Kral ona, marulları çiğnerken.

"Bayılan kişinin üzerine soğuk su serpmenin daha iyi olacağını düşünüyorum," önerisinde bulundu Alice, "ya da biraz nişadırruhu."

"Bundan *iyisi* yoktur demedim," diye yanıtladı Kral. "Bunun *gibisi* yoktur dedim." Alice buna karşılık vermeye cesaret edemedi.

"Yolda kimin yanından geçtin?" dedi Kral, biraz daha marul istemek için elini Ulak'a uzatarak.

"Hiç kimsenin," dedi Ulak.

"Çok doğru," dedi Kral; "bu genç hanımefendi de gördü onu. Demek ki Hiç Kimse senden daha yavaş yürümüyor."

"Elimden geleni yapıyorum," dedi Ulak pek mutlu olmamış gibi. "Eminim kimse benden daha hızlı yürüyemez!"

"Bunu yapamaz," dedi Kral, "yoksa senden önce burada olurdu. Neyse, artık soluklandığına göre bize şehirde ne olduğunu anlatabilirsin."

"Fısıldayacağım," dedi Ulak ellerini trompet şeklinde ağzına koyup Kral'ın kulağına yaklaşmak üzere eğilerek. Alice, kendisi de haberi duymak istediği için buna üzülmüştü. Ancak Ulak fısıldayacağına en yüksek sesiyle bağırıverdi: "Yine kapıştılar!"

"Sen *buna* fısıltı mı diyorsun?" diye haykırdı zavallı Kral sıçrayıp silkinerek. "Bir daha böyle bir şey yaparsan seni yağlatmam gerekecek! Kafamın içinde deprem etkisi yarattı!"

"Çok küçük bir deprem olmalı!" diye düşündü Alice. "Kimmiş bu yine kapışanlar?" diye sorma cüretini gösterdi.

"Kim olacak? Aslan ile Tekboynuz elbette," dedi Kral.

"Kraliyet tacı için mi dövüşüyorlar?"

"Pek tabii," dedi Kral: "İşin en komik yanı da, o taç *her daim* bana ait! Koşun bakalım şunlara." Sonra hep beraber fırlayıp koşmaya başladılar, Alice koşarken şu eski şarkının sözlerini tekrarlıyordu:

"Aslan ile Tekboynuz taç uğruna dövüşüyorlardı:
Aslan, Tekboynuz'u şehrin her yerinde patakladı.
Kimi beyaz ekmek, kimi de esmer ekmek verdi onlara;
Kimi de erikli kek verip şehirden kovaladı davullarla."

"Kazanan... tacı... mı... alacak?" diye sordu kız, becerebildiği kadar; çünkü koşu onu nefes nefese bırakmıştı.

"Ne münasebet, hayır!" dedi Kral. "Amma da yaptın!"

Biraz daha koştuktan sonra "Bir... iyilik... yapıp," dedi soluk soluğa Alice, "bir dakika... durur musunuz... soluklanalım... lütfen?"

"Ben yeterince *iyiyim*," dedi Kral, "ancak yeterince *güçlü* değilim. Bak işte, bir dakika bile korkunç bir hızla geçip gidiyor. Bunun yerine bir Kellekapan ejderini durdurmayı dene!"

Alice'in daha fazla konuşacak nefesi kalmamıştı, böyle olunca sessizlik içinde koşmaya devam ettiler ve sonunda ortalarında Aslan ile Tekboynuz'un dövüştüğü büyük bir kalabalık gördüler. Öyle bir toz bulutu içindeydiler ki Alice önce hangisinin hangisi olduğunu çözemedi; ama çok geçmeden Tekboynuz'u boynuzundan tanıdı.

Mapkacı adındaki diğer ulak bir elinde bir bardak çay, bir elinde tereyağlı ekmekle durmuş dövüşü seyrediyordu, gidip onun yakınında bir yere yerleştiler.

"Hapisten yeni çıktı; daha çayını bitiremeden hapse atmışlardı onu," diye fısıldadı Alice'in kulağına Mavşan: "Orada ona sadece istiridye kabuğu veriyorlardı; bu yüzden çok aç ve susuz işte. Nasılsın evladım?" diye devam etti, kolunu şefkatle Mapkacı'nın boynuna dolayarak.

Mapkacı dönüp başını salladı ve tereyağlı ekmeğini yemeye devam etti.

"Hapiste mutlu muydun evladım?" dedi Mavşan.

Mapkacı bir kez daha döndü ve bu defa yanağından bir iki damla gözyaşı aktı; ama tek kelime etmiyordu.

"Konuşsan olmaz mı?" diye sabırsızlanarak bağırdı Mavşan. Ama Mapkacı lokmasını çiğnemeye devam etti ve bir yudum daha çay içti.

"Konuşsana!" diye bağırdı Kral. "Dövüş nasıl gidiyor?"

Mapkacı konuşmak için nafile bir çaba gösterdi ve tereyağlı ekmekten büyük bir lokmayı yuttu. "Çok iyi dövüşüyorlar," dedi boğulacak gibi bir sesle; "her biri de yaklaşık seksen yedi kez yere devrildi."

"Öyleyse beyaz ekmekle esmer ekmeği yakında getirirler değil mi?" diyerek düşüncesini söyleme cesareti gösterdi Alice.

"Ekmekler onları bekliyor şu an," dedi Mapkacı, "bu yediğim onlardan bir parça."

O sırada dövüşe ara verildi, Aslan ve Tekboynuz oflaya puflaya otururken Kral seslendi: "On dakika yemek molası!" Mavşan ile Mapkacı hemen işe koyuldu, beyaz ve esmer ekmekleri derme çatma tepsilerle dolaştırdılar. Alice, tadına bakmak için bir parça aldı, ama çok kuruydu.

"Bugün artık dövüşeceklerini sanmıyorum," dedi Kral, Mapkacı'ya: "Git emir ver, davullar başlasın." Mapkacı da çekirge gibi sıçrayarak gitti.

Alice, bir iki dakika sessizce durup onu izledi. Aniden gözleri parladı. "Bakın, bakın!" diye bağırarak heyecanla işaret etti. "İşte Beyaz Kraliçe kırlarda koşuyor! Şuradaki ormanın üzerinden uçarak geldi... Bu Kraliçeler de ne kadar hızlı *koşabiliyor* böyle!"

"Peşinde bir düşman olduğu kesin," dedi Kral, hiç o tarafa bakmadan. "Bu orman düşman dolu."

"Yardımına koşmayacak mısınız?" diye sordu Alice, onun bu olayı böyle sakin karşılamasına çok şaşırarak.

"Faydası yok, faydası yok!" dedi Kral. "Müthiş bir hızla koşar. Bir Kellekapan ejderini yakalamaya çalışsan daha iyi! Ama Kraliçe'yle ilgili bir not yazabilirim istersen... Çok sevimli bir yaratıktır o," diye not defterini açarken kendi kendine tekrarladı. "Acaba 'yaratık' sözcüğünün içinde tek 't' mi vardı?"

O anda Tekboynuz elleri ceplerinde, yanlarından avare avare yürüdü. Kral'ın yanından geçerken ona şöyle bir bakarak, "Bu sefer ona üstün geldim mi?" dedi.

"Birazcık... çok az," diye cevapladı Kral, biraz sinirli sinirli. "Ama ona boynuzunu saplamamalıydın, değil mi?"

"Canını acıtmadı ki," dedi Tekboynuz lakayt bir tavırla ve tam yoluna devam edecekken gözü Alice'e takıldı; neredeyse anında geri döndü ve bir süre durup derin bir tiksintiyle kıza baktı.

"Bu... da... neyin... nesi?" dedi sonunda.

"Bu bir çocuk!" diye cevap verdi Mavşan hevesle, takdim etmek için Alice'in önüne geldi ve iki elini Anglosakson tarzında ona doğru uzattı. "Onu daha bugün bulduk. Birdenbire karşımızda beliriverdi."

"Hep hayali yaratıklar olduklarını düşündüm onların!" dedi Tekboynuz. "Canlı mı?"

"Konuşabiliyor," dedi Mavşan ciddiyetle.

Tekboynuz hülyalı hülyalı Alice'e baktı ve "Konuş, çocuk," dedi.

Alice konuşurken dudaklarının kıvrılıp bir gülümseme halini almasına engel olamadı: "Biliyor musun, ben de Tekboynuzların hayali yaratıklar olduğunu sanırdım hep! Daha önce canlısını hiç görmemiştim!"

"Tamam, artık birbirimizi *görmüş* bulunuyoruz," dedi Tekboynuz. "Sen bana inanırsan ben de sana inanırım, anlaştık mı?"

"Öyle diyorsan, tamam," dedi Alice.

"Hadi çıkar erikli keki, ihtiyar!" dedi Tekboynuz, kızı bırakıp Kral'a dönerek. "Esmer ekmeğinizden istemem!"

"Tabii... tabii!" diye homurdandı Kral ve Mavşan'a işaret etti. "Torbayı aç!" diye fısıldadı. "Çabuk! Onu değil... o marul dolu!"

Mavşan torbadan büyük bir kek çıkarıp onu tutması için Alice'e verdi ve torbadan tabakla bıçak aldı. Bu kadar şey o torbanın içine nasıl sığmıştı, Alice hiç anlamadı. Sihirbazlık numarası olmalı, diye düşündü.

Bu esnada Aslan da onlara katıldı; çok yorgun ve uykulu görünüyordu, gözkapakları düşmüştü. Miskin miskin kırpıştırdığı gözleriyle Alice'e bakarak büyük bir çanın çınlaması gibi tok bir sesle "Bu nedir?" dedi.

"Hadi bakalım, *nedir* bu?" diye haykırdı Tekboynuz hevesle. "Asla bilemezsin! *Ben* bilemedim."

Aslan bezgin bezgin Alice'e baktı. "Sen bir hayvan mısın... sebze misin... yoksa maden misin?" dedi her kelimesinde esneyerek.

Alice cevap veremeden, "Hayali bir yaratık o!" diye haykırdı Tekboynuz.

"O zaman elindeki keki dağıt bakalım Yaratık," dedi Aslan, yere uzanıp çenesini pençelerinin üzerine koyarak. "Ve siz ikiniz de oturun," dedi (Kral ile Tekboynuz'a): "Dağıtırken adil olun, tamam mı?"

Kral hiç kuşkusuz bu iki kocaman yaratığın arasında oturmak zorunda kalmaktan çok rahatsızdı; ama başka seçeneği yoktu.

"Taç için *şimdi* ne biçim bir dövüş yapardık!" dedi Tekboynuz, sinsice taca doğru bakarak; zavallı Kral öyle bir titredi ki o taç neredeyse başından düşecekti.

"Rahat rahat ben kazanırdım," dedi Aslan.

"Bundan o kadar emin değilim ben," dedi Tekboynuz.

"Hadi ya, seni bütün şehir boyunca patakladım, korkak tavuk!" diye öfkeyle karşılık verdi Aslan, konuşurken ayaklanır gibi oldu.

Bu noktada Kral, tartışmanın sürmesine engel olmak için araya girdi; çok gergindi ve sesi fazla titriyordu. "Bütün şehir boyunca mı?" dedi. "Bu hayli uzun bir yol. Eski köprüden mi gittiniz, yoksa pazar yerinden mi? En güzel manzara eski köprünün oradadır."

"Katiyen bilmiyorum," diye homurdandı Aslan, yeniden yerine uzanarak. "O kadar çok toz çıktı ki hiçbir şey görmedim. Bu Yaratık da bir türlü keki kesemedi!"

Alice, büyük tepsi dizlerinin üzerinde bir derenin kıyısında oturmuş ve keki özenle kesmeye çoktan başlamıştı aslında. "Bu çok sinir bozucu," dedi Aslan'a cevap olarak ("Yaratık" olarak adlandırılmayı kanıksamaya başlamıştı). "Birkaç dilim kesmiştim bile, ama hep yeniden birleşiyorlar!"

"Ayna keklerinin nasıl halledileceğini bilmiyorsun," dedi Tekboynuz. "Önce dağıt, sonra kes."

Bu çok saçma geldi ama Alice söz dinleyerek ayağa kalktı, tepsiyi herkese uzattı ve bunu yaparken kek kendi kendine üçe bölündü. "*Şimdi* onu kes," dedi Aslan, Alice boş tepsiyle yerine dönerken.

"Bu adil değil," diye bağırdı Tekboynuz, Alice ne söyleyeceğini bilemeden elinde bıçakla yerine otururken. "Yaratık, Aslan'ın payı benimkinin iki misli!"

"Ama kendine de hiç ayırmadı," dedi Aslan. "Erikli kek sever misin Yaratık?"

Ama Alice ona cevap veremeden davullar çalmaya başladı.

Alice sesin nereden geldiğini anlayamamıştı; her yerde davul sesi vardı, iyice sağır olana kadar kafasının içinde çalıp durdular. Korkudan ayağa fırlayıp derenin karşısına zıpladı...

* * * * *

...ve elleriyle kulaklarını kapatıp korkunç uğultuyu çaresizce engellemeye çalışarak diz üstü yere kapaklanmadan önce, Aslan ve Tekboynuz'un, şölenlerinin bu şekilde kesilmesine öfkelenerek ayağa fırladıklarını görecek zamanı olmuştu.

"Bu davullar da onları 'şehirden kovalayıp' kaçıramazsa," diye düşündü, "hiçbir şey bunu yapamaz!"

VIII. Bölüm

"Kendi İcadım Bu"

Bir süre sonra gürültü giderek azalmaya başladı ve sonunda tam bir sessizlik hâkim oldu, bunun üzerine Alice telaşla başını kaldırdı. Etrafta hiç kimse görünmüyordu ve ilk başta Aslan ve Tekboynuz ile o tuhaf Anglosakson Ulakları rüyasında gördüğünü sandı. Ne var ki, üzerinde erikli keki kesmeye çalıştığı tepsi hâlâ ayaklarının dibinde duruyordu; "Demek ki düş görmüyormuşum," dedi kendi kendine, "tabii... tabii hepimiz aynı rüyanın parçası değilsek. Umarım Kızıl Kral'ın değil, benim rüyamdır bu," diyerek biraz şikâyetçi bir tavırla devam etti: "Aklıma şahane bir fikir geldi, gidip onu uyandıracağım, bakalım ne olacak?"

Tam o sırada düşünceleri şu bağırma sesiyle dağıldı: "Hey! Hey! Şah çekiyorum!" Kızıl zırh kuşanmış bir Atlı Şövalye dörtnala koşturarak ve gürzünü savurarak yanına geldi. Tam ona ulaşacakken at aniden durdu: Şövalye attan düştü ve "Seni esir aldım!" diye bağırdı.

Alice ne kadar şaşırdıysa da o anda kendisinden çok onun için korktu ve endişe içinde tekrar atına binmesini izledi. Rahatça eyerine yerleşen Şövalye tekrar, "Seni esir..." diye söze başlamıştı ki bir başka ses "Hey! Hey! Şah çekiyorum!" diye gürledi ve Alice şaşırarak etrafta yeni düşmanı aradı.

Bu defa gelen Beyaz Şövalye idi. Alice'in yanına yaklaştı ve tıpkı Kızıl Şövalye gibi o da atından düştü; sonra yeniden atına bindi, iki Şövalye bir müddet konuşmadan durup birbirlerine baktılar. Alice, afallamış halde bir birine bir ötekine bakıyordu.

"O *benim* esirim bir kere!" dedi Kızıl Şövalye sonunda.

"Evet ama sonra *ben* geldim ve kurtardım onu!" diye cevap verdi Beyaz Şövalye.

"Madem öyle, onun için dövüşmeliyiz," dedi Kızıl Şövalye ve (eyerinde asılı olan at kafası şeklindeki) miğferini alıp başına taktı.

"Savaş Kuralları'na uyacaksın tabii, değil mi?" dedi Beyaz Şövalye de kendi miğferini takarken.

"Ben her zaman uyarım," dedi Kızıl Şövalye ve öyle bir öfkeyle birbirlerine vurmaya başladılar ki Alice darbelerden kaçınmak için bir ağacın arkasına geçti.

"Merak ettim şimdi, Savaş Kuralları neler acaba," dedi Alice kendi kendine, saklandığı yerden çekinerek başını uzatıp dövüşü izlerken. "Kurallardan biri şu olmalı: Eğer şövalyelerden biri diğerine vurursa onu atından düşürüyor, ıska geçerse kendisi devriliyor. Bir diğer kural da kukla oyununda sürekli didişen karakterler gibi sopalarını koltuk altlarında tutmaları... Düştükleri zaman ne büyük bir gürültü çıkarıyorlar! Tıpkı şöminenin korkuluğuna düşen bir deste maşa gibi! Ayrıca atları ne kadar sakin! Sanki birer masaymışlar gibi onların üstlerine binmelerine ve inmelerine izin veriyorlar."

Alice'in fark etmediği bir başka Savaş Kuralı şuydu ki, sürekli kafa üstü düşüyorlardı ve dövüş ikisinin de yine bu şekilde yan yana düşmeleriyle sona erdi. Tekrar ayağa kalktıklarında el sıkıştılar ve Kızıl Şövalye atına binip gitti.

"Muhteşem bir zaferdi, değil mi?" dedi Beyaz Şövalye, nefes nefese yanına gelince.

"Bilmiyorum," dedi Alice tereddütle. "Ben kimsenin esiri olmak istemiyorum. Ben Kraliçe olmak istiyorum."

"Olacaksın işte, bir sonraki dereyi geçince," dedi Beyaz Şövalye. "Seni güvenle ormanın sonuna kadar götüreceğim, sonra benim geri gitmem lazım tabii. Orada benim hamlem bitiyor."

"Çok teşekkür ederim," dedi Alice. "Miğferini çıkarmana yardım edeyim mi?" Belli ki kendi başına halledemeyeceği kadar zordu; ama sonunda Alice onu miğferinden kurtarmayı başardı.

"Oh be, insan daha rahat nefes alıyor," dedi Şövalye, karışık saçlarını iki eliyle birden arkaya yatırıp kibar yüzünü ve yumuşak bakışlı kocaman gözlerini Alice'e çevirdi. Hayatında bu kadar garip görünümlü bir askerle karşılaşmadığını düşündü Alice.

Üzerine pek oturmayan teneke bir zırh giymişti; omuzunda baş aşağı asılı duran tuhaf şekilli bir kutu vardı ve kapağı açıktı. Alice buna büyük bir merakla baktı.

"Benim küçük kutuma hayran olduğunu görüyorum," dedi Şövalye dostça bir ses tonuyla. "Kendi icadım bu... içine giysileri ve sandviçleri koymak için. Bak, içine yağmur girmesin diye onu baş aşağı taşıyorum."

"Ama eşyalar *içinden* düşer," dedi Alice kibarca. "Kapağının açık olduğunu biliyor musun?"

"Bunu bilmiyordum," dedi Şövalye, yüzünde bir sıkıntı belirdi. "Öyleyse bütün her şey düşmüştür! Onlar olmadan kutu ne işe yarar..." Bunu söylerken kutuyu çözdü ve tam çalıların içine fırlatıp atacakken aklına aniden bir fikir geldi ve onu bir ağacın dalına dikkatlice astı. "Tahmin et bunu neden yaptım?" diye sordu Alice'e.

Alice, başını hayır anlamında salladı.

"Arılar içine yuva yapar umuduyla astım... o zaman balını alırım."

"Ama atının eyerine takılı bir arı kovanı –ya da ona benzer bir şey– var," dedi Alice.

"Evet, bu çok iyi bir kovan," dedi Şövalye, hoşnutsuz bir ses tonuyla, "hem de en iyisinden. Ama henüz yanına tek

bir arı bile gelmedi. Öteki şey de bir fare kapanı. Sanırım fareler arıları kaçırıyor ya da arılar fareleri kaçırıyor, hangisi bilmiyorum."

"Fare kapanının orada bulunma sebebini merak ettim," dedi Alice. "Atın sırtında fare olma ihtimali pek yok gibi de..."

"Olmayabilir belki," dedi Şövalye; "ama eğer gelirlerse, onların etrafta koşuşturmalarını tercih etmem."

"*Her şeye* hazırlıklı olmak lazım," diye devam etti biraz nefes aldıktan sonra. "Atın ayaklarında sivri uçlu halhalların bulunma nedeni de bu."

"Peki onlar ne için?" diye sordu Alice büyük bir merakla.

"Köpekbalıklarının ısırmasına karşı önlem," diye cevapladı Şövalye. "Bu da kendi icadım. Şimdi bana yardım et. Seninle ormanın sonuna kadar geleceğim... Şu tepsi ne için?"

"Erikli kek için," dedi Alice.

"Onu da yanımıza almamızda yarar var," dedi Şövalye. "Eğer erikli kek bulursak lazım olur. Onu bu torbaya koymama yardım et."

Alice torbayı çok dikkatli açmasına rağmen, Şövalye tepsiyi içine koymakta *çok* beceriksiz olduğu için bu işi halletmek fazla uzun sürdü; hatta ilk iki üç denemesinde tepsinin yerine kendisi torbanın içine düştü. "Çok zor sığdı, görüyorsun," dedi sonunda içine sokmayı başardıklarında. "Torbanın içinde çok fazla şamdan var." Sonra onu da havuç desteleri, maşalar ve birçok başka şeyle zaten yüklü olan eyere astı.

Yola çıkarken, "Umarım saçını sıkı tutturmuşsundur," diye devam etti.

"Her zamanki gibi işte," dedi Alice gülümseyerek.

"Bu yeterince sıkı değil," dedi Şövalye kaygıyla. "Bak burada rüzgâr *çok* güçlü. Çorba kadar güçlü."

"Saçların uçuşmasını engelleyecek bir yöntem icat ettin mi?" diye sordu Alice.

"Henüz değil," dedi Şövalye. "Ama onların *dökülmesini* engelleyecek bir yöntemim var."

"Bunu öğrenmeyi çok isterim."

"Önce dik bir çubuk alıyorsun," dedi Şövalye. "Sonra saçlarının ona sarılarak tıpkı bir meyve ağacı gibi yukarı tırmanmasını sağlıyorsun. Saçların dökülmesinin nedeni *aşağı* sarkmalarıdır... biliyorsun, hiçbir şey *yukarı doğru* dökülmez. Kendi icadım olan bir yöntem bu. İstiyorsan deneyebilirsin."

Pek elverişli bir yöntem gibi görünmüyor, diye düşündü Alice ve birkaç dakika boyunca bu fikre kafasını yorarak sessizce yürüdü ve kesinlikle çok iyi bir binici *olmayan* zavallı Şövalye'ye yardım etmek için arada bir durdu.

At ne zaman dursa (ki bunu çok sık yapıyordu) öne ve ne zaman tekrar yola devam etse (ki genellikle bunu aniden yapıyordu) arkaya düşüyordu Şövalye. Bunun dışında gayet iyi duruyordu atın üstünde, ama bazen yan tarafa düşme alışkanlığı da vardı ve bunu genellikle Alice'in yürüdüğü tarafa doğru yapıyordu, o da en iyi planın atın çok yakınında yürümemek olduğunu çabucak keşfetti.

"Galiba ata binme konusunda fazla tecrübeniz yok," demeye cüret etti Alice, beşinci devrilmesinde kalkmasına yardım ederken.

Şövalye bu söze çok şaşırmış ve biraz da gücenmiş görünüyordu. "Neden böyle diyorsunuz?" diye sordu, kendini diğer tarafa düşmekten kurtarmak için bir eliyle Alice'in saçlarına yapışarak eyere geri çıkarken.

"Çünkü yeterince tecrübeli insanlar bu kadar sık düşmezler."

"Ben bir hayli tecrübeliyim," dedi Şövalye büyük bir ciddiyetle, "bir hayli!"

Alice, "Sahi mi?" demekten daha iyi bir şey bulamadı söyleyecek; ama bunu elinden geldiğince içten söyledi. Bundan sonra sessizce biraz daha gittiler, Şövalye gözlerini

kapatmış, kendi kendine mırıldanıyor, Alice ise kaygıyla o tekrar düşerse diye bekliyordu.

Konuşurken sağ elini havada sallaya sallaya "Mükemmel ata binme sanatı, dengeni..." diye aniden yüksek sesle nutuk atmaya başladı Şövalye. Ancak bu cümle başladığı gibi aniden sona erdi; çünkü Şövalye tam Alice'in yürüdüğü yola tepesi üstü düştü küt diye. Bu defa Alice çok korktu ve onu yerden kaldırırken endişeli bir sesle, "Umarım kırılan kemiğiniz yoktur," dedi.

"Lafını bile etmeye değmez," dedi Şövalye, iki üç kemiğinin kırılması umurunda değilmiş gibi. "Dediğim gibi, mükemmel ata binme sanatı, dengeni iyi sağlamakla başarılır. İşte böyle yani..."

Dizginleri bıraktı ve ne demek istediğini Alice'e göstermek için kollarını uzattı, bu defa sırtüstü tam atın ayaklarının dibine düştü.

"Bir hayli tecrübeliyim!" diye tekrarlamaya devam etti, bu sırada Alice onu tekrar ayağa kaldırmakla uğraşıyordu. "Bir hayli tecrübe!"

"Bu çok saçma!" diye bağırdı Alice, bu defa tüm sabrı taşarak. "Tekerlekli bir tahta atın olması lazım senin, bu şart!"

"O türleri düzgün gidiyor mu?" diye büyük bir ilgiyle sordu Şövalye, kollarını atın boynunda kavuşturarak tekrar devrilmekten son anda kurtardı kendini bu arada.

"Canlı bir attan çok daha düzgün," dedi Alice, tüm çabasına rağmen tiz bir kahkaha atmaktan kendini alamayarak.

"Bir tane alacağım," dedi Şövalye kendi kendine, düşünceli bir halde. "Bir ya da iki... ya da birkaç tane."

Ardından kısa bir sessizlik oldu ve sonra Şövalye konuşmaya devam etti. "Bir şeyler icat etmekte üstüme yoktur. Eminim beni son defa yerden kaldırırken biraz düşünceli göründüğümü fark etmişsindir."

"Biraz ciddi görünüyordun," dedi Alice.

"İşte tam o sırada bir kapının üstünden atlamanın yeni bir yolunu icat ediyordum... öğrenmek ister misin?"

"Sahiden çok isterim," dedi Alice kibarca.

"Bunun aklıma nasıl geldiğini sana anlatacağım," dedi Şövalye. "Dedim ki kendi kendime, 'Tek zorluk ayaklarda: baş zaten yeterince yüksekte.' Önce başımı kapının üstüne koyarım... sonra başımın üstüne dikilirim, o zaman ayaklar yeterince yüksekte olurlar ... işte geçtim bile."

"Evet, sanırım bu iş bittiğinde öbür tarafa geçmiş olurdun," dedi Alice düşünceli bir edayla, "ama bunun biraz zor olacağını düşünmüyor musun?"

"Henüz denemedim," dedi Şövalye ciddi ciddi; "bu yüzden emin değilim... ama sanırım birazcık zor olur."

Bu fikir Şövalye'nin canını sıkmış görünüyordu, Alice hemen konuyu değiştirdi. "Ne ilginç bir miğferin var," dedi neşeli neşeli. "Bu da mı senin icadın?"

Şövalye, eyerde asılı olan miğferine gururla baktı. "Evet," dedi, "ama bundan daha iyi bir tane icat ettim... şeker külahına benziyor. Onu giydiğimde attan düşersem, her zaman doğrudan yere çarpıyordu. Böylece düştüğüm mesafe çok azalıyordu tabii... Ama bir de onun içine düşme tehlikesi var, orası kesin. Bu bana bir kez oldu... ve işin kötü yanı, ben içinden çıkamadan diğer Beyaz Şövalye gelip onu taktı. Kendi miğferi sanmış."

Şövalye bu konuda öyle ciddi görünüyordu ki Alice gülmeye cesaret edemedi. "Onun canını yakmış olmalısın," dedi kız titreyen bir sesle, "başının üstünde yer alarak."

"Onu tekmelemek zorunda kaldım," dedi Şövalye ciddi ciddi. "Sonra miğferi tekrar başından çıkardı... ama benim içinden çıkmam saatler sürdü. Ben şimşek gibi hızlıydım oysa."

"Ama bu farklı türden bir hızlılık," diye itiraz etti Alice.

Şövalye başını salladı. "Bendeki her türden hızlılıktı, emin olabilirsin!" dedi. Bunu söylerken heyecan içinde el-

lerini havaya kaldırdı ve anında eyerden yuvarlanarak derin bir hendeğe tepe üstü düştü.

Alice hendeğin kıyısına koşup onu aradı. Bir süre gayet iyi yola devam ettiğinden Alice bu düşüşüne çok şaşırmıştı ve bu defa gerçekten yaralanmış olabileceğinden korkuyordu. Bununla birlikte, ayak tabanlarından başka bir yerini göremediği halde, onu her zamanki ses tonuyla konuşurken duymak içini çok rahatlatmıştı. "Her türden hızlılık," diye tekrarlıyordu: "Ama bir başka adamın mığferini, hem de adam içindeyken takması onun dikkatsizliğiydi."

"Baş aşağı dururken nasıl bu kadar sakin konuşabiliyorsun?" diye sordu Alice, onu ayaklarından sürükleyip kıyıdaki bir tümseğin üstüne yatırırken.

Şövalye bu soru karşısında şaşırmış görünüyordu. "Vücudumun nerede olduğunun ne önemi var?" dedi. "Zihnim her zaman aynı şekilde çalışmaya devam eder. Aslına bakılırsa, ne kadar çok baş aşağı dursam yeni şeyler icat etmeye o kadar çok devam ederim."

Biraz durakladıktan sonra, "Bak, o türden yaptığım en zekice şey," diye devam etti, "et yemeği yerken yeni bir tatlı icat etmekti."

"Yemeğin üzerine yenmek üzere zamanında yetiştirilecek şekilde mi?" dedi Alice. "Eh, bu hızlı bir iş olurdu kesinlikle!"

"Yok, yemeğin üzerine değil," dedi Şövalye ağır ağır ve düşünceli. "Hayır, kesinlikle yemeğin üzerine değil."

"Öyleyse ertesi gün için olmalı. Bir akşam yemeğinde iki kez tatlı yemezsiniz sanırım?"

"Hayır, ertesi gün için değildi," diye tekrarladı Şövalye, daha önce olduğu gibi. "Ertesi gün için değildi. Aslında," diye devam etti, başını eğip sesini gitgide alçaltarak, "o tatlının hiçbir surette pişirileceğini sanmıyorum! Yine de çok zekice icat edilmiş bir tatlıydı."

"Peki içinde neler olacaktı?" diye sordu Alice, zavallı Şövalye bu konuda çok keyifsiz göründüğü için onu neşelendirmek umuduyla.

"Kurutma kâğıdıyla başlıyordu," diye homurdanarak cevap verdi Şövalye.

"Korkarım ki pek güzel olmaz..."

"Tek başına güzel değil," diye sözünü kesti Şövalye hevesle; "ama başka şeylerle –örneğin barut ve balmumu– karıştırınca ne kadar fark ettiğini hiç bilemezsin. Ve işte burada senden ayrılmalıyım." Ormanın sonuna varmışlardı.

Alice şaşırıp kalmıştı; hâlâ tatlıyı düşünüyordu.

"Üzgünsün," dedi Şövalye kaygılı bir sesle, "seni rahatlatmak için bir şarkı söyleyeyim."

"Çok uzun mu?" diye sordu Alice, çünkü o gün çok fazla şiir dinlemişti.

"Uzun," dedi Şövalye, "ama çok, *çok* güzel. Bunu söylediğimi duyan herkesin ya gözleri doluyor ya da..."

"Ya da ne?" dedi Alice, çünkü Şövalye aniden duraklamıştı.

"Ya da dolmuyor işte. Şarkı şöyle bilinir: *Mezgitlerin Gözleri.*"

"Yaa, şarkının adı bu demek?" dedi Alice ilgilendiğini göstermeye çalışarak.

"Hayır, anlamıyorsun," dedi Şövalye, sinirlenmiş görünerek. "Şarkı böyle *bilinir*. Şarkının asıl adı, *Çok Yaşlı Adam.*"

O zaman 'şarkıya böyle mi diyorlar,' demem lazımdı," diye düzeltti kendini Alice.

"Hayır, öyle demen lazım değildi; o tamamen başka bir şey! Şarkıya, *Yol ve Yordam* diyorlar... Ama sadece diyorlar işte!"

'Peki, öyleyse şarkı nedir?" dedi Alice; kafası tamamen allak bullak olmuştu.

"Ben de oraya geliyordum," dedi Şövalye. "Şarkı aslında şudur: *Otururken Bahçe Kapısı Üstünde*. Bestesi bana ait."

Böyle dedikten sonra atını durdurdu ve dizginleri bıraktı; ardından bir eliyle yavaş yavaş tempo vurarak ve şarkısının müziğinin keyfini çıkarıyormuş gibi sevimli yüzüne bir gülümseme kondurarak başladı şarkıyı söylemeye.

Aynanın İçinden yaptığı yolculuk sırasında gördüğü bütün garip şeylerin arasından Alice'in her zaman en net şekilde hatırladığı işte bu olaydı. Yıllar sonra da bütün sahneyi dün gibi gözünün önüne getirebilirdi: Şövalye'nin açık mavi gözleri ve içten gülümsemesi... batan güneşin saçlarının arasında ışıldayarak ve zırhının üzerinde parıldayarak kendisini büyülemesi... dizginleri boynundan sarkan atın, ayaklarının dibindeki otları yiyerek sessiz sessiz dolanması... arkadaki ormanın kara gölgeleri... Alice, bir ağaca yaslanıp bir elini gözlerine siper ederek garip ikiliyi izlerken ve şarkının hüzünlü ezgisini yarı rüyada dinlerken tüm bunları bir resim gibi aklına kazıdı.

"Ama melodi onun değil," dedi kendi kendine: "'*Sana her şeyi veriyorum, daha fazlasını yapamam*'* bu." Durdu ve çok dikkatle dinledi, ama gözlerinden bir damla bile yaş gelmedi.

"Anlatacağım her şeyi sana;
Anlatılacak çok şey yok aslında.
Yaşını başını almış bir adam gördüm,
Otururken bahçe kapısı üstünde.
'Kimsin sen, ihtiyar?' dedim,
'Ve neyle geçiniyorsun söyle?'
Cevabı kafamın içinden akıverdi
Tıpkı bir kevgirden akan su gibi.

---

* Lewis Carroll, bu şarkıyı, Thomas Moore'un "I give thee all, I can give no more" (Sana her şeyi veriyorum, daha fazlasını veremem) diye başlayan "My Heart and Lute" adlı şarkısının melodisiyle okunduğunu hayal ederek tasarlamış. (ç.n.)

Dedi ki, 'Kelebekleri avlıyorum
Ekinlerin içinde uyuyan:
Onlardan etli turta yapıyorum,
Sokakta onları satıyorum.
Fırtınalı denizlere yelken açan
İnsanlara satıyorum,
Ve böyle kazanıyorum ekmeğimi...
Pek de cüzi oluyor, takdir edersin ki.'

Ama ben bir şey planlıyordum
İnsanların bıyıklarını yeşile boyayacaktım,
Ve onları kimse görmesin diye
Kocaman bir yelpazeyle kapatacaktım.
Böylece ihtiyar adama
Verecek cevabım olmayınca
Bağırdım: 'Neyle geçindiğini söyle!'
Ve güm diye vurdum kafasına.

Mülayim sesiyle hikâyeye başladı:
Dedi ki: 'Yoluma gidiyorum,
Ve dağda bir dere bulunca,
Onu ateşe veriyorum;
O zaman en iyi fabrikalarda
Saç yağı üretiyorlar...
Zahmetimin karşılığında bana
Verdikleri üç kuruş para.'

Ama ben bir yol arıyordum,
Birini hamur işiyle beslemeye
Böylece günler geçtikçe
Semireceklerdi iyiden iyiye.
Onu tutup iki yana salladım,
Yüzü morarana kadar:
'Söyle bakalım bana,' diye bağırdım,
'Ne yapar, neyle geçinirsin!'

Dedi ki: 'Mezgit gözü avlıyorum
Parlak fundalıkların içinde
Ve onlardan yelek düğmesi yapıyorum
Gecenin sessizliğinde.
Ama bunları ne altınla satıyorum
Ne de gümüş sikkelerle.
Dokuz tanesi gidiyor,
Yarım penilik bakırlara.

Bazen tereyağlı çörekler için ortalığı kazarım,
Ya da yengeçler için kireçli dallar kurarım;
Bazen çimenli tümsekler ararım
Atlı araba tekerleri için.
İşte ben bu yoldan' (göz kırptı)
'Servetimi edinirim...
Ve memnuniyetle içeceğim
Asil sağlığına siz Majestelerinin.'

Ne dediğini o zaman duydum, çünkü
Henüz bitirmiştim şu planımı:
Menai Köprüsü paslanmasın diye
Onu şarapta kaynatmayı.
Çok teşekkür ettim ona
Bana nasıl servet yaptığını anlattığı için
Ama en çok da benim
Asil sağlığıma içmek istediği için.

Ve şimdi eğer şans eseri
Tutkala batarsa parmaklarım
Ya da sağ ayağım çılgınca
Sol ayakkabıya sıkışırsa,
Ya da ayak parmağımın üzerine
Çok ağır bir şey düşürürsem,
Ağlarım, çünkü hatırlatır bana,

Bir zamanlar tanıdığım o ihtiyarı...
Bakışları sevimli, ağır ağır konuşan,
Saçları da daha beyazdı kardan,
Suratının farkı yoktu kargadan,
Gözleri kor alev gibi yanan,
Acıları yüzünden geçmiş kendinden,
Vücudunu öne arkaya sallayan,
Ağzı doluymuş gibi hamurla
Alçak sesle homurdanıp mırıldanan,
Bir bizon gibi horlayan...
Uzun zaman önce, o yaz gecesinde
Otururken bahçe kapısı üstünde."

Şövalye, şarkının son sözlerini okurken dizginleri topladı ve atının burnunu geldikleri yola doğru çevirdi. "Sadece birkaç metre yolun kaldı," dedi. "Yokuştan in, o dereyi geç, orada Kraliçe olacaksın... Fakat önce biraz bekleyip beni uğurlayacak mısın?" diye ekledi Alice onun parmağıyla gösterdiği yöne hevesle bakarken. "Uzun sürmez. Burada durup ben yoldaki şu viraja varınca mendilini sallar mısın? Bu bana cesaret verir."

"Elbette beklerim," dedi Alice. "Buralara kadar geldiğin için de sana çok teşekkür ederim ve şarkına gelince... çok beğendim."

"Umarım öyledir," dedi Şövalye kuşkuyla, "ama beklediğim kadar çok ağlamadın."

Böylelikle el sıkıştılar ve Şövalye atını ağır ağır ormanın içine sürdü. Durup onu izlerken, "Sanırım onu uğurlamak çok uzun sürmez," dedi kendi kendine. "İşte yine devriliyor! Her zamanki gibi kafasının üstüne! Ancak tekrar kolayca atın üstüne çıkıyor, atın üzerine bir sürü şeyin asılı olmasından herhalde..." Böylece, atın yolda yavaş yavaş yürümesini, Şövalye'nin önce bir tarafa sonra öbür tarafa devrilmesini izlerken kendi kendine konuşup durdu Alice. Dördüncü

ya da beşinci devrilişten sonra viraja vardı, o zaman Alice ona mendilini salladı ve Şövalye gözden kaybolana kadar bekledi.

"Umarım bu ona cesaret vermiştir," dedi, yokuştan aşağı koşarken: "İşte şimdi son dere ve ondan sonra Kraliçe'yim. Ne kadar muhteşem geliyor kulağa!" Birkaç adım onu derenin kenarına getirdi. Karşı tarafa atlarken, "Sonunda Sekizinci Kare," diye bağırdı...

* * * * *

...ve kendini, yer yer benekler halinde çiçek tarhlarının bulunduğu yosun gibi yumuşak çimenlerin üzerine bırakarak uzandı. "Ah buraya geldiğime ne kadar sevindim! Peki bu başımın üzerindeki nedir?" diye panikle haykırdı, ellerini başına götürdü, başının etrafına sıkıca geçmiş çok ağır bir şey vardı.

"Ama benim haberim olmadan oraya nasıl gelmiş *olabilir* ki?" dedi kendi kendine ve ne olduğunu görmek için çıkarıp kucağına koydu.

Altın bir taçtı bu.

IX. Bölüm

Kraliçe Alice

"Hey, bu harika!" dedi Alice. "Hiç bu kadar çabuk Kraliçe olmayı beklemiyordum... ve size bir şey söyleyeyim mi Majesteleri," diye sert bir ses tonuyla devam etti (kendini azarlamaktan her zaman biraz hoşlanırdı), "size çimlerin üstünde bu şekilde yuvarlanmak hiç yakışmıyor! Kraliçeler ağırbaşlı olmalı, öyle değil mi!"

Derken ayağa kalktı ve etrafta dolandı. Başta, tacın düşmesinden korktuğu için dik durmaya dikkat ediyordu ama onu görecek kimse bulunmadığı düşüncesiyle kendini rahatlattı. "Eğer ben gerçekten Kraliçe'ysem," dedi tekrar yere otururken, "zamanla bunun üstesinden güzelce gelirim."

Her şey o kadar tuhaf gelişiyordu ki Kızıl Kraliçe'yle Beyaz Kraliçe'yi sağında ve solunda otururken bulmak onu biraz olsun şaşırtmadı; onlara oraya nasıl geldiklerini sormak isterdi fakat bunun nezakete sığmayacağından korkuyordu. Ancak oyunun bitip bitmediğini sormakta bir zarar olmadığını düşündü. "Lütfen söyler misiniz bana..." diye söze başladı çekine çekine Kızıl Kraliçe'ye bakarak.

"Seninle konuşulmadan konuşma!" diye sözünü kesti Kraliçe.

"Ama herkes bu kurala uysaydı," dedi, her zaman birazcık tartışmaya hazır olan Alice, "ve sadece biri size bir şey söyleyince konuşsaydınız ve diğer kişi her zaman *sizin* söze başlamanızı bekleseydi, hiç kimse asla bir şey konuşamazdı; yani, öyleyse bu..."

"Bu çok saçma!" diye bağırdı Kraliçe. "Baksana çocuk, bilmiyor musun ki..." Burada kaşlarını çatarak durdu, biraz düşündükten sonra aniden sohbetin konusunu değiştirdi. "Sen ne demek istedin, 'Gerçekten Kraliçe'ysem," diyerek? Ne hakla kendini böyle tanımlıyorsun? Şunu bil ki, asıl sınavdan geçmeden Kraliçe olamazsın. Ne kadar çabuk başlarsak o kadar iyi."

"Ben sadece 'eğer' dedim!" diye yalvardı zavallı Alice, acıklı bir sesle.

İki Kraliçe birbirlerine baktı ve Kızıl Kraliçe hafif bir ürpertiyle buna şöyle tepki verdi: "Sadece 'eğer...' dedim *diyor*."

"Ama bundan çok daha fazlasını söyledi!" diye inledi Beyaz Kraliçe, ellerini sıkarak. "Ah, bundan çok daha fazlasıydı!"

"Biliyorsun ki söyledin," dedi Kızıl Kraliçe Alice'e. "Her zaman doğruyu söyle... konuşmadan önce düşün ve sonra da bunu yazıya dök."

"Eminim, o anlamda ifade etmedim..." diye söze başladı Alice, ama Kızıl Kraliçe hemen atılıp onun sözünü kesti.

"Ben de tam olarak bundan yakınıyorum! Anlam ifade etmeliydin! Bir anlam ifade etmeyen çocuk neye yarar ki sence? Bir şakanın bile anlamı olmalıdır... ve bir çocuk şakadan daha önemlidir, sanırım. Bunu inkâr edemezsin, her iki elinle yapmaya çalışsan da."

"*Ellerimle* bir şey inkâr etmiyorum," diye karşı çıktı Alice.

"Kimse öyle yaptığını söylemedi," dedi Kızıl Kraliçe. "Yapmaya çalışsan da yapamazsın dedim ben."

"Bu kız tam o ruh halinde," dedi Beyaz Kraliçe, "*bir şeyi* inkâr etmek istiyor... ama neyi inkâr edeceğini bilmiyor!"

"Çok ayıp, kötü bir huy," diye fikir belirtti Kızıl Kraliçe ve sonra bir iki dakika boyunca rahatsız edici bir sessizlik oldu.

Sessizliği, Beyaz Kraliçe'ye "Seni Alice'in akşam yemeği partisine davet ediyorum," diyen Kızıl Kraliçe bozdu.

Beyaz Kraliçe hafifçe gülümseyerek, "Ben de *seni* davet ediyorum," dedi.

"Bir parti vereceğimi hiç bilmiyordum," dedi Alice, "ama bir parti vereceksem konukları *ben* davet etmeliyim herhalde."

"Sana bu partiyi verme imkânını biz tanıdık," dedi Kızıl Kraliçe: "ama diyebilirim ki sen henüz görgü kurallarıyla ilgili çok ders almamışsın, öyle mi?"

"Görgü kuralları derslerde öğretilmez," dedi Alice. "Dersler size toplama ve onun gibi hesaplar yapmayı öğretir."

"Yani sen toplama yapabiliyor musun?" diye sordu Beyaz Kraliçe. "Peki bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir artı bir nedir?"

"Bilmiyorum," dedi Alice. "Hesabı şaşırdım."

"Toplama yapamıyor," diye araya girdi Kızıl Kraliçe. "Çıkarma yapabiliyor musun? Sekizden dokuzu çıkar."

"Sekizden dokuzu çıkaramam ki," diye hemen cevap verdi Alice; "ama..."

"Çıkarma yapamıyor," dedi Beyaz Kraliçe. "Bölme yapabiliyor musun? Bir somun ekmeği bıçakla böl... Bunun cevabı nedir?"

"Sanırım..." diye tam söze başlıyordu ki Alice, onun yerine Kızıl Kraliçe cevapladı. "Elbette tereyağlı ekmek. Bir başka çıkarma hesabı deneyelim. Bir köpekten kemiği alın: Geriye ne kalır?"

Alice düşündü. "Kemik kalmaz herhalde, ben onu aldıysam... ve köpek de orada kalmaz; beni ısırmak için peşimden gelir ... Ayrıca kesinlikle ben de orada kalmamalıyım!"

"Öyleyse geriye hiçbir şey kalmayacağını mı düşünüyorsun?" dedi Kızıl Kraliçe.

"Sanırım cevap bu."

"Her zamanki gibi, yanlış," dedi Kızıl Kraliçe: "Geriye köpeğin öfkesi kalır."

"Anlamıyorum ama, nasıl..."

"Bak şimdi, dinle!" diye bağırdı Kızıl Kraliçe. "Köpek kontrolünü kaybeder, değil mi?"

"Evet, belki de," diye cevapladı Alice kararsızca.

"Eğer köpek yerinden ayrılmış olsaydı, kontrolü kalırdı!" diyerek bağırdı Kraliçe bir şey kazanmış gibi.

Alice, elinden geldiğince ciddi bir şekilde, "Ayrı yönlere gidebilirlerdi," dedi. Ama içinden "Ne kadar saçma şeyler konuşuyoruz biz!" demekten de kendini alamadı.

Kraliçeler aynı anda bastıra bastıra "*Birazcık* bile hesap yapamıyor!" dediler.

"*Siz* hesap yapabiliyor musunuz?" dedi Alice aniden Beyaz Kraliçe'ye dönerek, çünkü bu kadar sık hatalı bulunmaktan hiç hoşlanmamıştı.

Kraliçe iç çekip gözlerini kapadı. "Bana zaman verebilirseniz, toplama yaparım... ama hiçbir koşulda çıkarma yapamam!"

"Alfabeni biliyorsundur tabii, değil mi?" dedi Kızıl Kraliçe.

"Elbette biliyorum," dedi Alice.

"Ben de biliyorum," diye fısıldadı Beyaz Kraliçe: "sık sık birlikte tekrarlarız, canım. Sana bir sır vereyim mi hem... ben bir harflik kelimeleri okuyabiliyorum! Bu harika değil mi? Ama ümidini kırma. Sen de zamanla oraya ulaşırsın."

Burada Kızıl Kraliçe tekrar söze başladı. "Pratik sorulara cevap verebilir misin?" dedi. "Ekmek nasıl yapılır?"

"*Bunu* biliyorum!" diye hevesle bağırdı Alice. "Bir miktar unu alırsın..."

"Odunu nereden alıyorsun?" diye sordu Beyaz Kraliçe. "Bahçeden mi yoksa çalılıklardan mı topluyorsun?"

"Odunu demedim unu dedim," diye düzeltti Alice; "un toplanmıyor, öğütülüyor..."

"Ne kadar öğüt veriliyor?" dedi Beyaz Kraliçe. "Her şeyi eksiksiz anlatmalısın."

"Başını yelle!" diye araya girdi Kızıl Kraliçe endişeyle. "Bu kadar kafa yorduktan sonra ateşi çıkacak." Böylece işe koyuldular ve yapraklardan yelpaze yapıp onu yellemeye başladılar, ta ki Alice onlara durmaları için yalvarana kadar, çünkü saçları neredeyse yerinden kopacaktı.

"Şimdi daha iyi," dedi Kızıl Kraliçe. "Lisan biliyor musun? Fasa-fiso Fransızcada nasıl denir?"

"Fasa-fiso İngilizce değil ki?" dedi, Alice, düşünceli düşünceli.

"Öyle olduğunu kim söyledi ki?" dedi Kızıl Kraliçe.

Alice bu defa işin kolayını bulduğunu düşündü. "Fasa-fisonun hangi dilden olduğunu söylerseniz, Fransızcasını size söylerim!" diye bağırdı kıvanç içinde.

Ama Kızıl Kraliçe, omzunu dikleştirip "Kraliçeler asla pazarlık yapmaz," dedi.

"Ben de Kraliçeler hiç soru sormasın isterim," diye düşündü Alice kendi kendine.

"Bizi tartışmaya sokma," dedi Beyaz Kraliçe endişeli bir ses tonuyla. "Yıldırım neden olur?"

"Yıldırımın nedeni," dedi Alice kararlı bir şekilde, çünkü bundan çok emin görünüyordu, "gök gürültüsüdür... Yo, hayır!" diye aceleyle düzeltti kendini. "Tam tersini demek istedim."

"Düzeltmek için çok geç," dedi Kızıl Kraliçe: "Laf ağızdan bir kez çıktığında, artık kesinleşir, sonuçlarına katlanmalısın."

"Bu bana..." dedi Beyaz Kraliçe, aşağı bakıp heyecanla ellerini çırparak, "geçen salı günü yaşadığımız gök gürültülü fırtınayı hatırlattı... son salılar grubundan birinde demek istiyorum."

Alice'in kafası karışmıştı. "*Bizim* ülkemizde," dedi, "bir defada sadece bir gün yaşanır."

Kızıl Kraliçe dedi ki, "Bu çok basit ve zavallıca bir yaşam biçimi. Bak biz *burada* genellikle gecelerin ve gündüzlerin ikisini üçünü bir arada yaşarız, hatta bazen kışın aynı anda beş gece birden yaşadığımız olmuştur... sıcak olsun diye yani."

"Yani beş gece bir geceden daha sıcak, öyle mi?" diye sormaya cüret etti Alice.

"Elbette, beş kat daha sıcak."

"Ama aynı kurala göre beş kat fazla soğuk olmalı..."

"Aynen öyle!" diye bağırdı Kızıl Kraliçe. "Hem beş kat fazla sıcak hem beş kat fazla soğuk... tıpkı benim senden beş kat daha zengin ve beş kat daha zeki olmam gibi!"

Alice bir iç çekip anlamaya çalışmaktan vazgeçti. "Cevabı olmayan bir bilmece gibi, orası kesin!" diye düşündü.

"Yumurta Adam da gördü bunu," diye devam etti alçak sesle Beyaz Kraliçe, daha çok kendi kendine konuşur gibi. "Kapıya elinde bir tirbuşonla gelmişti..."

"Ne istiyordu?" dedi Kızıl Kraliçe.

"İçeri gireceğini söylüyordu," diye devam etti Beyaz Kraliçe, "çünkü bir hipopotam arıyormuş. Ama işe bakın ki o sabah evde öyle bir şey yoktu."

"Genelde oluyor mu?" diye şaşkınlık içinde sordu Alice.

"Eh, yalnızca perşembeleri," dedi Kraliçe.

"Neden geldiğini biliyorum," dedi Alice; "balığı cezalandırmak istiyordu, çünkü..."

Burada Beyaz Kraliçe tekrar söze başladı. "Öyle bir fırtınaydı ki hayal bile edemezsin!" ("*Asla* düşünemiyor zaten, biliyorsun," dedi Kızıl Kraliçe.) "Çatının bir kısmı yıkıldı, o kadar çok gök gürültüsü girdi ki içeri... büyük yumrular halinde odanın her yerinde dönüp duruyorlardı... masaları ve eşyaları deviriyorlardı... derken o kadar çok korktum ki kendi adımı hatırlayamadım!"

Alice kendi kendine şöyle düşündü: "Bir felaketin ortasında asla adımı hatırlamaya *çalışmamalıyım*! Bunun ne yararı olur ki?" Ama bunu yüksek sesle söylemedi, zavallı Kraliçe'nin duygularını incitmekten korkarak.

"Majesteleri onu affetmeli," dedi Kızıl Kraliçe, Alice'e; Beyaz Kraliçe'nin bir elini avucunun içine alıp hafifçe okşayarak: "İyi niyetlidir ama genel bir kural olarak aptalca şeyler söylemeden edemez."

Beyaz Kraliçe çekinerek Alice'e baktı, Alice nazik bir şeyler söylemek zorunda olduğunu *hissediyordu* ama o anda hiçbir şey aklına gelmiyordu.

"Pek de iyi yetiştirilmemişti," diye devam etti Kızıl Kraliçe; "ancak ne kadar iyi huylu olduğunu görünce hayret edersin! Başını okşa, bak nasıl sevinecek!" Ancak Alice bu kadarına da cesaret edemezdi.

"Biraz nezaket... ve saçlarını kâğıtlara sarmak... onda mucizeler yaratacaktır..."

Beyaz Kraliçe derin bir nefes aldı ve başını Alice'in omzuna yasladı. "Çok uykum var..." diye inledi.

"Zavallı şey, uykusu gelmiş!" dedi Kızıl Kraliçe. "Saçlarını yatır... ona kukuletanı ver ve yatıştırıcı bir ninni oku."

"Yanımda kukuleta yok," dedi Alice, ilk talimata uymaya çalışırken, "ve hiç yatıştırıcı ninni bilmiyorum."

"Öyleyse kendim yapmalıyım," dedi Kızıl Kraliçe ve başladı:

Uyu Kraliçem uyu, Alice'in kucağında!
Şölen başlayana kadar zaman var uyumaya:
Şölenin ardından da gideceğiz baloya...
Kızıl Kraliçe, Beyaz Kraliçe, Alice, herkes bir arada!

"Artık biliyorsun sözleri," diye devam etti Kraliçe ve o da başını Alice'in omzuna koydu. "*Bana da* okuyuver en

baştan. Benim de geldi uykum." Bir dakika geçmeden iki Kraliçe de uykuya daldı ve gürültüyle horlamaya başladılar.

"Ne yapacağım şimdi ben?" diye bağırdı Alice, önce bir yuvarlak kafanın, sonra diğerinin omzundan yuvarlanıp ağır bir külçe gibi kucağına yatmasına şaşkınlıkla bakarken. "Daha önce başka birinin, uyuyan iki Kraliçe'ye aynı anda dadılık yapmak zorunda kalmış olabileceğini sanmıyorum! Hayır, bütün İngiltere Tarihi'nde böyle bir şey yoktur... olamaz, çünkü bir defada birden fazla Kraliçe hiçbir zaman olmamıştır! Uyanın, sizi gidi ağır şeyler!" diye telaşlı bir sesle devam etti; cevap yerine sadece yumuşak bir horlama duydu.

Her geçen dakika bu horlama daha belirginleşti ve daha çok bir melodiye benzemeye başladı. Sonunda kelimeleri bile seçebilir oldu ve öyle kendini kaptırarak dinledi ki iki koca kafa neredeyse o hiç farkına varmadan kucağından kayboldu.

Üzerinde büyük harflerle "KRALİÇE ALICE" yazılı kemerli bir kapının önünde dururken buldu kendini, kemerin iki yanında birer zil asılıydı; birinde "Ziyaretçi Zili", diğerinde "Hizmetçi Zili" yazılıydı.

"Şarkı bitene kadar bekleyeceğim," diye düşündü Alice, "ve sonra zili çalacağım... ama hangi zili çalmalıyım ki?" diye devam etti, isimler kafasını çok karıştırmıştı. "Ziyaretçi değilim, hizmetçi de değilim. Bir tane de 'Kraliçe' yazılı zil olmalı..."

O sırada kapı biraz aralandı ve uzun gagalı bir yaratık bir an başını dışarı uzatıp, "Gelecek haftadan bir sonraki haftaya kadar kimseyi kabul etmiyoruz!" diyerek kapıyı bam diye kapadı.

Alice uzun süre boşuna zili çaldı, kapıyı vurdu ve en sonunda, bir ağacın altında oturan çok yaşlı bir Kurbağa yerinden kalkıp aksaya aksaya yanına geldi: Parlak sarı giyinmişti ve ayağında kocaman çizmeleri vardı.

"Ne oluyor burada?" dedi Kurbağa, derin ve boğuk bir fısıltıyla.

Alice herhangi birini suçlamaya hazır halde ona döndü. "İşi kapıya bakmak olan hizmetçi nerede?" diye öfkeyle söze girdi.

"Hangi kapıya?" dedi Kurbağa.

Kurbağanın mıymıntı mıymıntı konuşmasına sinirlenen Alice neredeyse tepinecekti. "*Bu* kapıya, tabii!"

Kurbağa bir dakika boyunca kocaman, donuk gözleriyle kapıya baktı; sonra iyice yanına giderek sanki boyası çıkacak mı diye kontrol eder gibi başparmağını sürttü ve Alice'e baktı.

"Kapıya bakmak mı?" dedi. "Sana ne dedi ki?" Sesi o kadar boğuk çıkıyordu ki Alice onu zor duyuyordu.

"Ne demek istediğini anlamıyorum," dedi.

"İngilişçe konuşuyos değil mi?" diye devam etti Kurbağa. "Yoksa sağır mısın? Kapı ne söyledi sana?"

"Hiçbir şey!" dedi Alice gerilerek. "Ben kapıya vuruyordum!"

"Bunu yapmamalısın... yapmamalısın..." diye homurdandı Kurbağa. Bu onu kızdırır işte." Sonra gidip koca ayaklarından biriyle kapıyı tekmeledi. "Onu rahat bırakırsan," dedi nefes nefese, aksayarak ağacına geri dönerken, "o da seni rahat bırakır."

O anda kapı ardına kadar açıldı ve tiz bir ses şarkı söylemeye başladı:

"Ayna dünyasına Alice göndermiş haber,
'Benim elimde asa, başımda tacım var;
Aynadaki yaratıklar ne olursa olsun gelsinler,
Kızıl Kraliçe, Beyaz Kraliçe ve benimle yemek yesinler!'"

Sonra yüzlerce ses bu koroya katıldı:

"Öyleyse hiç gecikmeden bardakları doldurun,
Masayı çiçekler ve ekmeklerle donatın;
Kahveye kedileri, çaya fareleri atın...
Kraliçe Alice'i otuz çarpı üç kere selamlayın!"

Bunu seslerin birbirine karıştığı tezahüratlar izledi ve Alice kendi kendine, "Otuz çarpı üç doksan eder. Acaba hesabı tutan biri var mıdır?" diye düşündü. Bir dakika sonra ortalığı yeniden sessizlik kapladı ve aynı tiz ses başka dizeler okudu:

"'Ey Ayna'nın yaratıkları,' dedi Alice, 'yaklaşın işte!'
'Beni görmek bir şeref, bir lütuftur dinlemek:
Büyük bir ayrıcalıktır yemek yiyip çay içmek
Kızıl Kraliçe, Beyaz Kraliçe ve benimle!'"

Sonra yine koro başladı:

"Sonra bardakları şekerli ve renkli sularla doldurun,
Ya da içimi hoş başka ne olursa olsun koyun:
Elma şırasını kumla, şarabı yünle karıştırın...
Kraliçe Alice'i doksan çarpı dokuz kere selamlayın!"

"Doksan çarpı dokuz kere," diye umutsuzca tekrarladı Alice, "Ay, bu asla bitmez! Bir an önce içeri girsem iyi olur..." Ve girdiği anda bir ölüm sessizliği çöktü.

Alice, büyük salonda yürüdü ve gergin gergin masaya baktı, elli kadar konuk olduğunu gördü, her türdendi bunlar: Bazısı hayvan, bazısı kuş, hatta aralarında birkaç çiçek bile vardı. "Davet beklemeden gelmelerine sevindim," diye düşündü. "Ben kimleri davet etmenin doğru olduğunu asla bilemezdim!"

Masanın başında üç sandalye vardı; Kırmızı ve Beyaz Kraliçeler zaten ikisini almıştı, ama ortadaki boştu. Alice oraya oturdu, sessizlikten rahatsızdı ve birinin konuşmasını arzu ediyordu.

Sonunda Kızıl Kraliçe söze başladı. "Çorbayı ve balığı kaçırdın," dedi. "Eti getirin!" Garsonlar da Alice'in önüne bir koyun budu koydular ve o daha önce bir but dilimlemek zorunda kalmadığı için endişeyle önüne baktı.

"Biraz çekingen duruyorsun; koyun budunu sana tanıştırayım," dedi Kızıl Kraliçe. "Alice... Koyun; Koyun... Alice." Koyun budu tabakta doğruldu ve Alice'e doğru küçük bir reverans yaptı; Alice de ona başıyla karşılık verdi ama korkmak mı yoksa eğlenmek mi gerektiğini bilemedi.

"Size bir dilim verebilir miyim?" dedi, eline çatal bıçağı alıp bir bu Kraliçe'ye bir diğerine bakarak.

"Kesinlikle hayır," dedi Kızıl Kraliçe büyük bir kararlılıkla. "Tanıştırıldığınız birini kesmek görgü kurallarına aykırıdır. Eti götürün!" Garsonlar da tabağı kaldırdılar ve yerine büyük bir erikli pasta getirdiler.

"Lütfen beni pastayla tanıştırmayın," dedi Alice telaşla, "yoksa hiç yemek yiyemeyeceğiz. Size biraz verebilir miyim?"

Fakat Kızıl Kraliçe ters ters baktı ve "Pasta... Alice; Alice... Pasta. Kaldırın pastayı!" diye gürledi. Garsonlar pastayı öyle hızlı alıp götürdüler ki Alice pastanın reveransına karşılık bile veremedi.

Ancak Alice, neden bir tek Kızıl Kraliçe emir veriyor ki diye düşünerek, "Garson! Pastayı geri getir!" diye seslenmeyi denedi ve sanki bir sihirbazlık numarası gibi pasta anında geri geldi. O kadar büyüktü ki koyun budunda olduğu gibi biraz çekinmemek elinde değildi; ama olağanüstü bir çabayla çekingenliğini yendi ve bir dilim kesip Kızıl Kraliçe'ye uzattı.

"Bu ne küstahlık!" dedi Pasta. "Acaba ben *senden* bir dilim kessem hoşuna gider miydi bu, seni yaratık!"

Öyle kalın ve iç tırmalayan bir sesle konuşmuştu ki Alice cevap verecek bir söz bulamadı: Nefesini tutup oturduğu yerde bakakalmaktan başka bir şey yapamadı.

"Bir şey söyle," dedi Kızıl Kraliçe. "Bütün konuşmayı pastaya bırakmanın hiç manası yok!"

"Biliyor musun, bugün bana ne kadar çok şiir okundu..." diye söze başladı Alice, ağzını açar açmaz ortalığın tam bir ölüm sessizliğine bürünmesi ve bütün gözlerin üzerine çevrilmesi karşısında biraz korkarak, "ve öyle tuhaftı ki, bence... bütün şiirler bir şekilde balıklarla ilgiliydi. Buralarda neden balıkların bu kadar çok sevildiğini biliyor musunuz?"

Hiç alakasız bir yanıt veren Kızıl Kraliçe'ydi hitap ettiği. "Balıklara gelince," dedi ağzını Alice'in kulağına yaklaştırarak, ağır ağır ve ciddi ciddi, "Beyaz Majesteleri tamamen balıklarla ilgili –hem de şiir halinde– harika bir bilmece biliyor. Okusun mu?"

"Kızıl Majestelerinin bundan söz etmesi büyük nezaket," diye fısıldadı Beyaz Kraliçe Alice'in diğer kulağına, bir güvercinin ötüşünü andıran bir sesle. "Çok keyifli bir ikram olur! İzin verirseniz?"

"Lütfen okuyun," dedi Alice kibarca.

Beyaz Kraliçe çok sevinerek güldü ve Alice'in yanağını okşadı. Sonra başladı:

"'Önce balık tutulmalı.'
Bu kolay: Bence bir bebek bile tutabilir.
'Sonra balık pazarından balık alınmalı.'
Bu kolay: Bence bir peni onu satın alır.

'Şimdi bana balığı pişir!'
Bu kolay ve bir dakikayı geçmeyecektir.

'Onu tabağa yerleştir!'
Bu çok kolay, çünkü zaten tabağın içindedir.

'Getir onu buraya, karnımı doyurayım!'
Kolaydır böyle bir tabağı masaya koymak.
'Tabağın kapağını kaldır!'
Ama bu çok zor, korkarım yapamayacağım!

Çünkü zamk gibi yapışmış...
Ortada dururken tabak, kapağını kavramış:
En kolayı budur bak,
Ya balığın kapağını ya da bilmeceyi çözmek."

"Bunu bir dakika düşün ve sonra tahmin et," dedi Kızıl Kraliçe. "Bu arada biz senin sağlığına içeceğiz... Kraliçe Alice'in sağlığına!" diye avazı çıktığı kadar bağırır bağırmaz bütün konuklar içmeye başladılar ve bunu çok tuhaf şekillerde yaptılar: Bazıları bardaklarını yangın söndürür gibi başlarından aşağı döktü ve yüzlerinden aşağı akanları içti; diğerleri sürahileri devirip masanın kenarlarından akan şarabı içti ve (kangurulara benzeyen) üçü, koyun rostosunun içine dalarak et suyunu aç kurtlar gibi şapır şupur yuttu, "Tıpkı bir yalaktaki domuzlar gibi!" diye düşündü Alice.

"Bunun karşılığında zarif bir teşekkür konuşması yapmalısın," dedi Kızıl Kraliçe, konuşurken Alice'e kaşlarını çatarak.

"Seni desteklemeliyiz," diye fısıldadı Beyaz Kraliçe, Alice bu konuşmayı yapmak için fazlasıyla itaatkâr ama birazcık korkmuş olarak ayağa kalkarken.

"Çok teşekkürler," diye fısıldadı Alice cevap olarak, "ama desteğiniz olmadan da gayet iyi yapabilirim."

"Hiç de öyle olmaz," dedi Kızıl Kraliçe kendinden emin; böylece Alice, bu konuşmayı içtenlikle yapmaya çalıştı.

("İşte *böyle* iteliediler!" dedi daha sonra şölende olanları ablasına anlatırken. "Beni dümdüz edeceklerini sanırdın!")

Gerçekten de, konuşmasını yaparken yerinde durmakta bir hayli zorlanıyordu; iki Kraliçe onu her iki yandan öyle iteliyordu ki neredeyse ayaklarını yerden keseceklerdi: "Teşekkür etmek için kalkıyorum..." diye başladı Alice ve konuşurken gerçekten de birkaç santimetre yükseldi yerden; ama masanın kenarına tutunarak kendini yeniden aşağı çekmeyi başardı.

"Kendine dikkat et!" diye çığlık attı Beyaz Kraliçe, iki eliyle birden Alice'in saçlarını kavrayarak. "Bir şey olacak!"

Derken (Alice'in sonradan anlattığı gibi) bir dakika içinde, olanlar oldu. Bütün mumlar tavana kadar uzadı, tepelerinde çatapatlar bulunan sazlık tarhı gibi bir şeye benzediler. Şişelere gelince, her biri birer çift tabak alıp hızlıca onları kanat gibi taktılar ve çatallardan da bacak yaparak her yöne koşuştular: "Ve tıpkı kuşlar gibiydiler," diye düşündü Alice, çıkan o korkunç kargaşada elinden geldiği kadar.

O anda yanı başında boğuk bir kahkaha duydu ve Beyaz Kraliçe'nin nesi var diye bakmak için döndü; ama Kraliçe'nin yerine sandalyede koyun budu oturuyordu. "Buradayım!" diye bağırdı bir ses çorba kâsesinden ve Alice yeniden o tarafa döndü, Kraliçe'nin çorbanın içinde kaybolmadan önce kendisine bir an gülümseyen munis ve ablak yüzünü son anda görebildi.

Hiç zaman kaybetmemek lazımdı. Şimdiden konukların birkaçı yemeklerin içinde yatıyordu ve çorba kepçesi masadan Alice'in sandalyesine doğru yürürken sabırsızlıkla ona yolundan çekilmesini işaret ediyordu.

"Buna daha fazla dayanamayacağım!" diye bağırdı Alice, zıplayıp masa örtüsünü iki eliyle kavrarken. Örtüyü güzelce bir çekti ve tabaklar, yemekler, konuklar ve mumlar şangır şungur yere düşerek üst üste yığıldılar.

"*Sana* gelince," diyerek devam etti, hiddetle tüm bu olan biten kötü şeylerin nedeni olarak gördüğü Kızıl Kraliçe'ye doğru dönerek... Fakat Kraliçe artık yanında değildi. Aniden küçük bir oyuncak bebek boyutuna inmiş ve şimdi peşinden gelen şalıyla birlikte neşe içinde dönüp duruyordu masanın üzerinde.

Başka zaman olsa Alice buna şaşırırdı ama *şimdi* bir şeye şaşıramayacak kadar heyecanlıydı. "*Sana* gelince," diye tekrarladı, masanın üzerinde yeni beliren bir şişenin üzerinden tam da atlamak üzereyken küçük yaratığı yakalayarak, "seni silkeleyerek yavru bir kediye dönüştüreceğim, yapacağım bunu!"

X. Bölüm

Silkeleme

Böyle söyleyerek onu masanın üstünden alıp tüm gücüyle bir o yana bir bu yana silkeledi.

Ama Kızıl Kraliçe hiç direnmedi; sadece yüzü çok ufaldı, gözleri daha büyük ve yeşil oldu. Alice onu sallamaya devam ettikçe daha kısa... daha şişman... daha yumuşak... ve daha yuvarlak oldu. Ve...

XI. Bölüm

Uyanma

...ve sonunda gerçekten bir kedi yavrusu *olwerdi.*

XII. Bölüm

Hangisi Gördü Bu Rüyayı?

"Kızıl Majesteleri bu kadar yüksek sesle mırlamamalı," dedi Alice gözlerini ovuşturarak, kediye hitaben; saygılı ama yine de biraz sertti. "Beni uyandırdın... ah hem de çok güzel bir rüyadan uyandırdın! Ve Pisicik, Ayna dünyasında hep benim yanımdaydın. Bunu biliyor muydun, canım?"

Bu kedilerin çok rahatsız edici bir huyudur (Alice bir zamanlar bu tespiti yapmıştı); onlara ne söylerseniz söyleyin, *sürekli* mırlarlar. "Eğer sadece 'evet' için mırlayıp, 'hayır' için miyavlasalar ya da buna benzer bir kural olsa," demişti, "insan onlarla sohbeti sürdürebilir! Ama *sürekli* aynı şeyi söyleyen biriyle nasıl konuşabilirsin ki?"

Bu defa yavru kedi sadece mırlıyordu ve bunun "evet" mi yoksa "hayır" mı demek olduğunu tahmin etmek imkânsızdı.

Bunun üzerine Alice, masanın üzerindeki satranç taşlarına bakıp en sonunda Kızıl Kraliçe'yi buldu; sonra şömine halısının üzerinde diz çökerek yavru ile Kraliçe'yi karşı karşıya koydu. "Evet, Pisicik!" diye bağırdı ellerini coşkuyla çırparak. "Dönüştüğün şeyin bu olduğunu itiraf et!"

("Ama kedicik ona bakmadı ki," dedi, bunu daha sonra ablasına anlatırken; "Başını öteki tarafa çevirdi ve görmezden geldi ama utanmış gibi görünüyordu *biraz*, bu yüzden onun Kızıl Kraliçe *olduğunu* düşünüyorum.")

"Biraz daha dik otur, canım!" diye bağırdı Alice neşeli bir kahkaha atarak. "Ne diyeceğini... ne mırlayacağını... düşünürken de reverans yap. Zaman kazandırır, unutma!" Pisiciği kaptığı gibi ona küçük bir öpücük kondurdu, "sadece Kızıl Kraliçe olmanın şerefine."

"Kartanesi, yavrucuğum!" diye devam etti, hâlâ sabırla temizliğinin bitmesini bekleyen Beyaz Kedi Yavrusu'na omzunun üzerinden bakarak. "Dinah, siz Beyaz Majesteleri'ni yalamayı ne zaman bırakacak acaba? Rüyamda bu kadar dağınık olmanın nedeni bu olmalı... Dinah! Bir Beyaz Kraliçe'yi temizlediğini biliyor musun? Gerçekten bu yaptığın büyük saygısızlık!"

"Acaba *Dinah* neye dönüştü?" diye söylenmeye devam etti, pisicikleri izlemek için dirseğini halıya ve elini yanağına dayayarak rahatça yere uzanırken. "Söyle bana Dinah, Yumurta Adam'a mı dönüştün? Bence öyle oldu... ama bunu henüz arkadaşlarına söylemesen iyi olur, çünkü emin değilim.

Bu arada Pisicik, keşke gerçekten rüyamda benimle birlikte olsaydın... Hoşlanacağın bir şey vardı. Bana öyle çok şiir okundu ki, hepsi de balıklarla ilgiliydi! Yarın sabah gerçek bir ziyafet çekeceksin. Sen kahvaltını yaparken ben de sana, *Mors ile Marangoz*'u okuyacağım; sen de kahvaltıda yediklerin istiridyeymiş gibi yapabilirsin canım.

Evet, Pisicik, acaba bütün bu rüyayı gören kimdi bir düşünelim. Bu ciddi bir soru canım ve patini öyle yalamayı bırakmalısın... sanki Dinah seni bu sabah yıkamamış gibi! Bak Pisicik, ya ben gördüm ya da Kızıl Kral. O benim rüyamın bir parçasıydı, tabii... Ama sonra ben de onun rüyasının bir parçası oldum! Kızıl Kral *mıydı* Pisicik? Sen onun karısıydın canım, öyleyse bilmen gerekir... Ah Pisicik, çözmeme yardım et! Patini sonra da yalayabilirsin, eminim!" Ama sinir bozucu Pisicik diğer patisini yalamaya başladı ve soruyu duymazdan geldi.

Sizce hangisi gördü bu rüyayı?

Akşam vakti bir temmuz ayında
Leyla gibi dalgın dalgın sularda
İlerliyordu sandal güneşli gökyüzü altında...

Can kulağıyla dinleyen üç çocuk sokulmuş
Etrafıma ve gözlerini dört açmış
Pek bir hevesle, yalın bir masal dinleyeceklermiş...

Lakin o güneşli gökyüzü çoktan sarardı soldu
Eski günler unutuldu, yankılar bile söndü
Ayazı bu sonbaharın, o temmuzu öldürdü.

Sürekli aklımda bu kız, hayali hiç gitmiyor,
Alice, gök kubbe altında hâlâ gezip dolaşıyor
Ne yazık uyanık gözler onu görmüyor.

Can kulağıyla, meraklı gözlerle,
En güzel masalı henüz dinlemediler bile
Latif çocuklar, sokularak sevgiyle.

İşte böylece Harikalar Diyarı'nda uzanıp beklerler,
Düş görürler geçip giderken günler,
Düş görürken onlar yazlar sona erer:

Ebediyen akıntıda sürüklenmektedir...
Lame ışıltılar arasında ağır ağır takılır...
Lakin hayat bir düşten başka nedir?

SON

Lewis Carroll 1865 yılında kahramanı Alice'i tavşan deliğinden aşağı gönderdiğinde, yüz elli yılı aşkın bir süre boyunca her yaştan okuru etkisi altına alacak, üzerine tezler kaleme alınacak ve pek çok esere ilham verecek bir maceranın da ilk adımını atmış oldu. Harikalar Diyarı'ndaki yolculuğunda eşlik ettiğimiz Alice, 1871 yılında yayımlanan *Aynanın İçinden* kitabıyla birlikte bu sefer bizi aynadan geçerek ulaştığı diyara götürüyor. Bu diyarda her şey bir ayna yansıması misali, tersten yaşanmaktadır ve Alice kendini devasa bir satranç oyununun tam ortasında bulur. Piyonluktan kraliçeliğe uzanan yolculuğunda ona birbirinden farklı ve gizemli karakterler eşlik edecek, bilmecelerle dolu şiirler yolunu renklendirecektir.

LEWIS CARROLL (1832-1898): Asıl adı Charles Lutwidge Dodgson olan İngiliz romancı, aynı zamanda fotoğrafçı, mantıkçı ve matematikçidir. *Alice's Adventures in Wonderland* (*Alice Harikalar Diyarında*) ve onun kadar başarılı olan *Through the Looking-Glass* (*Aynanın İçinden*) adlı dizi romanlarıyla tanınır. "The Hunting of the Snark" (1876) adlı şiiri, saçma şiir anlayışının en iyi örneklerindendir. Babasının din adamı olması nedeniyle Cheshire, Daresbury'de bir papaz evinde on bir çocuklu bir ailenin üçüncü çocuğu olarak dünyaya geldi. 1851'de Oxford Üniversitesi'ndeki Christ Church College'da lisans öğrenimine başladı. Matematik ve klasik edebiyat dallarında çok başarılı bir öğrenciydi. Sınavlarındaki başarısından dolayı bursla ödüllendirildi. Christ Church College'ın dekanı Henry George Liddell'in çocukları Alice, Lorina ve Edith'le çok iyi anlaşıyordu. Alice karakterinin maceralarını anlattığı kitapları, yazarın Liddell'in çocuklarına anlattığı masalların ürünüdür.

9 786254 057571

12 TL